



TAIVALKOSKI  
*Tuhansien tarinoiden pitäjä*

Khall 13.12.2022 § 434  
Valt 22.12.2022 § 99

# TAIVALKOSKEN KUNTA TALOUSARVIO 2023 JA -SUUNNITELMA 2024 – 2025



## SISÄLLYSLUETTELO

## Kunnanjohtajan katsaus

1	YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ .....	5
1.1	Yleinen taloudellinen tilanne .....	5
1.2	Kuntatalouden kehitysnäkymät .....	6
1.3	Taivalkosken kunnan kehitysnäkymät.....	11
1.3.1	Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset .....	11
1.3.2	Elinvoima ja työllisyys .....	13
1.3.3	Taivalkosken kunnan talous.....	15
1.4	Taivalkoski-konserni ja muutokset konsernirakenteessa.....	18
1.5	Taivalkosken kunnan organisaatio ja muutokset organisaatiorakenteessa.....	19
1.6	Hyvinvointikertomus.....	21
2	KUNTAKONSERNIN STRATEGIA .....	22
2.1	Kuntastrategia Taivalkoski .....	22
2.2	Sitovat tavoitteet vuodelle 2023 .....	23
2.3	Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä .....	35
3	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS.....	36
3.1	Talousarvion rakenne .....	36
3.2	Talousarvion sitovuus .....	37
3.3	Tilivelvollisuus.....	38
4	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	39
4.1	Käyttötalous lautakunnittain .....	39
4.2	Keskusvaalilautakunta .....	40
4.3	Tarkastuslautakunta .....	41
4.4	Valtuusto.....	44
4.5	Kunnanhallitus .....	45
4.6	Sivistyslautakunta .....	48
4.7	Tekninen lautakunta .....	63
5	TULOSLASKELMAOSA.....	68
5.1	Kunnan tuloslaskelma.....	68
6	INVESTOINTIOSA.....	70
7	RAHOITUSOSA.....	73
8	KUNNAN KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINTA JA TALOUS.....	74
8.1	Kiinteistö Oy Siikataival.....	74
8.2	Kiinteistö Oy Koillismaakeskus .....	75
8.3	Taivalkosken Kyläverkot Oy.....	75
8.4	Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit .....	76

LIITTEET .....	77
Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma .....	77

## Kunnanjohtajan katsaus

Olemme taloudenkin kannalta ison muutoksen kynnyksellä. Ottakaamme se vastaan avoimin mielin.

Vuoden 2022 aikana kuntasektorilla vietiin läpi historiallisen isoa muutosta. Mekin omalta osaltamme panimme täytäntöön eduskunnan kesällä 2021 hyväksymän ”sote-uudistuksen”. Hyvinvointialueet on nyt perustettu ja ne käynnistävät toimintansa vuoden 2023 alusta. Sote- ja pelastuspalvelut siirtyvät maakunnallisille toimijoille. Oma alueemme on saanut nimen Pohde. Prosessin läpi vieminen on vaatinut isoja ponnistuksia. Valmistelutyötä on tehty suurella sydämellä, mutta ilmassa on edelleen myös talouteen ja toimintaan liittyviä avoimia kysymyksiä, joihin oikeanlaiset mallit ja toimintalinjat löytyvät vasta käytännön kautta. Niin kunta kuin hyvinvointialuekin toimijoina kehittyvät muutoksen täytäntöönpanon jälkeenkin. Rinnakkaiselon tulee varsinkin palveluiden rajanpinnassa säilyä tiiviinä. Lisäksi maailma ympärillämme muuttuu ja kehittyy koko ajan. Laakereille ei voi jäädä lepäämään vaan kehityksen on oltava jatkuvaa, niin Pohteella kuin kunnissakin. Tällä hetkellä myös maailman geopoliittiset haasteet ovat tuoneet, ja voivat yhä tuoda, mukaan erilaisia yllättäviäkin haasteita sekä muutoksia toimintaympäristössämme. Kuten olemme jo huomanneet, näillä haasteilla on hyvin voimakas vaikutus myös talouteen, niin kunnissa kuin kodeissakin.

Taivalkosken kunnan talousarviota on valmisteltu entistäkin tiukemmassa raamissa unohtamatta kuitenkaan koulutuksen tukemista, kehittämistä ja investointeja. Lisäksi tulevana vuonna talousarvion yksi keskeisimmistä elementeistä eli tuloveroprosentti muuttuu soteuudistuksen vaikutuksen seurauksena. Aiemmin kunnallisveroprosentin kunnalle tuoma verotuotto ikään kuin jakaantuu sotealueen ja kunnan kesken. Näin ensimmäisenä vuotena tämä tapahtuu valtion linjausten mukaisesti.

Kunnan väkimäärän väheneminen on hidastunut ja lyhyen aikavälin tarkastelussa väkimäärä on ajoittain jopa lisääntynyt. Syntyvyys tuntuu edelleen olevan väkimäärältään noin puolet suuremman Suomussalmen tasolla. Emme kuitenkaan ole vuosikymmenten takaisissa luvuissa, mutta tämäkin taso, yhdistettynä Covid 19 rajoitusten purkaantumiseen, näkyy varhaiskasvatuksessa ja koulupuolella muun muassa kasvaneena tilan ja henkilökunnan tarpeena. Aikaisempien vuosien koulujen perusparannusinvestoinnit alkavat olla maalissa ja tilantarve on jossain määrin helpottamassa, mutta työtä on edelleen myös silläkin saralla. Muidenkin olemassa olevien kiinteistöjen perusparannukset ovat investoinneissamme näkyvästi esillä ja suunnittelua tehdään kokonaisuutensa perusteella tärkeysjärjestyksessä huomioiden.

Yritykset ovat tänäkin vuonna tuoneet viestiä paikallisesta työvoimapulasta. Tähän haasteeseen vastaamme niin alueellisella kuin paikallisella yhteistyöllä, mutta myös tähyilemällä kansainvälisille ”työntekijämarkkinoille”.

Kehittämisyhtiön rooli on merkittävä erilaisissa työllisyys- ja elinkeinohankkeissa. Monipuolinen kehittämistoiminta on satsausta tulevaisuuteen ja tätä työtä jatketaan edelleen myös tulevina vuosina. Kannustankin tässä katsaukseni lopuksi kaikkia katsomaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti tulevaisuuteen. Usein liian pieni ajattelu omien päittemme sisällä on yhtenä esteenä kasvulle ja kehitykselle.

Vanha sanonta on, että ”asioilla on tapana järjestyä”? Itse uskon vahvasti siihen. Vakaa käsitykseni onkin, että Taivalkoskella on hyväkin mahdollisuus sopeutua ja

kehittyä muutosten mukana nyt ja tulevaisuudessa. Meillä on täällä monia asioita mitä muualta saa hakea. Esimerkkeinä vaikkapa erittäin korkeatasoinen teollinen osaaminen, puhdas koskematon luonto, jopa rikkauksia maaperässä ja paljon muuta ainutlaatuista. Lähtekäämme yhteistyöllä ja avoimin mielin myös tulevaan vuoteen.

Aki Räisänen

VT kunnanjohtaja

# 1 YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

## 1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

### Maailmantalous

Nopea inflaatio, Euroopan energiakriisi sekä Venäjän hyökkäyssota ovat synkentäneet maailmantalouden näkymiä. Geopoliittiset jännitteet ovat kasvaneet suurvaltojen välillä, ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Kuluvana vuonna maailmantalouden kasvu hidastuu edellisen vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin ja edelleen vuonna 2023 2,5 prosenttiin.

Euroalueen näkymiä heikentävät etenkin Venäjän hyökkäyssota sekä energiakriisi, ja tulevasta talvesta odotetaan energian saatavuuden takia erittäin vaikeaa. Kokonaistuotannon kasvu hidastuu kuluvana vuonna 2,1 prosenttiin ja edelleen vuonna 2023 1,3 prosenttiin.

Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla sekä lyhyet että pitkät korot ovat heilahdelleet voimakkaasti, ja epävakaa tilanne jatkuu. Inflaatio on yhä nopeaa lähes maailmanlaajuisesti. Euroopassa inflaatiota ylläpitää etenkin energiakriisi.

### Kotimaan talous

Suomessa bruttokansantuotteen ennakoitaan kasvavan vuonna 2022 1,7 %. Talouden tuotanto on kehittynyt alkuvuonna suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Loppuvuonna talouskasvun ennakoitaan hidastuvan, ja vuonna 2023 BKT:n kasvun ennakoitaan hidastuvan 0,5 prosenttiin. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi loppuvuonna ja vuoden 2023 alkupuolella. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun odotetaan olevan noin 1,4 prosenttia vuosittain.

### Julkinen talous

Koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset talouskasvuun ovat heikentäneet Suomen julkista taloutta. Kuluvana vuonna julkisyhteisöjen alijäämä supistuu ripeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Vuonna 2023 alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy selvästi alijäämäisenä tulevina vuosina, ja julkisen velan suhde BKT:hen kääntyy nousevalle uralle ensi vuonna. Julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on merkittävä. Kestävyyssvajeen arvioidaan olevan nyt 3,0 % suhteessa BKT:hen eli noin 9 miljardia euroa vuoden 2026 tasolla.

Paikallishallinnon rakenne muuttuu vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä laajojen investointien vuoksi, ja henkilöstökustannusten kasvu heikentää alueiden alijäämää seuraavina vuosina. Kuntahallinto jää uudistuksen jälkeenkin alijäämäiseksi menojen kasvaessa mm. henkilöstökustannusten ja investointipaineiden vuoksi tuloja hieman nopeammin.

Velanhoitokustannusten arvioidaan kasvavan, mikä kaventaa julkisen talouden ennestään niukkoja puskureita.

Julkisen talouden merkittävimmät riskit liittyvät yleiseen talouskehitykseen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden markkinahäiriöiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen ennustettua enemmän niin yleisen talouskehityksen kuin

myös tilanteen vaatiman varautumisen tai kansalaisille tehtävien kompensatioiden kautta. Myös covid-19-epidemian mahdolliset uudet aallot sekä niiden kerryttämä hoitovelka voivat lisätä julkisen talouden menoja.

Lähde: Taloudellinen katsaus - Syksy 2022 – Talousnäkömät. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:58.

## 1.2 Kuntatalouden kehitysnäkymät

### Kuntatalouden tilinpäätökset vuonna 2021

Vuosi 2021 oli kuntataloudessa toinen perättäinen vahva vuosi. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 1,6 mrd. euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta vahvistui edellisvuodesta vajaan 300 milj. euroa ollen lähes tasapainossa. Vuosikate ja tilikauden tulos säilyivät lähes vuoden 2020 tasolla lievästä heikkenemisestä huolimatta.

Lainakannan kasvu supistui 0,66 mrd. euroon (2,8 %), kun edellisvuonna kasvua oli 1,5 mrd. euroa (6,7 %). Nettoinvestoinnit laskivat edellisvuodesta noin 0,6 mrd. euroa, mikä vähensi lainanottotarvetta ja vaikutti siihen, että vuosikate ylitti nettoinvestointien määrän lähes 0,5 mrd. eurolla.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat vuonna 2021, mutta toimintatuottojen kasvu oli suhteellisesti vieläkin voimakkaampaa. Voimakkaan toimintatuottojen kasvun myötä toimintakatteen kasvu jäin maltilliseksi, reiluun 2 prosenttiin. Verotulot kasvoivat ennakoituakin paremmin. Etenkin yhteisöverotulot ja kiinteistöverot kasvoivat huomattavasti, mutta kunnallisveron kasvu jäi 2 prosenttiin. Koronaepidemiaan liittyvät valtion tuet olivat edellisvuoden tapaan merkittävät, mikä edesauttoi kuntien taloustilanteen säilymistä vahvana. Heikon talouden perusteella käynnistettävään arviointimenettelyyn ei päätyntä yhtään uutta kuntaa tai kuntayhtymää vuoden 2021 tilinpäätösten perusteella. Arviointimenettelyn kriteerit tosin täyttyivät 5 kunnalla ja 2 kuntayhtymällä, mutta ne ovat joko aiemmin päätyneet arviointimenettelyyn tai laatineet suunnitelman talouden tervehdyttämiseksi valtiovarainministeriön yhteydenoton seurauksena.

### Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet vuonna 2023

Vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävät ja velvoitteiden lisäykset on pääasiallisesti tehty jo aiempina vuosina, ja osa määräaikaisista valtionavustusten lisäyksistä päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus, ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille.

Vuosi 2023 on historiallinen sote-uudistuksen astuessa voimaan. Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja tehtävien mukana siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Syksyn 2022 kuntatalousohjelman julkaisemisajankohdan arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista kunnallisveroa siirtyy 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia vuoden 2022 tasosta 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta (n. 0,82 mrd. euroa). Kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista 1,94 mrd. euroa.

Sote-uudistukseen liittyvä verouudistus on vuoden 2023 merkittävin veroperustemuutos. Lisäksi kuntien verotuloja alentaa sähkön hinnan nousun vuoksi tuloveroon toteutettava määräaikainen sähkövähennys. Vuonna 2023 on edelleen voimassa korotettu matkakuluvähennys, minkä lisäksi kuntien verotuloja vähentävät myös ikääntyneiden työtulovähennyksen korotus, perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuun huojennus sekä T&K toiminnan lisävähennys. Ansiotuloveroperusteisiin tehdään lisäksi ansiotason muutosta vastaava indeksitarkistus.

Kunnille korvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksesta syntyviä kustannuksia valtionavustuksella toteuman mukaisesti. Lisäksi perusopetukseen valmistavan opetuksen määrärahaa korotetaan 120 milj. eurolla, vapaan sivistystyön yhteydessä toteutettavan kotouttamiskoulutuksen määrärahaa 5 milj. eurolla sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen opetukseen tarkoitettujen avustuksen määrärahaa 2,5 milj. eurolla.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus pohjaa vahvistetaan pysyvästi vuodesta 2023 alkaen, mistä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan noin 37 milj. euroa. Lisäksi hoiva-avustajakoulutusta lisätään sekä työvoimakoulutuksena että kohdentamalla lisärahoitusta jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle. Aiempien päätösten mukaisesti lähihoitajien koulutukseen kohdennetaan vuonna 2023 lisärahoitusta hoitajamitoituksen muutokseen vastaamiseksi. Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen koulutuksen asteittaista toimeenpanoa jatketaan. Myös oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määrätymisperusteiden uudistamisen kokeilua jatketaan.

Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen 1.8.2023 alkaen pienentää kuntien maksutuloja arviolta 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa pysyvästi vuodesta 2024 alkaen. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta, mikä kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023.

Kuntien valtionavut vuonna 2023 (laskennalliset valtionosuudet, valtionavustukset ja veromenetysten korvaukset) ovat valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä yhteensä 5,4 mrd. euroa. Valtionavuuissa on vähennystä vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon noin 7,5 mrd. euroa, mikä johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuus laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. euroa ollen noin 2,7 mrd. euroa vuonna 2023. Sote-uudistuksen lisäksi peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät hallituksen päättämät uudelleenkohdennukset, jotka alentavat peruspalvelujen valtionosuuksien tasoa 43 milj. euroa. Vähennyksestä 9 milj. euroa toteutetaan pienentämällä kuntien yhdistymisavustuksiin valtionosuudesta tehtäviä siirtoja. Kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta vuonna 2023 enää rahoitusta siirtona kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Osana uudelleenkohdennuksia valtionosuuteen tehdään kuitenkin aikaisempaa digitalisaation kehittämiseen liittyvää siirtoa vastaava 10 milj. euron määräaikainen vähennys vuonna 2023.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta kasvattaa merkittävimmin puolestaan indeksikorotus 3,8 prosenttia (n. 89 milj. euroa). Uudet ja laajenevat tehtävät kasvattavat valtionosuutta noin 15 milj. eurolla. Näistä taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea koskevat toimenpiteet (8,75 milj. euroa) sekä sitouttava koulu yhteisötyö (3,33 milj. euroa). Lisäksi valtionosuutta kasvattavat muun muassa valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja



lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen sote-uudistuksen myötä (22,6 milj. euroa), perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos (22,4 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen muutos (6,1 milj. euroa).

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee vuonna 2023 1,50 prosenttiyksiköllä 23,59 prosentista 22,09 prosenttiin. Valtionosuusprosentin laskua selittävät pääosin vuonna 2023 käyttöön otettavat uudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun ja syrjäisyyden lisäosat, joiden rahoitus toteutetaan valtionosuusjärjestelmän sisällä valtionosuusprosenttia pienentämällä. Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2023, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä noin 862 milj. euroa eli noin 1,8 mrd. euroa matalammat kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alentaa voimakkaasti sote-uudistus.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuksista kuntatalouteen kohdistuu arviolta 1,3 mrd. euroa, ja ne kasvavat edellisvuodesta noin 160 milj. euroa. Indeksikorotus kasvattaa kuntien valtionosuutta noin 54 milj. eurolla. Hallituksen linjauksen mukaisesti koronaepidemiasta johtuvat toiminnan volyymin ja kustannusten pienentyminen eivät vaikuta alentavasti tulevien vuosien rahoitustasoon ja jakautumiseen. Siksi valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei tehdä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuonna 2023.

## Kuntatalouden kehitysarvio

Kuntatalouden vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella hyvältä. Ennusteen mukaan verotulojen hyvä kasvu pitää vuosikatteen likimain viime vuoden tasolla ja toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi. Taustalla vaikuttaa kuitenkin Helsingin kaupungin liikelaitoksen yhtiöittäminen, joka vahvistaa toiminnan ja investointien rahavirtaa kertaluonteisesti lähes 700 milj. eurolla.

Vuodelle 2023 ennustetaan kustannusten ripeää kasvua. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos vuonna 2023 on 3,8 prosenttia. Merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu. Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat jatkossa entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joissa palvelutarve on laskeva 2010-luvulla jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarviossa jopa ennätysellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta vuoden 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä ensi vuonna täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti, minkä arvioidaan vahvistavan kuntataloutta 1,2 mrd. eurolla vuonna 2023. Ennusteen mukaan vuosikate riittää kattamaan poistot, ja toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan noin 1,2 mrd. euroa positiivinen vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Vuosikate riittää painelaskelmassa kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten sote-uudistuksen jälkeenkin.

Kehitysarvion mukaan kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosittain keskimäärin 2,9 prosenttia ja toimintatulot keskimäärin 0,7 prosenttia vuosina 2024–2026. Toimintamenojen kasvu aiheutuu pääasiassa hintojen noususta, jonka arvioidaan olevan peruspalvelujen hintaindeksillä mitattuna keskimäärin 3,6 prosenttia vuodessa. Verotulot laskevat vielä vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2026.

Kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden kehitysarviossa lainakanta kasvaa vuoteen 2026 mennessä 21,1 mrd. euroon. Korkotaso on pysynyt jo pitkään poikkeuksellisen matalalla tasolla, mutta korkoympäristön normalisoituminen on jo alkanut. Tämä kiristää myös velkaantunutta kuntataloutta

## Suunnitelmavuosien 2024-2025 muutoksia

Sote-uudistukseen liittyvässä niin sanotussa korjaussarjassa muutettiin ja täydennettiin valtionosuuslakia (618/2021) kesällä 2022. Uusi laki tulee voimaan tammikuussa 2023.

Valtionosuuslain 57 §:ssä säädetään sote-siirtolaskelmien päivittämisestä vuoden 2022 lopullisten tilinpäätösten jälkeen. Vuoden 2023 rahoitusta määritettäessä kunnallisvero toimii niin sanottuna residuaalieränä, jolla valtion ja kuntien välinen kustannusneutraalisuus toteutetaan. Käytännössä siirtyvät tulot ja kustannukset asetetaan kunnallisverolla lopullisesti samalle tasolle. Kun vuonna 2023 saadaan käyttöön lopulliset tilinpäätöstiedot vuodelta 2022, siirtolaskelma päivitetään lopulliseksi. Koska kunnallisveron leikkausprosentti on jo kiinnitetty eikä sitä enää voi muuttaa, toimii tuolloin tasapainotuseränä valtionosuus. Valtionosuuslain 57 §:ää täsmennettiin siten, että siinä kuvataan selkeämmin valtionosuuden merkitys siirtyvien tulojen ja kustannusten tasapainottajana vuodesta 2024 lähtien. Valtionosuutta vähennetään tai lisätään asukasta kohden yhtä suurella osuudella siten, että siirtyvät tulot ja kustannukset ovat tasapainossa koko maan tasolla. Vähennys tai lisäys otetaan huomioon valtionosuudessa kaikissa kunnissa asukasta kohti yhtä suurena eränä vuodesta 2024 alkaen. Vastaavasti vuoden 2023 osalta erotuksesta otetaan huomioon jälkikäteen valtionosuuden lisäyksenä tai vähennyksenä puolet vuonna 2024 ja puolet vuonna 2025.

Hallitus päätti puoliväliriihessä jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valtio ja kunnat jakaisivat työllisyyspalvelujen rahoitukseen liittyvää kustannusvastuuta, jolloin turvattaisiin kuntien kannusteet järjestää palveluja myös heikommassa työmarkkina-asemassa oleville. Työllisyyden edistämisen

ministerityöryhmä on linjannut, että rahoitus kunnille siirtyviin palveluihin toteutetaan valtionosuusjärjestelmän kautta. TE-palvelujen järjestämisvastuu siirtyisi kunnille vuoden 2025 alusta.

**Taulukko 15.** Kuntatalouden kehitys vuoteen 2026 kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa (käyvin hinnoin).

Taloustoiminimi	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<b>Tuloksen muodostuminen</b>						
<b>1. Toimintakate</b>	-31,5	-33,1	-12,8	-13,3	-13,8	-14,4
2. Verotulot	25,5	26,5	14,2	13,3	13,7	14,2
3. Valtionosuudet, käyttötalous	10,1	10,8	3,8	3,9	4,0	4,1
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
<b>5. Vuosikate</b>	<b>4,6</b>	<b>4,5</b>	<b>5,5</b>	<b>4,2</b>	<b>4,1</b>	<b>4,1</b>
6. Poistot	-3,1	-3,2	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
<b>8. Tilikauden tulos</b>	<b>1,6</b>	<b>1,5</b>	<b>2,7</b>	<b>1,3</b>	<b>1,1</b>	<b>0,9</b>
<b>Rahoitus</b>						
<b>9. Vuosikate</b>	<b>4,6</b>	<b>4,5</b>	<b>5,5</b>	<b>4,2</b>	<b>4,1</b>	<b>4,1</b>
10. Satunnaiset erät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
<b>12. Tulorahoitus, netto</b>	<b>3,9</b>	<b>3,9</b>	<b>4,8</b>	<b>3,6</b>	<b>3,5</b>	<b>3,4</b>
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,7	-4,7	-4,8	-5,0	-5,1
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,2	2,1	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-4,1	-3,7	-3,6	-3,8	-3,9	-4,1
<b>16. Rahoitusjäämä (tulorah. - invest.)</b>	<b>-0,2</b>	<b>0,2</b>	<b>1,2</b>	<b>-0,2</b>	<b>-0,4</b>	<b>-0,7</b>
17. Lainakanta	24,2	24,8	18,8	19,3	20,1	21,1
18. Kassavarat	8,1	7,8	7,6	7,6	7,6	7,6
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	16,1	16,9	11,2	11,7	12,5	13,5

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2023 - Syksy 2022 – Kunta-asiat. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:57.

### 1.3 Taivalkosken kunnan kehitysnäkymät

#### 1.3.1 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

##### Väestö

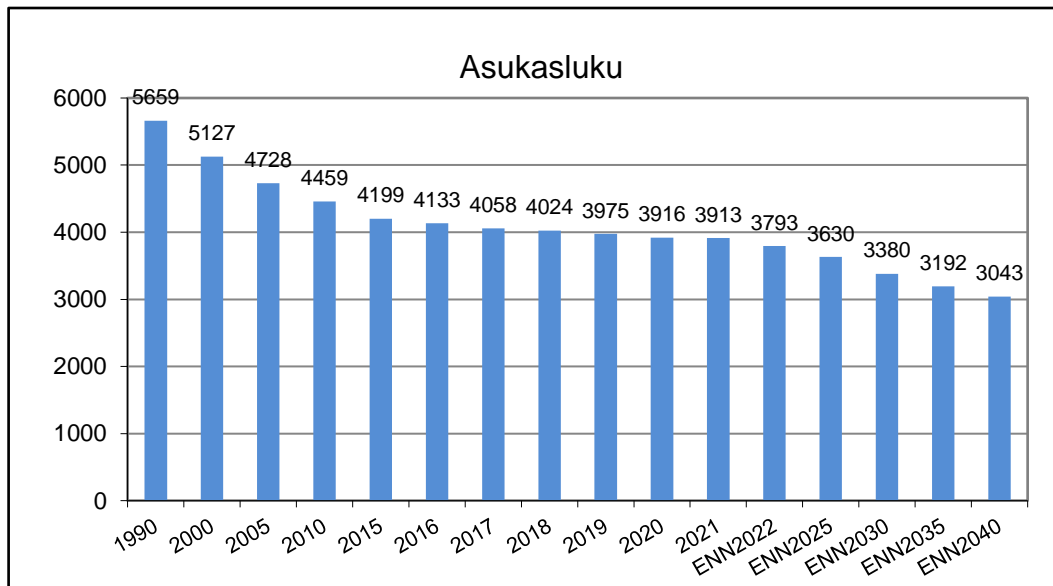
Vuonna 1879 perustettu Taivalkoski kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Naapurikuntia ovat Suomussalmi, Pudasjärvi, Posio ja Kuusamo.

Taivalkosken pinta-ala on 2.651 km<sup>2</sup>, josta vesipinta-alaa on 213 km<sup>2</sup> eli 8,0 %. Taivalkosken asukasluku edellisvuoden lopussa 31.12.2021 oli 3.913, josta miehiä 2.071 ja naisia 1.842. Kunnan asukasluku 31.10.2022 oli 3.841 asukasta ja kunnan väestötiheys 1,45 asukasta/km<sup>2</sup>. Talousarviovuoden 2023 laskelmissa on asukaslukuna käytetty 3.790.

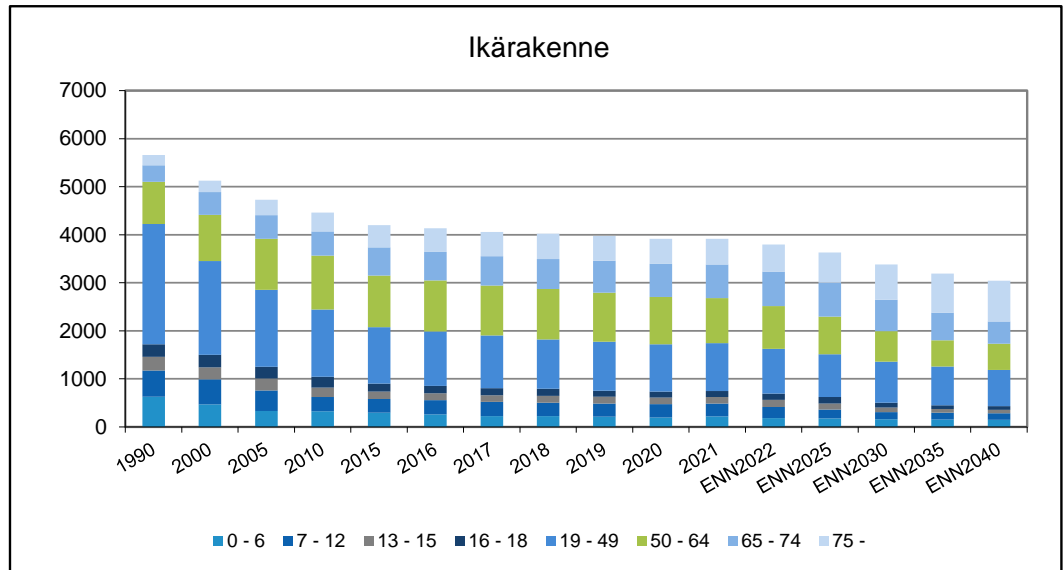
Kunnan väestöennuste on aleneva. Väestömäärää vähentää syntyvyyden aleneminen ja muualle pois muutto. Nuorten ikäluokkien osuus tulee entisestään laskemaan ja vanhojen ikäluokkien kasvamaan. Taivalkosken kunnan väestön ikärakenteessa yli 65-vuotiaiden osuus nousee vuosittain.

##### Väestöllinen huoltosuhde

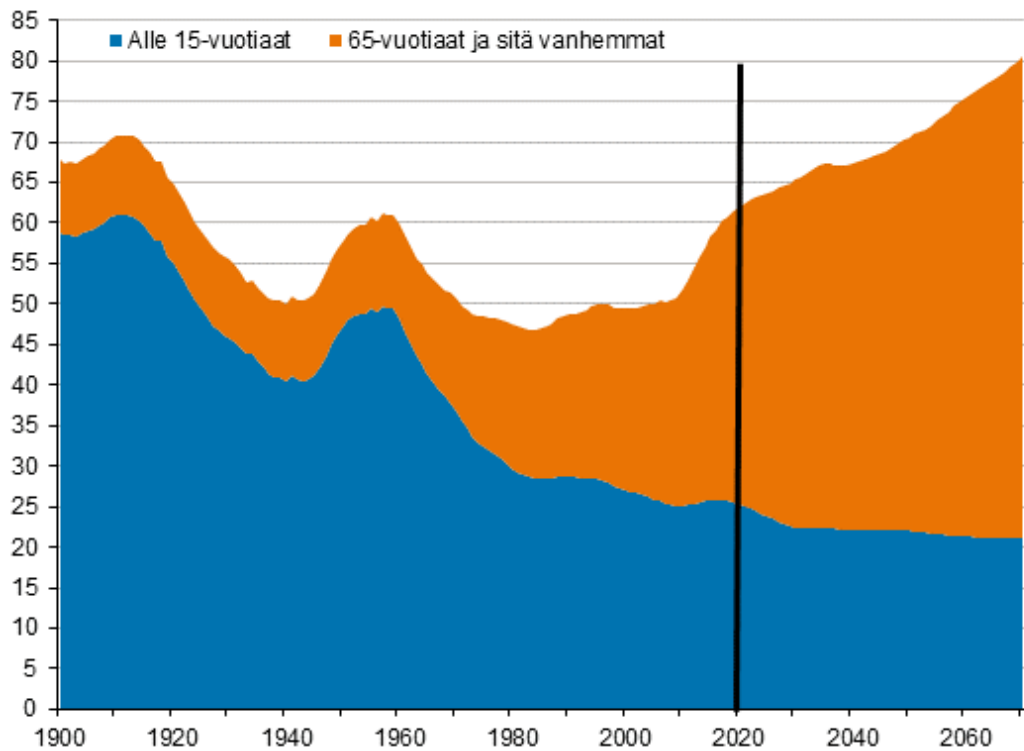
Väestöllinen (demografinen) huoltosuhde on suhdeluku, joka kertoo kuinka monta ei-työikäistä eli huollettavaa on yhtä työikäistä kohden. Työikäiseksi huoltosuhteen laskukaavassa lasketaan kaikki 15-64 vuotiaat. Ei-työikäisiä ovat puolestaan kaikki muut eli 0-14 vuotiaat ja yli 64-vuotiaat. Väestöllinen huoltosuhde pohjautuu pelkästään väestön ikärakenteeseen, eikä se ota huomioon työllisyyttä.



Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu



Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu



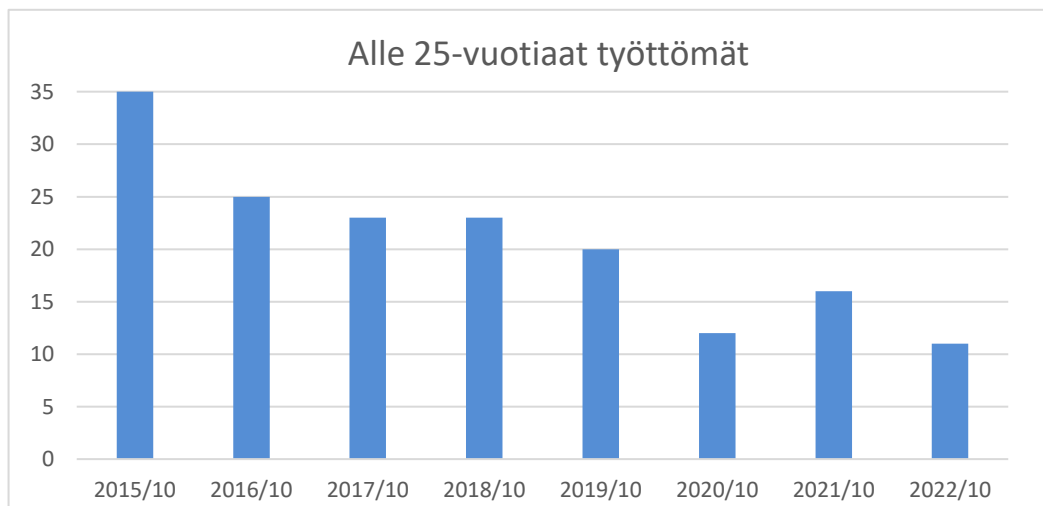
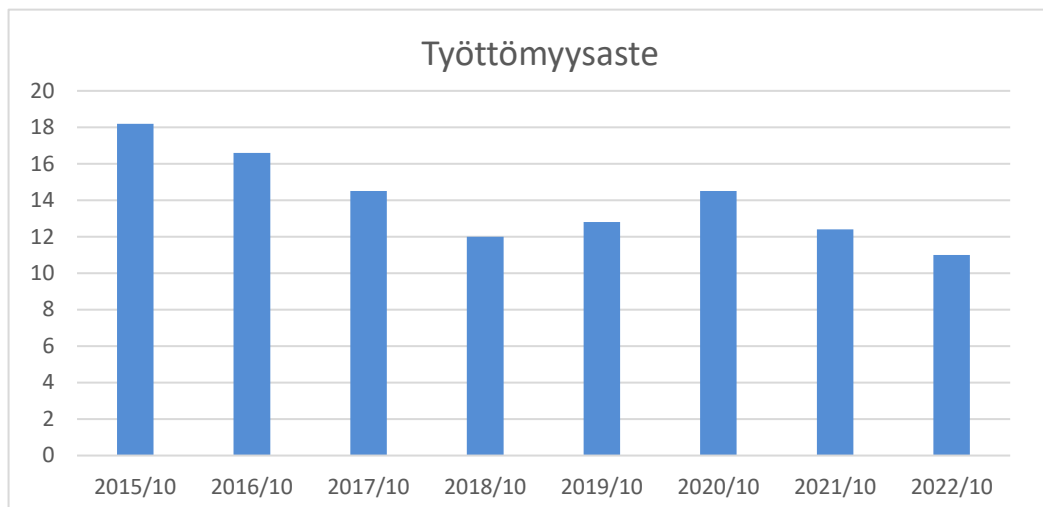
Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne koko maa

### 1.3.2 Elinvoima ja työllisyys

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2021 oli 11,5 % (vuonna 2020 13,3 %). Vuoden 2021 lopussa Taivalkosken kunnan työttömyysaste oli 13,8 % (15,5 % vuonna 2020).

Lokakuussa 2022 Taivalkosken kunnan työttömyysaste 11 % oli Pohjois-Pohjanmaan kolmanneksi korkein. Koko maan työttömyysaste oli samaan aikaan 8,8 % ja Pohjois-Pohjanmaan 9,3 %. Taivalkoskella työttömyysaste on koko maata ja Pohjois-Pohjanmaata hieman korkeampi. Lokakuussa 2022 työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 174, joista pitkäaikaistyöttömiä 40. Työttömien työnhakijoiden määrä aleni tasaisesti alkuvuoden aikana Pohjois-Pohjanmaalla. Kesä- ja heinäkuussa työnhakijoiden määrä nousi hetkellisesti, mutta elokuussa laski toukokuun tasolle, jossa on pysynyt tasaisena syksyn ajan.

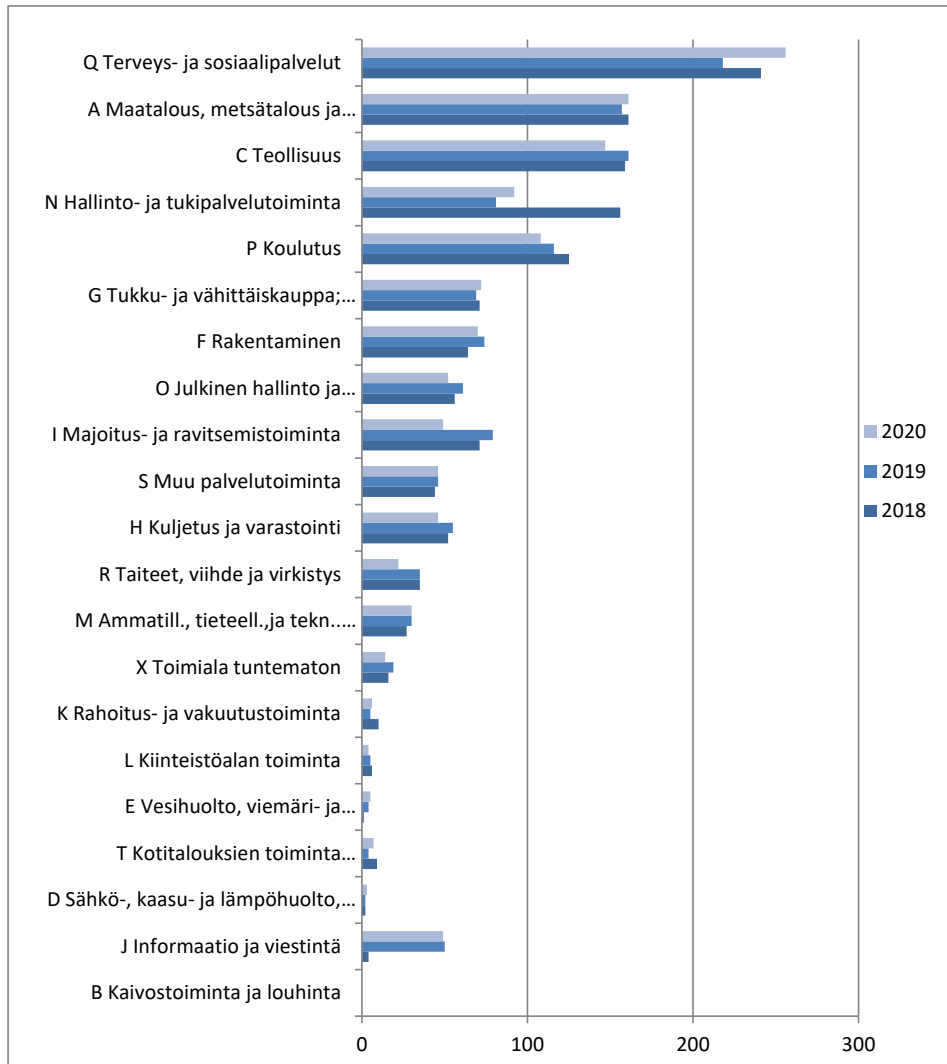
Lokakuun aikana Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston alueella ilmoitettiin avoimeksi yli 4 300 uutta työpaikkaa. Uusien avoimien työpaikkojen määrä oli 1 800 vähemmän kuin vuosi sitten. Uusia avoimia työpaikkoja oli eniten palvelu ja myyntityöntekijöiden ammattiryhmälle (1 100 paikkaa, mm. myyjät, lähihoitajat, kokit, tarjoilutyöntekijät), rakennus, korjaus ja valmistustyöntekijöiden ammattiryhmälle (1 000 paikkaa, mm. rakennustyöntekijät, konepaja ja valimotyöntekijät) sekä ammattiryhmälle muut työntekijät (850 paikkaa, mm. siivoajat, keittiö ja ruokatyöntekijät, rakennusapulaiset).





Lähde: ELY-keskus, työllisyyskatsaukset

Taivalkoskella oli vuonna 2020 työssäkäyviä (työpaikkoja) 1.239 ja ne jakaantuivat toimialoittain alla olevassa kuviossa näkyvällä tavalla. Suurimpia toimialoja ovat terveys- ja sosiaalipalvelut, maa- metsä ja kalatalous, teollisuus sekä koulutus.



Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

### 1.3.3 Taivalkosken kunnan talous

Taivalkosken kunnan vuoden 2021 tilinpäätös oli 2,1 milj. euroa ylijäämäinen. Korona-avustuksia kunta sai vuonna 2021 noin 0,6 milj. euron edestä. Verotulot toteutuivat 0,8 milj. euroa talousarviota paremmin, johtuen pääasiassa talouden elpymisen sekä yhteisöveron jako-osuuden korotuksen vaikutuksista yhteisöveron tuottoon. Vuoden 2021 lopussa kunnan taseessa oli kertynyttä ylijäämää 13,7 milj. euroa.

Vuoden 2022 alkuperäinen talousarvio on lähes 0,6 milj. euroa alijäämäinen. Valtuusto on kokouksessaan 16.11.2022 hyväksynyt talousarviomuutoksia niin, että muutettu talousarvio on 0,1 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden lopulliseen tulokseen vaikuttavat vielä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kehitys, erityisesti erikoissairaanhoidon kustannukset liittyen Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alijäämän kattamisvelvollisuuteen toiminnan lakatessa ja siirtyessä hyvinvointialueen toiminnaksi, sekä koulutuspalveluiden alijäämän kattamisvelvollisuuden lopullinen taso. Mikäli verotulojen kehitys on Kuntaliiton syyskuisen ennusteen mukainen ja kunta saa koronakorvauksia marraskuussa Valtiovarainministeriölle osoitetun hakemuksen verran, voi tilikausi muodostua 0,5–1,1 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Vuoden 2023 talousarvion lähtökohdat ovat haastavat. Kunnanhallituksen toimialan taloutta haastaa ennusteet toisen asteen koulutuksen alijäämän kattamisvelvollisuudesta. Sivistyspalveluiden osalta vuoden 2022 lisämäärärahaatarve henkilöstökustannuksiin oli 350 tuhatta euroa, ja kustannukset kasvavat myös vuonna 2023. Teknistä toimialaa haastaa puolestaan energiakustannusten nousu sekä yleinen rakentamiskustannusten nousu.

#### Verotulot

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyessä 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueille siirtyy tehtävien mukana myös kustannukset sekä siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tuloista kunnallisveroa siirtyy 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia vuoden 2022 tasosta 12,64 prosenttiyksiköllä, jolloin Taivalkosken kunnan tuloveroprosentti vuonna 2023 on 7,86. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta (n. 0,82 mrd. euroa).

Taivalkosken kunnalle verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 yhteensä 7,1 milj. euroa, jossa vähennystä kuluvan vuoden tilinpäätösennusteeseen on noin 50 %. Esitetyt verotuloarviot perustuvat Kuntaliiton verotulojen ennustekehikkoon. Ennusteessa ei ole huomioitu indeksimuutosten vaikutusta verotusarvioihin.

Kiinteistöveroprosentit pysyvät muilta osin samalla tasolla kuin vuonna 2022, mutta voimalaitoksille on määrätty vuodelle 2023 veroprosentti, joka on 3,10.

Vuodelle 2023 kiinteistöveroprosentit ovat seuraavat:

• yleinen kiinteistöveroprosentti	1,03
• vakituiset asunorakennukset	0,45
• muut kuin vakituiset asuinrakennukset	1,03
• rakentamattomat rakennuspaikat	2,00
• yleishyödylliset yhteisöt	0,00
• voimalaitokset	3,10



	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	Muutos €	Muutos TA 2023 vs. TPE 2022
Kunnan tulovero	10 211 809,41	10 396 000,00	10 934 000,00	4 696 000,00	-6 238 000,00	-57,1 %
Kiinteistövero	921 402,22	904 000,00	955 000,00	925 000,00	-30 000,00	-3,1 %
Yhteisövero	2 395 475,30	1 580 000,00	2 315 000,00	1 457 000,00	-858 000,00	-37,1 %
<b>Yhteensä</b>	<b>13 528 686,93</b>	<b>12 880 000,00</b>	<b>14 204 000,00</b>	<b>7 078 000,00</b>	<b>-7 126 000,00</b>	<b>-50,2 %</b>

## Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Vuoden 2023 arviot valtionosuuksista perustuvat Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön ennakkotietoihin. Valtionosuuksien määräksi vuodelle 2023 on arvioitu 8,7 milj. euroa, jossa vähennystä edelliseen vuoteen on arvioitu 12,0 milj. euroa (57,9 %). Valtionosuuksiin merkittävin vaikuttava tekijä, samoin kuin verotulojen osalta, on sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyminen 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle, ja tehtävien sekä tehtävien mukana siirtyvien kustannusten ja siirtyviä kustannuksia vastaavan rahoituksen siirtyminen valtio hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi.

Kuluvan vuoden 2022 sosiaali- ja terveystoimen kustannusten tilinpäätösennusteiden mukaan näyttää siltä, että kuntien sote-kustannukset ovat kasvamassa vuoden 2021 tasosta. Kasvun myötä näyttää edelleen siltä, että päätetty tuloveroprosenttien leikkaus ei riitä kattamaan sote-palvelujen rahoitustarvetta, vaikkakin sekä tulo- että yhteisöverojen kertymät ovat kasvussa.

Syksyllä 2023 kun vuoden 2022 taloustiedot on varmistettu, tarkistaa Valtiovarainministeriö kunnilta hyvinvointialueille siirrettävien tulojen määrän koko maan tasolla siirtyviä kuluja vastaavaksi, ja tarkistus otetaan huomioon kuntien valtionosuudessa vuodesta 2024 alkaen.

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023 *)	Muutos €	Muutos TA 2023 vs. TPE 2022
Peruspalveluiden valtionosuus	13 978 656,55	14 450 000,00	14 646 411,00	6 605 350,00	-8 041 061,00	-54,9 %
Verotulojen tasaus	3 807 581,00	3 600 000,00	3 603 740,00	1 421 130,00	-2 182 610,00	-60,6 %
Opetus- ja kulttuuritoimen VOS	-140 693,00	-110 000,00	-82 873,00	-82 873,00	0,00	0,0 %
Verotulomen. Kompensaatio	2 251 229,00	2 460 000,00	2 548 011,00	780 839,00	-1 767 172,00	-69,4 %
<b>Yhteensä</b>	<b>19 896 773,55</b>	<b>20 400 000,00</b>	<b>20 715 289,00</b>	<b>8 724 446,00</b>	<b>-11 990 843,00</b>	<b>-57,9 %</b>

### **Toimintatuotot**

Toimintatuottoja (ulkoiset) arvioidaan kertyvän noin 4,7 milj. euroa.

### **Toimintakulut**

Toimintakulut ovat noin 19,5 milj. euroa. Toimintakulujen merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut 8,4 milj. euroa ja palvelujen ostot 7,3 milj. euroa.

### **Toimintakate ja vuosikate**

Toimintakate on noin -14,8 milj. euroa ja vuosikatteen arvioidaan noin 0,9 milj. euroa.

### **Rahoitustuotot ja -kulut**

Rahoitustuotot ja -kulut ovat yhteensä n. -50 tuhatta euroa.

### **Poistot**

Poistot ovat noin 1,9 milj. euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja.

### **Tilikauden alijäämä**

Vuoden 2023 talousarvio on alijäämäinen noin 1,0 milj. euroa. Myös suunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä. Suunnitelmakauden alijäämä on yhteensä 4,7 milj. euroa. Kunnan taseessa on kertyneitä ylijäämiä 31.12.2021 13,7 milj. euroa.

Taloussuunnitelman alijäämäisyyden myötä kunnan tulee laatia suunnitelma talouden tasapainottamiseksi.

### **Investoinnit**

Nettoinvestoinnit vuodelle 2023 ovat yhteensä 3,7 milj. euroa.

### **Lainat**

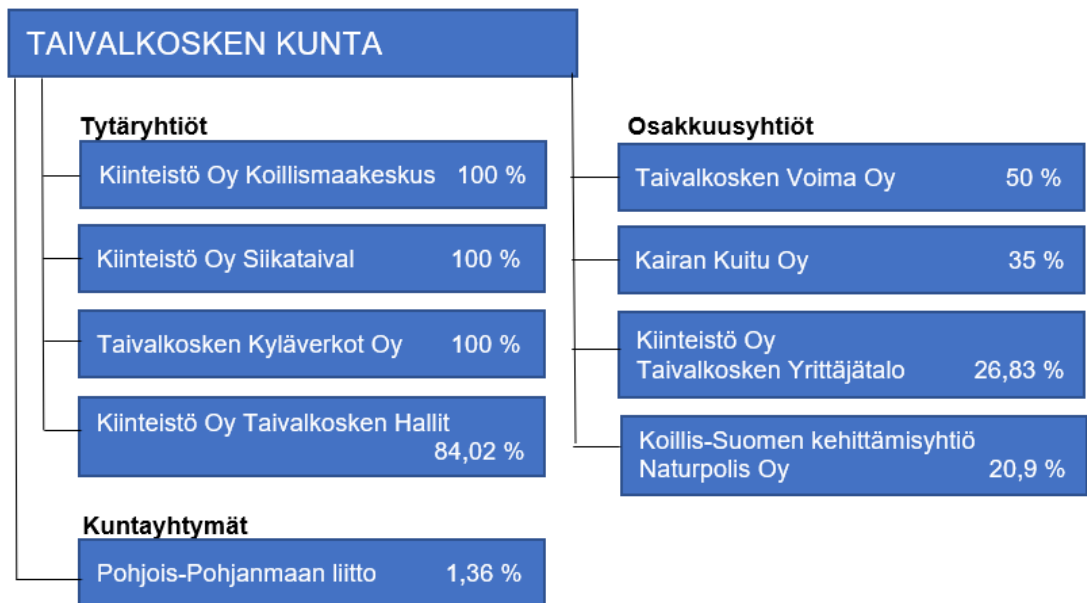
Taivalkosken kunnan lainamäärä 31.12.2022 tulee olemaan 6,0 milj. euroa. Vuoden 2023 talousarviossa on varauduttu ottamaan lainaa 3,0 miljoonaa euroa. Lainanotto voidaan toteuttaa kokonaan pitkäaikaisena tai yhdistellen pitkäaikaista lainaa ja kuntatodistuksia. Lainatarvearvion toteutuessa kunnan lainamäärä vuoden 2023 lopussa on 8,0 milj. euroa, mikä on n. 2.118 euroa/asukas.

#### 1.4 Taivalkoski-konserni ja muutokset konsernirakenteessa

Taivalkosken kunnan tytäryhtiöitä ovat Kiinteistö Oy Koillismaakeskus (100 %), Kiinteistö Oy Siikataival (100 %), Taivalkosken kyläverkot Oy (100 %) sekä Kiinteistö Oy Taivalkosken hallit Oy (84,02 %).

Taivalkosken kunnan osakkuusyhtiöitä ovat Taivalkosken Voima Oy (50 %), Kairan kuitu Oy (35 %), Kiinteistö Oy Taivalkosken Yrittäjätalo Oy (26,83 %) sekä Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy (20,9 %).

Kuntayhtymissä kunnalla on lisäksi omistusosuus (1,36 %) Pohjois-pohjanmaan liitossa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä purkautuu hyvinvointialueiden aloittaessa, joten kunnan omistus päättyy kyseisen yhteisön osalta vuoden 2022-2023 taitteessa. Kunnan osuus kuntayhtymässä oli 1,26 %



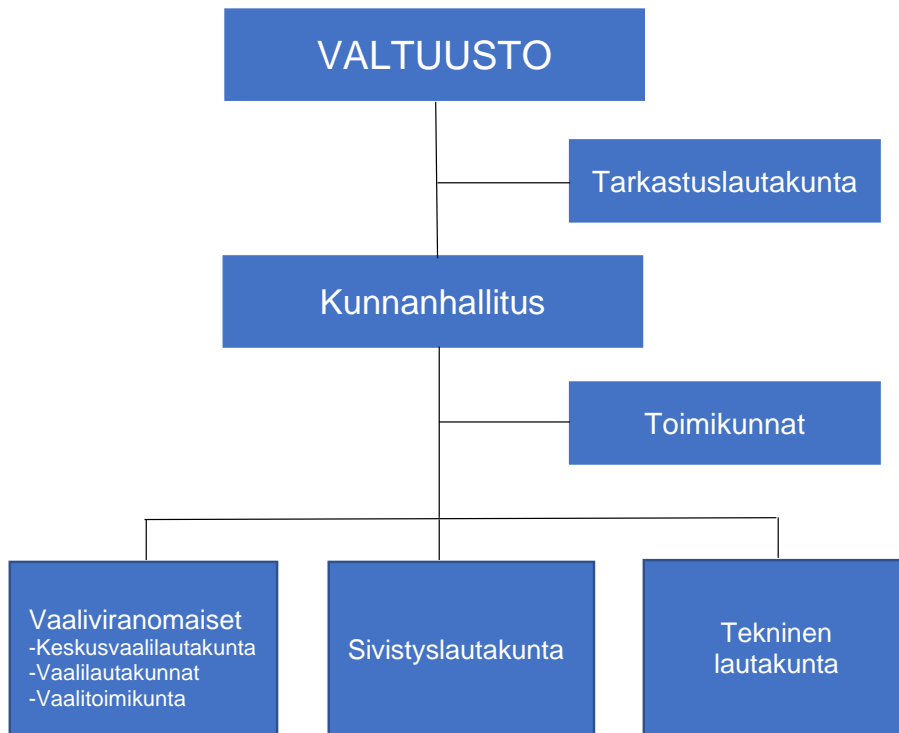
## 1.5 Taivalkosken kunnan organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyminen 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueille aiheuttaa muutoksia sekä Taivalkosken kunnan luottamushenkilöorganisaatioon että henkilöstöorganisaatioon. Sosiaali- ja terveystoimen tehtävien siirtyessä hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveyslautakunta lakkaa samoin kuin sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöorganisaatio.

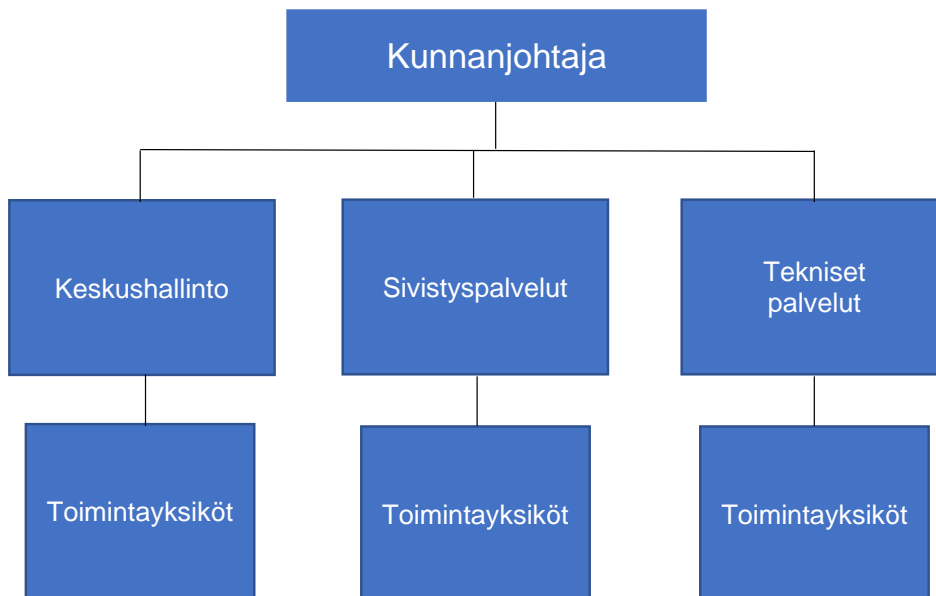
Sosiaali- ja terveystoimen toimialalla olleet tehtävät kotouttamiseen ja eläinlääkintähuoltoon liittyen siirtyvät kunnanhallituksen/keskushallinnon toimialueelle. Samoin siirtyy hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuden koordinoivastuu. Kunnanhallituksen alaisuuteen perustetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toimikunta, jonka jäseniksi tulevat entisen sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenet. HYTE-toimikunnan alaisuudessa puolestaan toimii työryhmiä, jolla jokaisella on oma vastuualueensa: lapset, nuoret ja perheet; työkäiset; ikäihmiset sekä yhteisö-teemat (mm. osallisuus, sosiaaliset suhteet, elinvoiman kehittäminen).



## LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO



## HENKILÖSTÖORGANISAATIO



Hallintosäännön 15 §:n mukaisesti keskushallinnon toimialaa johtaa hallintojohtaja, sivistyspalvelujen toimialaa johtaa kirkonkylän peruskoulun rehtori ja teknisten palvelujen toimialaa johtaa tekninen johtaja.

## 1.6 Hyvinvointikertomus

Terveystalain (1326/2010) 12 § mukaan ”Kunnan on seurattava asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin.”

Hyvinvoinnin edistäminen on Taivalkosken kuntastrategian painopistealue. Strategian painopistealueet määrittävät suunnan kunnan kehittämiselle, ja painopisteiden tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kunnan talousarvioiden ja -suunnitelmien valmistelua ja laatimista sekä ohjaavat kunnan jokapäiväistä toimintaa. Taivalkosken kunnan laaja hyvinvointikertomus laaditaan kerran valtuustokaudessa, ja se toimii kunnan hyvinvointijohtamisen ja strategiatyön työvälteenä ja osana kunnan toiminta- ja taloussuunnittelua.

Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä ikäryhmittäin. Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamiseksi on määritelty toimenpiteet, resurssit ja arviointimittarit, joita seurataan.

Valtuusto hyväksyi päätöksellään 21.10.2021 § 73 Taivalkosken kunnan laajan hyvinvointikertomuksen vuosille 2021 – 2024. Kertomus sisältää päättyneen valtuustokauden hyvinvointitoimenpiteiden arvioinnin ja suunnitelman hyvinvoinnin edistämisestä uudella valtuustokaudella. Hyvinvointitavoitteina on eri ikäryhmien hyvinvoinnin tukeminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.

## 2 KUNTAKONSERNIN STRATEGIA

### 2.1 Kuntastrategia Taivalkoski

Taivalkosken kunnan kuntastrategia on laadittu vuosille 2017-2021. Kunnan strategia uudistetaan vuoden 2023 aikana vastaamaan hyvinvointialueuudistuksen mukanaan tuomien muutosten mukaista uutta toimintaympäristöä.

Nykyisen kuntastrategian näkymän mukaan tuhansien tarinoiden pitäjässä viihdytään. Toimintakulttuuri on ketterä ja yhteen hiileen puhaltava. Monipuoliset koulutusmahdollisuudet, puhdas luonto, kulttuuri ja liikunta lisäävät yrittäjyyttä ja elävöittävät kuntaa.

Keskeiset painoalueet suunnitelmakaudella ovat:

#### **Hyvinvoinnin edistäminen**

Taivalkosken kunta ylläpitää ja edistää toimia, joilla lisätään kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta sekä terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen otetaan huomioon kaikissa päätöksissä ja toimissa.

#### **Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen**

Yritystoiminnan aloittamisen tukeminen ja tarvittavan infran tarjoaminen. Elinvoimapolitiittisista investoinneista huolehtiminen. Elinvoimaan vaikuttavat tekijät huomioidaan kunnan toiminnassa.

#### **Talous- ja omistajapolitiikka**

Kuntakonsernin talous on tasapainossa ja omaisuutta hallinnoidaan suunnitelmallisesti.

#### **Henkilöstöpolitiikka**

Henkilöstöpolitiikka seuraa aikaa. Henkilöstöpolitiikassa varaudumme ulkomaalaistyövoiman vastaanottamiseen.

#### **Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet**

Palvelut tuotetaan asiakaskeskeisesti kunnan omana työnä, kuntayhteistyöllä tai ostopalveluna. Kunnan palveluiden tuotantomarkkinat avataan kilpailulle siten, että se on läpinäkyvää, ja hyödynnetään yksityistä ja kolmatta sektoria.

#### **Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen**

Tavoitteena on olla yhteisöllisempi kunta, jossa toisista välitetään. Kunnan hyvinvointityöryhmään pyritään jatkossa ottamaan mukaan edustajia myös kuntaorganisaation ulkopuolelta. Toiminnassa kehitetään sähköistä palautejärjestelmää ja nuoret halutaan mukaan vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin

## 2.2 Sitovat tavoitteet vuodelle 2023

### Hyvinvoinnin edistäminen

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset	Sitova tavoite 2023	Mittari/Arviointi
Hyvinvointikertomuksen mukainen toiminta	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hyvinvointikertomuksen mukaiset yksityiskohtaiset toimenpiteet tavoitteille ovat määritelty hyvinvointisuunnitelmassa, jota tarkennetaan valtuustossa vuosittain</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hyvinvointisuunnitelma päivitetään ja toimenpiteet määritellään vuonna 2023.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hyvinvointisuunnitelma ja tavoitteet päivitetty vuoden 2023 aikana.</li> </ul>
Ennalta ehkäisevät kuntapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tunnistetaan kuntapalveluiden ennaltaehkäisevyys: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Neuvola-, varhaiskasvatus-, koulutus- sekä sosiaali- ja terveystieteiden tulee olla riittävät ja kaikkien saatavilla</li> <li>○ Liikuntapaikkojen kehittäminen ja ylläpito</li> <li>○ Hyvinvointisetelin käytön selvittäminen (mm. liikunta- ja kulttuuripaikat)</li> <li>○ Kirjaston, kulttuuripalveluiden ja kansalaisopiston palveluiden edelleen kehittäminen</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Toimiva yhteistyö käyntiin hyvinvointialueen kanssa.</li> <li>▪ kuraattori- ja psykologipalveluiden saatavuus paremmaksi</li> <li>▪ Liikuntapaikkastrategian päivitys vuoden 2023 aikana.</li> <li>▪ Liikuntapaikkojen käyttösuunnitelma päivitys vuoden 2023 aikana.</li> <li>▪ Liikuntapaikat on huollettu/turvallisuus huomioitu</li> <li>▪ Huomioitu kunnanhallituksen tavoitteissa</li> <li>▪ Kulttuurikasvatussuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen</li> <li>▪ Kulttuuritapahtumien koordinointi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Lakisäätiset palvelut ovat toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden osalta.</li> <li>▪ Vaikuttaminen hyvinvointialueen suuntaan kuraattori- ja psykologipalveluiden saamiseksi.</li> <li>▪ Liikuntapaikkastrategia päivitetty vuonna 2023.</li> <li>▪ Käyttösuunnitelma päivitetty vuonna 2023.</li> <li>▪ Tarkastukset tehty ja kirjattu</li> <li>▪ Onnettomuusseuran ta</li> <li>▪ Käyttäjäpalautteet</li> <li>▪ Toimitaan laaditun suunnitelman mukaisesti</li> <li>▪ Tapahtumien suunnittelu yhteistyön edistäminen, tapahtumien kokoaminen</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Toimi- ja työskentelytilat pidetään kunnossa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ulkoistettu ateria- ja puhtauspalvelu toimivat sovitulla palvelutasolla</li> </ul>	<p>yhteen/kalenterointi; pyritään saamaan tapahtumia ympäri vuoden</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Vastuumatriisin ja sopimuksen mukainen toiminta</li> </ul>
Kaunis ja siisti ympäristö	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ympäristöstä huolehditaan säännöllisesti</li> <li>▪ Taajama pidetään viihtyisänä</li> <li>▪ Reitistöjä ja niiden markkinointia kehitetään</li> <li>▪ Hankerahojen aktiivinen hakeminen</li> <li>▪ Järjestetään tempauksia "pidetään ympäristömme siistinä"</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Resurssien varaaminen ympäristöhoitoihin</li> <li>▪ Monitoimireitistö n hankerahaa saatu vuosille 2022-2023</li> <li>▪ OutdoorActive - sivuston markkinointi</li> <li>▪ Taivalkoski-app käyttöönnotto vuonna 2023</li> <li>▪ Keväälle tapahtuma "taajama siistiksi"</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ käyttäjäpalaute</li> <li>▪ Monitoimireitistöhanke toteutetaan loppuun hankesuunnitelman mukaisesti.</li> <li>▪ OutdoorActive - sivustoa nostetaan esille kunnan somekanavissa</li> <li>▪ Aineisto tuotettu Taivalkoski-appiin reitistöjen osalta</li> <li>▪ Yksi tapahtuma järjestetty</li> </ul>
Nuorten syrjäytymisen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Nuorten alle 25 vuotta työllistäminen erilaisiin töihin nuorisotakuun perusteella</li> <li>▪ Koulupudokkaista huolehtiminen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Huomioitu sivistystoimen tavoitteissa</li> </ul>	

Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset	Sitova tavoite 2023	Mittari/Arviointi
Työpaikkojen määrän kasvattaminen 300:lla vuoteen 2021 mennessä	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Nykyisten yritysten laajenemisen tukeminen ja koulutusedellytyksistä huolehtiminen</li> <li>▪ Taivalkosken kunnan tavoitteiden näkyminen Naturpolis Oy:n toiminnassa</li> <li>▪ Kunta osallistuu valikoituihin investointeihin</li> <li>▪ Taivalkosken kilpailuetujen tunnistaminen ja huomion kohdistaminen siihen (mm. imago, tunnettavuus, toimitilaa, edullinen energia, kaavoitus)</li> <li>▪ Senioriyrittäjyyden osaamisen hyödyntäminen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Naturpolioksen yrittäjien aamukahvit; kunnan edustajien osallistuminen tapahtumiin</li> <li>▪ Yritysvierailut</li> <li>▪ Naturpolisyhteistyön hyödyntäminen</li> <li>▪ Päätöksenteossa otetaan huomioon päätösten vaikutus paikalliseen yritystoimintaan</li> <li>▪ Kilpailuetujen tunnistaminen ja päivittäminen uuden strategian valmistelun yhteydessä.</li> <li>▪ Naturpolioksen tuki yrittäjän vaihdostilanteissa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunnan edustajien osallistumiskerrat Naturpolioksen aamukahveille, yritysvierailujen määrä</li> <li>▪ Päätöksenteon perustelut</li> <li>▪ Uusi strategia</li> </ul>
Tutkinnon suorittaneille nuorille taataan työpaikka	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Peruskoulun päättäneet ohjataan jatko-opiskeluun</li> <li>▪ Varataan talousarvioon tarvittavat varat nuorten työllistämiseen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Valpas-järjestelmän avulla seurataan sijoittumista jatko-opintoihin</li> <li>▪ Talousarviossa varattu määrärahaa nuorten työllistämiseen; palkkatuki, kesätyöllistäminen</li> <li>▪ Arpeetin palvelut</li> </ul>	Koulupudokkaiden määrä; ei koulupudokkaita/kaikki löytävät opiskelupaikan
Väkiluvun laskun pysäyttäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Muuttajatutkimuksen toimintasuunnitelman käyttöönotto</li> <li>▪ Valmius ottaa vastaan maahanmuuttajia ja työperäisten maahanmuuttajien kannustaminen vakituisiksi kuntalaisiksi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kuntapaikoista päättäminen vuoden 2023 aikana</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Päätökset tehty vuoden 2023 aikana</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kuntamarkkinoinnin kehittäminen ja brändityön toimenpiteiden käyttöön ottaminen (mm. kansainvälinen markkinointi, sosiaalinen median aktiivisempi hyödyntäminen ja turvallisuusimagon luominen)</li> <li>▪ Asumiseen liittyvien taksojen pitäminen kilpailukykyisenä</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ kuntamarkkinoinnin ja brändityön kehittämisen linjaus strategian valmistelun pohjalta</li> <li>▪ Taksat kilpailukykyiset naapurikuntiin verrattuna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Linjaus strategian valmistelun pohjalta tehty vuoden 2023 aikana</li> <li>▪ Taksojen taso</li> </ul>
Etätöiden kehittäminen	Suomen laajin laajakaista ja sen käytön aktivointi	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Laajakaista on Taivalkoskella ollut ja on edelleen laajasti saatavilla.</li> </ul>	
Osa-aika-asukkaiden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Aktivoidaan osa-aika-asukkaita asumaan pidempään ja muuttamaan mahdollisesti asumaan pysyvästi</li> <li>▪ Rakennusjärjestys- ja lupakäytäntöjen tarkastelu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tiedottamisen aloittaminen TaivalkoskiApp:n kautta</li> <li>▪ Selvitetään hankerahoituksen mahdollisuus vapaa-ajan asukastoiminnan aktivoimiseen ja palveluiden saatavuuden esille tuomiseen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tiedottamisen määrä</li> <li>▪ Hankerahoituksen mahdollisuus selvitetty (Esim. Leader- tai kunnan oma hanke)</li> </ul>
Matkailupalveluiden kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Majoituskapasiteetin lisääminen</li> <li>▪ Ohjelmopalveluiden kehittäminen</li> <li>▪ Tilojen tarjoaminen toimijoille</li> <li>▪ Markkinointi (alue, kansainvälinen)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Matkailun master-plan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana</li> <li>▪ Matkailukoordinaattorin työpanoksen lisääminen vuodelle 2023</li> <li>▪ Osallistuminen matkamessuille</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Matkailun master plan päätöksenteossa vuonna 2023</li> </ul>

Talous- ja omistajapolitiikka

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset	Sitova tavoite 2023	Mittari/Arviointi
Kiinteistöomaisuus on käyttötarkoituksen mukaista	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tarkastellaan ja hallinnoidaan kiinteistöomaisuutta käyttötarkoituksen mukaisesti:                             <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Kunnan omistuksessa säilytettävät ja käyttötarkoitukseltaan kehitettävät kiinteistöt</li> <li>○ Kunnan omistuksesta luovutettavat kiinteistöt (mm. myyminen, purkaminen)</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ kiinteistöstrategian mukainen toiminta</li> <li>▪ Kiinteistöstrategian päivitys</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Toimenpiteet kiinteistöstrategian luokitusten mukaisesti</li> <li>▪ Kiinteistöstrategia päivitetty vuoden 2023 aikana</li> </ul>
Toimintojen lakiin perustuva yhtiöittäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Toimintojen yhtiöittämisen selvittäminen:                             <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Vesihuoltolaitos</li> <li>○ Kaukolämmön jakelu</li> <li>○ Vuokrattavat toimitilat</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Selvitetään yhtiöittämisen vaikutuksia eri kokonaisuuksien osalta vaiheittain</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Selvitys tehty yhden osakokonaisuuden osalta vuoden 2023 aikana.</li> </ul>
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunnan vuosikate kattaa poistot</li> <li>▪ Investoinnit rahoitetaan pääosin omarahoituksella</li> <li>▪ Lainamäärä per asukas ovat alle valtakunnan keskiarvon</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunnan lakisääteisten ja muiden tehtävien kartoittaminen ja tasapainotussuunnitelman laatiminen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunnan tehtävät kartoitettu ja tasapainotussuunnitelma laadittu</li> <li>▪ Tasapainotussuunnitelma huomioitu talousarviossa 2024</li> </ul>
Konsernietu tytä- ja osakkuusyhteisöjen toiminnassa	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tytär- ja osakkuusyhteisöjen luokittelu ja tavoitteiden määrittäminen</li> <li>▪ Tavoitteiden määrittely omistajaohjauksessa (esim. yhtiöjärjestyksessä)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Huomioitu kunnanhallituksen tavoitteissa</li> </ul>	

Henkilöstöpolitiikka

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset	Sitova tavoite 2023	Mittari/Arviointi
Osaava, motivoitunut ja muutoskykyinen henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Onnistuneet rekrytoinnit                             <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Kunnan kannalta paras vaihtoehto/ei poliittinen päätös ja täydentää tiimiä. Tulevan esimiehen vahva vaikutusmahdollisuus</li> </ul> </li> <li>▪ Työelämän uudistaminen ja sukupolven vaihtuminen</li> <li>▪ Hyvät johtamiskäytännöt</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Rekrytointeihin liittyen                             <ul style="list-style-type: none"> <li>- nostetaan näkökulmaksi myös pitovoima</li> <li>- ulkopaikkakunnalta rekrytoitavia avustetaan mm. asunnon hankinnassa</li> </ul> </li> <li>▪ Vapaus ja vastuu -ajattelun edistäminen</li> <li>▪ Sähköisten työvälineiden käytön laajentaminen</li> <li>▪ Hyvinvointia työhön - hankkeen toteuttaminen</li> <li>▪ Esihenkilötyön tukeminen</li> <li>▪ viestinnän tehostaminen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ henkilöstön vaihtuvuus</li> <li>▪ laaditaan ”tervetuloa-paketti”</li> <li>▪ Sääntöjä ja ohjeita uudistettaessa tarkastellaan toimivallan rajoja</li> <li>▪ Teamsin käytön ohjeistuksen laatiminen</li> <li>▪ Teams-käytön koulutuksen järjestäminen henkilöstölle</li> <li>▪ Hyvinvointia työhön -hankkeen toteuttaminen 2022-2023</li> <li>▪ Toimintasuunnitelmi en / toimenpiteiden suunnittelu hankkeen johtopäätösten myötä</li> <li>▪ Esihenkilötapaamisten järjestäminen; tavoitteiden viestintä, ajankohtaiset asiat</li> <li>▪ kunnan Teams-viestintäkanavan käyttö tiedotuksessa Intranetin käyttöönottoon saakka</li> <li>▪ Intranetin käyttöönotto vuonna 2023: sisältöjen tuottaminen Intranetiin; ohjeet ja säännöt helposti löydettävissä</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Yrittäjämäisempi näkemys työelämään</li> <li>▪ Hyvät käytänteet työhön perehdyttämiselle</li> <li>▪ Kunnan pelinsääntöjen määrittäminen etätyöskentelylle (esim. osatyökykyiset)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ vuosikellojen käyttöönotto</li> <li>▪ liukuvan työajan ja työaikapankin ohjeistus uusittu</li> <li>▪ Yleisten asioiden osalta yhtenäiset käytännöt perehdytyksessä</li> <li>▪ Huomioitu kunnanhallituksen tavoitteissa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ kokousaikataulujen laatiminen kevät / syksy -kausille</li> <li>▪ Päivitetyt ohjeistukset päätöksenteossa alkuvuonna 2023</li> <li>▪ OSS-järjestelmän käyttöönotto vuonna 2023</li> <li>▪ Perehdytyspaketti käyttöön vuonna 2023 (sähköinen lomake OSS:iin, ml. käyttöoikeudet ja loppukeskustelu)</li> </ul>
Henkilöstöohjelman mukainen toiminta henkilöstöjohtamisessa	Henkilöstöjohtamisen painopisteet on määritelty erillisessä henkilöstöohjelmassa	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Henkilöstöohjelman päivitys vuonna 2023</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Henkilöstöohjelma päivitetty vuonna 2023</li> </ul>

Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset	Sitova tavoite 2023	Mittari/Arviointi
Hyvät kuntapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Huomioidaan ohjenuorana toimialojen vuosisuunnitelmien laadinnassa</li> <li>▪ Palvelutarjonta paremmin näkyvillä kunnan verkkosivuilla</li> <li>▪ Oikeilla paikolla osaavat ja aktiiviset toimijat</li> <li>▪ Kysynnän mukaiset liikenneyhteydet ja saatavuus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Toimialat huomioivat omissa toimintasuunnitelmissaan</li> <li>▪ Kunnan verkkosivuja päivitetään tarpeen tullen (uudistus suunnitelmavuosina)</li> <li>▪ Ulkoisen viestinnän tehostaminen; Aktiivisempi viestintä kunnan asioista; ei pelkästään lautakunnan päätöksistä</li> <li>▪ Pyritään turvaamaan kuntalaisille mahdollisuus lakisääteisiin kunnan palveluihin asuinpaikasta riippumatta eri asiointikanavien kautta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tavoite huomioitu vuosisuunnitelmissa</li> <li>▪ Palvelutarjonta ajan tasalla kunnan verkkosivuilla</li> <li>▪ Viestinnän määrä kunnan nettisivuilla sekä somekanavissa</li> </ul>
Lukiokoulutuksen säilyttäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kilpailukykyinen ja houkutteleva oma lukio, jolla houkuttelee opiskelijoita kunnan ulkopuolelta</li> <li>▪ Liikuntapaikkojen vetovoimaisena pitäminen kurssitarjonnassa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Huomioitu sivistystoimen tavoitteissa</li> </ul>	
Toisen asteen ammatillisen koulutuksen säilyttäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ammatillisen koulutuksen toimipisteen säilyttäminen (metsäkoneenkuljettaja, maarakennuskoneen kuljettaja, kaivosmieskoulutus, lähihoitaja) ja uusien opiskelulinjojen avaaminen (esim. uudet alat ja digitaalisuus)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Uusien rahoituskanavien kartoittaminen toisen asteen koulutuksen säilymiselle</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Uusia rahoituskanavia selvitetty</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunnalla aktiivinen rooli elinkeinoelämän toimijoille koulutuksen tarjonnasta</li> <li>▪ Kunnalla aktiivinen rooli toimipisteen markkinoinnissa</li> <li>▪ Laadukkaat toimitilat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunta on mukana edesauttamassa yritysten tarpeeseen räätälöityjen koulutusten aloittamisessa</li> <li>▪ Toteutetaan yhteistyössä OSAOn kanssa suunnitellut remontit tarpeen mukaan</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Mukanaolo tarpeen tullen</li> <li>▪ Remonttien toteutus sopimuksen mukaan</li> </ul>
<p>Palveluita tuotetaan useilla eri tavoilla</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Palveluita tuotetaan omana toimintana, kuntien välisenä yhteistyönä, yhteistyössä kolmannen sektorin tai yritysten kautta sekä ostopalveluna</li> <li>▪ Ostopalveluiden säännöllinen kilpailuttaminen</li> <li>▪ Hankintalain ulkopuolisissa hankinnoissa otetaan huomioon alue</li> <li>▪ Palvelusetelin käytön laajentaminen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tarkoituksen mukainen palvelutuotanto tehokkuus, taloudellisuus ja laatu huomioiden</li> <li>▪ Kilpailutus hankintalain mukaisesti</li> <li>▪ Pienhankintaohjeen noudattaminen hankintalain ulkopuolisissa hankinnoissa</li> <li>▪ Palveluseteli ollut käytössä soite-palveluissa; toiminta siirtyy 1.1.2023 HVA:lle; ei toimenpiteitä 2023</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tarkastelu kunkin palvelun osalta</li> <li>▪ Toimittu hankintalain mukaisesti kyllä/ei</li> <li>▪ Toimittu pienhankintaohjeen mukaisesti kyllä/ei</li> </ul>
<p>Tukipalveluiden tuottaminen järkevästi ja tarkoituksen mukaisesti</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunta on tiiviisti mukana maakunta- ja soite-uudistukseen liittyvien tukipalveluiden uudelleen järjestelyssä (ruokapalvelut, talous- ja henkilöstöhallinto, kiinteistöhoito ja ICT-toiminta)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ulkoistettujen tukipalveluiden palvelutason valvonta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunnan edustajien nimeäminen ja osallistuminen työryhmien tms. toimintaan</li> </ul>



<p>Taivalkoski on Koillismaan kulttuuriveturi</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunta turvaa jatkossakin laadukkaat kulttuuripalvelut</li> <li>▪ Kunta ostaa kulttuuripalveluja Päätalo-instituutilta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Huomioitu sivistystoimen tavoitteissa</li> </ul>	
<p>Korkeakouluopintojen mahdollistaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen ja luominen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa (etätenttiminen kansalaisopistossa)</li> <li>▪ Oulun yliopiston ja Oulun ammattikorkeakoulun kanssa partnerikumppanuuden tavoittelu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Pyritään edesauttamaan korkeakouluportaalin saamista Koillismaalle (mukana Taivalkoski ja Kuusamo) ja korkeakouluyhdyshenkilön saaminen alueelle</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Korkeakouluportaali käytössä 2023-2024 ja korkeakouluyhdyshenkilö olemassa</li> </ul>

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset	Sitova tavoite 2023	Mittari/Arviointi
Yhteisöllisyyden kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kunta kutsuu, sidosryhmät tasaisin välein pohtimaan mm., miten Taivalkoskea kehitetään tulevaisuudessa?</li> <li>▪ Välittämisen kulttuurin lisääminen (keinoina mm. yhdessä toimiminen, erilaiset kokoontumiset, talkoohengen elvyttäminen, vastuun ottaminen lähimmäisistä)</li> <li>▪ Tapahtumien edelleen järjestäminen kuntalaisille</li> <li>▪ Hyvä yhteistyö aktiivisen kolmannen sektorin kanssa</li> <li>▪ Tuetaan asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua, valmistelua ja toteutusta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Sidosryhmien osallistaminen kuntastrategian valmisteluun</li> <li>▪ pyritään aktivoimaan toimintaa järjestämällä kyläasian neuvottelukunnan ja kylätoimikuntien yhteinen tilaisuus</li> <li>▪ kuntaorganisaation sisäisen toiminnan välittämisen kulttuuri</li> <li>▪ Huomioitu osaltaan sivistystoimen tavoitteissa</li> <li>▪ yhteistyötapaamiset urheiluseurojen kanssa kvartaaleittain</li> <li>▪ Kunta tukee kolmatta sektoria avustusten ja/tai välirahoituksen avulla</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Sidosryhmien osallistaminen joko työpajoilla tai kyselyillä</li> <li>▪ tilaisuuden järjestäminen ja osallistujien määrä</li> <li>▪ johtoryhmän jalkautuminen työyhteisöihin</li> <li>▪ kuntalaiskahvien järjestäminen</li> <li>▪ kunnan vuosijuhlan järjestäminen</li> <li>▪ tapaamiset toteutuneet/ tapaamisten määrä</li> <li>▪ Määräraha avustuksiin ja välirahoitukseen varattu talousarvioon</li> </ul>
Palautejärjestelmän kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Sähköinen palautejärjestelmä kunnan kotisivuille</li> <li>▪ Kuntalaiskyselyjen tekeminen toimintoja kehitettäessä</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Sähköinen palautejärjestelmä on käytössä; ei toimenpiteitä v. 2023</li> <li>▪ Kartoitetaan uusia ohjelmia/työvälineitä kuntalaisten osallistamisen mahdollistamiseksi nykyistä laajemmin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ohjelma/työväline valittu ja otettu käyttöön vuoden 2023 aikana</li> </ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kuntalaiset osallistetaan uuden strategian valmisteluun</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Kuntalaisten osallistaminen joko työpajoilla tai kyselyillä</li> </ul>
Hyvinvointityöryhmän kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hyvinvointityöryhmän täydentäminen kuntalaisten ja yhteisöjen edustajilla Kuntalaiskyselyjen tekeminen toimintoja kehitettäessä</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hyvinvointityöryhmän ja HYTE-toimikunnan toiminnan yhteen vieminen/organisointi</li> <li>▪ Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden kirkastaminen toiminnassa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Organisoituminen tehty ja toimintamallit käytössä</li> <li>▪ tavoitteet kirjattu ja seuranta toteutettu</li> </ul>
Poliittinen päätöksenteko ja vaikuttaminen tutuksi nuorille	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Nuorisovaltuuston edustajalle on lähetetty kutsu valtuuston kokouksiin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Yhteistyön syventäminen nuorisovaltuuston kanssa</li> <li>▪ Muutoin huomioitu sivistystoimen tavoitteissa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Toimialajohtajien osallistuminen nuorisovaltuuston kokouksiin</li> <li>▪ Kutsu nuorisovaltuuston edustajille johtoryhmän kokoukseen vierailulle (esim. 2 krt /vuosi)</li> </ul>

## 2.3 Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kuntalain (410/2015) mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista.

Kuntakonsernin toiminta tulee olla järjestetty laadukkaasti, taloudellisesti ja tehokkaasti. Kunnan tasapainoinen palvelujärjestelmä muodostuu omasta tuotannosta, ostopalveluista sekä muiden tuottamista palveluista. Kuntakonsernissa toteutetaan omistajaohjauksen periaatteita ja tytäryhtiöt toteuttavat kunnan toimintapolitiikkaa (henkilöstöpolitiikka, hyvä hallintotapa, toiminnalliset tavoitteet, sitovat tavoitteet).

### **Konsernijohtoon tavoitteet tytäryhtiöiden valvonnassa**

- 1) Konsernijohtoon tulee huolehtia, että tytäryhtiöt noudattavat kuntakonsernille hyväksytyjä konserniohjeita.
- 2) Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa kunnan edustajia muodostamaan kunnan kanta tytäryhtiöiden yhtiökokouksessa.
- 3) Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa kunnan edustajia, jotka toimivat tytäryhtiöiden hallituksissa.

### **Tytäryhtiöiden hallituksissa toimivien kunnan edustajien tavoitteet**

- 1) Huolehtivat, että tytäryhtiöiden hallitusten päätöksiä tehtäessä otetaan huomioon yhtiön edun lisäksi myös kunnan etu.
- 2) Tarvittaessa ovat yhteydessä konsernijohtoon ennen asian ratkaisemista tytäryhtiön hallituksessa.
- 3) Huolehtivat, että tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa tai muutoin tytäryhtiölle esittämät vaatimukset tulevat täytetyiksi.

### 3 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS

#### 3.1 Talousarvion rakenne

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta sekä niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Talousarvio- ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalaki (410/2015) korostaa konserninäkökulmaa sekä kunnan toiminnan ja talouden ohjausta kokonaisuutena. Kuntakonserni sisältää kunnan oman organisaation, mukaan lukien kunnan liikelaitokset, sekä eri yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittama määräysvalta.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarvio käsittää käyttötalous-, tulolaskelma-, investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä toteutusvertailussa.

#### Talouden tasapainottamista koskeva sääntely

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä, jolloin kuntien ja kuntayhtymien alijäämiä koskevat samat velvoitteet. Kuntayhtymät voivat jatkossa olla kuntien tapaan arviointimenettelyn kohteena. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Kuntalain määräyksillä on pyritty lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosääntelyä erityisesti tilanteessa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on määrältään merkittävä. Kunnalla on ehdoton tasapainovaatimus taloussuunnittelussa alijäämätilanteessa: taloudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laatimalla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma.

Kunnanhallituksen rooli tasapainoisen taloussuunnitelman laatimisessa on keskeinen. Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu uudessa kuntalaissa niin, että alijäämä tulee kattaa määrääjässä eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

#### Käyttötalousosa

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan käyttösuunnitelmien avulla. Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimille tehtävän tai tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousosa on laskelma, josta ilmenee toiminnan kustannusrakenne kokonaisuudessaan. Kokonaiskustannuksissa esitetään pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden (käyttöomaisuuden) suunnitelman mukaiset poistot ja käyttöomaisuuteen sitoutuneen pääoman laskennallinen korko ja mahdollisesti muita laskennallisia eriä. Laskelmasta tai perusteluista on käytävä ilmi valtuustoon nähden sitovat erät.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimille tehtäväkohtaisesti asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, mitkä tavoitteet ovat sitovia. Mikäli tavoitteiden, määrä rahan tai tuloarvion sitovuudet eivät käy ilmi käyttötalousosan laskelmasta, ne ilmoitetaan talousarvion perustelutiedoissa.

#### Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin menoihin sekä poistoihin ja arvonalennuksiin. Tuloslaskelma esitetään sekä ilman sisäisiä eriä että sisäiset erät sisältävänä.

#### Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille. Hankkeet ja hankeryhmät ryhmitellään toimialoittain ja tehtävittäin. Investointiosassa esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän kokonaiskustannusarvio. Vain yli 10 000 euron ylittävät hankinnat rahoitetaan investointiosassa.

#### Rahoitusosa

Rahoitusosassa käyttötalouden ja investointien vaikutus kunnan maksuvalmiuteen esitetään rahoituslaskelmakaavan muodossa. Rahoituslaskelmassa otetaan huomioon vain ulkoiset erät.

#### Käyttösuunnitelmat

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kunnanhallitus sen täytäntöönpanomääräyksin lautakuntien ja muiden viranomaisten noudatettavaksi.

Kunnanhallitus ja lautakunnat päättävät sen jälkeen käyttösuunnitelmasta, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi, sekä päättävät omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

Käyttösuunnitelmalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot seuraavan tason yksiköille.

### 3.2 Talousarvion sitovuus

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio on valtuuston tärkein toiminnan ja talouden ohjauksen väline. Talousarvion

hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Talousarvioasiakirjaan kirjatut sitovat tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

### **Käyttötalous**

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielinkohtaiset toiminnalliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Toiminnalliset tavoitteet sekä käyttötalousmäärärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakatteet ulkoisten erien osalta ovat sitovia.

### **Investoinnit**

Investointiosan määrärahat ovat sitovia sillä tasolla, jolle valtuusto on määrärahat sitovina hyväksynyt. Mikäli investointikohteelle tulee myös tuloa, niin määräraha sitoo nettomääräisenä.

### **Muut sitovuudet**

Tuloslaskelmaosan toimintakatteen jälkeiset ja rahoitusosan rahoitustoimintaa kuvaavat erät eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Valtuuston nähden sitova taso on lautakunta, jotka ovat kunnanhallitus, sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta.

## **3.3 Tilivelvollisuus**

Tehtäväalueesta vastaava vastuuhenkilö raportoi tehtäväalueen tasolla suunnitellun toiminnan toteutumista ja määrärahojen käyttöä kunnanhallitukselle erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeilla kunnanhallitus antaa tarkemmat määräykset talousarvion toteuttamisesta ja täytäntöönpanosta.

Kunnan hankinnoissa noudatetaan julkisista hankinnoista annettua lakia ja Taivalkosken kunnan pienhankinnoista kunnanhallituksen päätöksellä 19.2.2018 § 63 hyväksytyjä ohjeita. Lisäksi hankinnoissa otetaan huomioon yritysvaikutusten arviointi.

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan osalta noudatetaan kunnan ohjetta *Sisäinen valvonta ja riskien hallinta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Taivalkosken kunnassa* (Kvalt 21.3.2014 § 21).

## 4 KÄYTTÖTALOUSOSA

### 4.1 Käyttötalous lautakunnittain

<b>KÄYTTÖTALOUS LAUTAKUNNITTAIN, ULKOINEN</b>								
<b>KESKUSVAALILAUTAKUNTA</b>								
	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	4 507			0				
TOIMINTAKULUT	-29 481	-27 100		-27 100	-28 800	-57 600	-28 800	6,3 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-24 974</b>	<b>-27 100</b>	<b>0</b>	<b>-27 100</b>	<b>-28 800</b>	<b>-57 600</b>	<b>-28 800</b>	<b>6,3 %</b>
<b>TARKASTUSLAUTAKUNTA</b>								
	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-36 457	-40 000		-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	0,0 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-36 457</b>	<b>-40 000</b>	<b>0</b>	<b>-40 000</b>	<b>-40 000</b>	<b>-40 000</b>	<b>-40 000</b>	<b>0,0 %</b>
<b>VALTUUSTO</b>								
	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-32 831	-43 000		-43 000	-43 000	-43 000	-43 000	0,0 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-32 831</b>	<b>-43 000</b>	<b>0</b>	<b>-43 000</b>	<b>-43 000</b>	<b>-43 000</b>	<b>-43 000</b>	<b>0,0 %</b>
<b>KUNNANHALLITUS</b>								
	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	100 131	91 080		91 080	72 725	67 500	67 500	-20,2 %
TOIMINTAKULUT	-2 947 461	-3 327 080	-390 000	-3 717 080	-4 120 234	-4 105 256	-4 085 410	10,8 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-2 847 330</b>	<b>-3 236 000</b>	<b>-390 000</b>	<b>-3 626 000</b>	<b>-4 047 509</b>	<b>-4 037 756</b>	<b>-4 017 910</b>	<b>11,6 %</b>
<b>SIVISTYSLAUTAKUNTA</b>								
	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	960 191	643 928		643 928	416 481	440 481	440 481	-35,3 %
TOIMINTAKULUT	-8 867 748	-8 623 928	-600 000	-9 223 928	-9 081 365	-9 201 910	-9 294 063	-1,5 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-7 907 557</b>	<b>-7 980 000</b>	<b>-600 000</b>	<b>-8 580 000</b>	<b>-8 664 884</b>	<b>-8 761 429</b>	<b>-8 853 582</b>	<b>1,0 %</b>
<b>TEKNINEN LAUTAKUNTA</b>								
	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	3 322 158	3 147 490		3 147 490	4 196 560	4 196 560	4 196 560	33,3 %
TOIMINTAKULUT	-5 665 467	-5 994 240		-5 994 240	-6 183 689	-6 203 143	-6 222 597	3,2 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-2 343 309</b>	<b>-2 846 750</b>	<b>0</b>	<b>-2 846 750</b>	<b>-1 987 129</b>	<b>-2 006 583</b>	<b>-2 026 037</b>	<b>-30,2 %</b>
<b>KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ</b>								
	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	7 211 274	6 277 898	0	6 277 898	4 685 766	4 704 541	4 704 541	-25,4 %
TOIMINTAKULUT	-36 873 967	-37 670 748	-990 000	-38 660 748	-19 497 088	-19 650 909	-19 713 870	-49,6 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-29 662 693</b>	<b>-31 392 850</b>	<b>-990 000</b>	<b>-32 382 850</b>	<b>-14 811 322</b>	<b>-14 946 368</b>	<b>-15 009 329</b>	<b>-54,3 %</b>



## 4.2 Keskusvaalilautakunta

### Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Keskusvaalilautakunta vastaa kunnassa vaalien toimittamisesta. Lautakunta on lakisääteinen, 5-jäseninen toimielin, jonka valtuusto valitsee valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Keskusvaalilautakunnasta on säädökset vaalilaissa (714/1998).

### Toiminnan painopistealueet 2023 – 2025 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2023

Talousarviovuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit. Eduskuntavaalit järjestetään sunnuntaina 2.4.2023. Ennakkoäänestys toteutetaan kotimaassa 22.-28.3.2023 ja ulkomailla 22.-25.3.2023.

Suunnitelmavuosina toteutetaan presidentinvaali ja europarlamenttivaalit vuonna 2024, ja alue- ja kuntavaalit vuonna 2025.

Tavoitteena on vaalien toimittaminen laadukkaasti ja Oikeusministeriön ohjeistusten mukaisesti.

### Talous

	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	4 507			0				
TOIMINTAKULUT	-29 481	-27 100		-27 100	-28 800	-57 600	-28 800	6,3 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-24 974</b>	<b>-27 100</b>	<b>0</b>	<b>-27 100</b>	<b>-28 800</b>	<b>-57 600</b>	<b>-28 800</b>	<b>6,3 %</b>

### 4.3 Tarkastuslautakunta

#### Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunta on kuntalaissa säädetty toimielin, jonka valtuusto kuntalain 121 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan asettaa hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Taivalkosken kunnan hallintosäännön mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta ja muusta organisaatiosta riippumattomaksi, ja sen tärkein osa on hallinnon ja talouden tarkastus eli tilintarkastus. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Hallintosäännön 9 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Varsinaisen tilintarkastustyön suorittaa ammattitilintarkastaja. Tilintarkastuksen tehtävänä on järjestelmällisen, asiantuntevan, riippumattoman ja eri intressitahojen edut huomioon ottavan ulkoisen valvonnan toteutuminen. Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Tilintarkastajan tehtävä on myös tarkastaa, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyyttä. Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen linjaukset, tavoitteet ja osa-alueet sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenettelyt. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuntalain 121 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2) huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, ja
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastajan tehtävät

Kuntalain 123 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajan on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
- 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jollei ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle. Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

Taivalkosken kunnan hallintosäännön 76 §:n mukaan tilintarkastaja voi ottaa lautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Tarkastuslautakunta on valittu valtuustokaudelle 2021 – 2025 hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Valtuusto on valinnut KPMG Oy Ab:n lakisääteiseksi tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2021 – 2022. Vastuullisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT Juha Väärälä.

## Toiminnan painopistealueet 2023 – 2025 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2023

- Arviointikertomuksen laatiminen
- Tilintarkastajan antaman tarkastuskertomuksen valmisteleminen valtuustolle
- Tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumisen seuranta
- Tilintarkastusta varten tarvittavien resurssien järjestäminen
- Sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden valvonta
- Tilintarkastajan tarkastuspäivät
- Tarkastuslautakunnan kokoukset
- Tutustumiset kunnan eri yksiköihin ja asiantuntijoiden kuuleminen
- Tarkastuslautakunnan koulutukset

## Talous

	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-36 457	-40 000		-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	0,0 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-36 457</b>	<b>-40 000</b>	<b>0</b>	<b>-40 000</b>	<b>-40 000</b>	<b>-40 000</b>	<b>-40 000</b>	<b>0,0 %</b>

#### 4.4 Valtuusto

##### Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Mainitussa pykälässä on lueteltu valtuuston päätettävät asiat. Kyseisen pykälän mukaan valtuusto päättää muun muassa kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta. Hallintosäännöstä on säädökset kuntalain 90 §:ssä. Hallintosäännössä annetaan määräykset muun muassa toimivallan siirtämisestä alemmille viranomaisille.

Viimeisimmät kuntavaalit toimitettiin 13.6.2021. Vaaleissa valittiin Taivalkosken kunnan valtuustoon 23 valtuutettua. Valtuuston tulevan toimikauden jäsenmäärän valtuusto oli päättänyt kuntalain (410/2015) mukaisesti päätöksellään 16.10.2020 § 68. Jäsenmäärä pysyi ennallaan. Uusia valtuutettuja valittiin 12. Vaaleissa valtuuston poliittiset voimasuhteet jakaantuivat seuraavasti: KESK 9 (aiemmin 11), SDP 6 (aiemmin 6), TkenSityl 4 (aiemmin 4), PS 3 (aiemmin 1) ja VAS 1 (aiemmin 1).

Valtuuston toimikausi käynnistyi 1.8.2021 alkuperäisen 1.6.2021 sijaan covid-19 epidemiatilanteen muutettua kuntavaalien ajankohdan kesäkuulle 2021. Valtuuston toimikausi kestää 31.5.2025 saakka. Alue- ja kuntavaalit järjestetään 13.4.2025.

##### Toiminnan painopistealueet 2023 – 2025 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2023

Valtuuston tehtävänä on huolehtia palvelujen järjestämisestä kuntastrategian edellyttämällä tavalla.

##### Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2023

- Aktiivinen osallistuminen uuden kuntastrategian laadintaan.
- Osallistuminen uuden kunnan talouden tasapainottamisohjelman laadintaan ja tarvittavat päätökset

##### Talous

	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-32 831	-43 000		-43 000	-43 000	-43 000	-43 000	0,0 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-32 831</b>	<b>-43 000</b>	<b>0</b>	<b>-43 000</b>	<b>-43 000</b>	<b>-43 000</b>	<b>-43 000</b>	<b>0,0 %</b>

## 4.5 Kunnanhallitus

### Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnanhallituksen tehtävät on määritelty kuntalain (410/2015) 39 §:ssä. Mainitun pykälän mukaan kunnanhallituksen tulee

- 1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- 2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- 3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- 4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- 5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- 7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanhallitus vastaa keskushallinnon toimialasta, johon kuuluu:

- yleisjohto
- elinkeinoasiat
- maaseutuasiat
- asiointipiste
- hallintopalvelut
- talous- ja henkilöstöpalvelut
- ICT-palvelut

Sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen ja hyvinvointialueiden toiminnan aloittamisen 1.1.2023 myötä kunnanhallituksen toiminta-alueelle siirtyvät myös

- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintakokonaisuuden koordinointi
- kotouttaminen
- eläinlääkintä

Kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen jäsenmäärä on seitsemän (7) ja toimikausi on kuntalain nojalla valtuustokauden mittainen, eli nykyisen kunnanhallituksen toimikausi on 1.8.2021 – 31.5.2025. Seuraavan kerran kunnanhallitus valitaan vuoden 2025 huhtikuussa.

### Toiminnan painopistealueet 2023 - 2025

- HYTE-toimikunnan ja työryhmien työskentelyn käynnistäminen ja vakiinnuttaminen
- Kotouttamistehtävän haltuunotto
- Kuntastrategian uudistamistyön johtaminen; strategia päätöksenteossa vuonna 2023
- Uuden kuntastrategian ja hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksen vieminen toimintasuunnitelmiin sekä sääntöihin ja ohjeisiin
- ”Uuden kunnan” talouden tasapaino
- Uuden kuntastrategian myötä kunnan brändin uudistaminen
- Viestinnän (sisäinen ja ulkoinen) kehittämisen koordinointi
- Hallintopalvelujen tuottaminen tehokkaasti ja laadukkaasti hyödyntämällä järjestelmät mahdollisimman laajasti muuttuva toimintaympäristö huomioon ottaen.
- Valmistautuminen työllistämisen järjestämisvastuun siirtymiseen TE-keskuksilta kunnille 1.1.2025

## Tavoitteet 2023

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset	Sitova tavoite 2023	Mittari/Arviointi
Kuntakonsernin talous tasapainossa	Kunnan vuosikate kattaa poistot Investoinnit rahoitetaan pääosin hankerahoituksella Lainamäärä per asukas ovat alle valtakunnallisen keskiarvon	Tasapainotussuunnitelman laatimistyön koordinointi.	Tasapainotussuunnitelma laadittu
Konsernietu tytä- ja osakkuusyhteisöjen toiminnassa	Tytär- ja osakkuusyhteisöjen luokittelu ja tavoitteiden määrittäminen  Tavoitteiden määrittely omistajaohjauksessa	Konserniohjeen päivittäminen vuoden 2023 aikana  Omistajaohjauksen lisääminen vuoden 2023 aikana	Konserniohje päätöksenteossa vuoden 2023 aikana
Osaava, motivoitunut ja muutoskykyinen henkilöstö	Kunnan pelisääntöjen määrittäminen etätyöskentelylle  Hyvät johtamiskäytännöt	Etätyöskentelyohjeen päivittäminen  Intranetin käyttöönotto vuonna 2023  Hyvinvointia työhön- hankkeen toiminnan ohjaus	Etätyöskentelyohje päivitetty vuonna 2023  Intranet käytössä vuoden 2023 aikana.  Hanke toteutettu ja jatkotoimenpiteet päätetty
Henkilöstöohjelman mukainen toiminta henkilöstöjohtamisessa	Henkilöstöjohtamisen painopisteet määritelty erillisessä henkilöstöohjelmassa	Henkilöstöohjelman päivitystyön koordinointi.	Henkilöstöohjelma päivitetty vuonna 2023.
Ennalta ehkäisevät kuntapalvelut	Tunnistetaan kuntapalveluiden ennaltaehkäisevyydet Hyvinvointisetelin käytön selvittäminen	ePassi käytössä ja käyttökohteet selvitetty. Kartoitetaan muita henkilöstöetuja henkilöstön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen	Kartoitus tehty vuoden 2023 aikana.  Palkitsemisohjeen päivittäminen 2023.

### Muut keskeiset toimenpiteet / tavoitteet vuodelle 2023:

- kokouskäytäntöjen tarkastelu; kokosten aikataulus ja aloitusajankohdat
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivittäminen

## Talous

	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	100 131	91 080		91 080	72 725	67 500	67 500	-20,2 %
TOIMINTAKULUT	-2 947 461	-3 327 080	-390 000	-3 717 080	-4 120 234	-4 105 256	-4 085 410	10,8 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-2 847 330</b>	<b>-3 236 000</b>	<b>-390 000</b>	<b>-3 626 000</b>	<b>-4 047 509</b>	<b>-4 037 756</b>	<b>-4 017 910</b>	<b>11,6 %</b>



## 4.6 Sivistyslautakunta

### Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sivistyspalveluiden tehtävänä on tuottaa tai järjestää kuntalaisille varhaiskasvatus-, opetus- kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen sekä kansalaisopiston palveluja, kehittää niitä sekä suorittaa hallintotehtävät mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi sivistyspalvelujen tehtävänä on tuottaa kunnan työllistämisen tukipalvelutehtävät.

Toiminnan arvot

Asiakaslähtöisyys, työn tekemisen ja yritteliäisyyden arvostaminen, avoin vuorovaikutus ja yhteistyö, laadun jatkuva kehittäminen ja toiminnan tuloksellisuus.

### Toiminnan painopistealueet 2023 -2025

Sivistyspalvelujen yksiköiden toimintaa ja tulevaisuutta tarkastellaan kehittämissuunnitelmien toteuttamisen yhteydessä. Kehittämissuunnitelmat on laadittu vuosille 2022-2024.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta tehty kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty ja otettu käyttöön 1.8.2022. Suunnitelmassa painottuvat uusina asioina inklusio ja kolmiportainen tuki.

Varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä noin 110 lasta. Hoitolasten määrä tulee vähentymään tulevina vuosina ikäluokkien pienenemisen takia, vaikka varhaiskasvatukseen osallistuvien suhteellinen määrä kustakin ikäluokasta on noussut viime vuosina. Kunnassa kirjoilla olevat lapset syntymävuoden mukaan:

2017	2018	2019	2020	2021	2022
37	24	29	29	33	(ennuste) 25

Suunnitelmakaudella varhaiskasvatuksessa tavoitteena on lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin pohjautuvien ryhmävasujen entistä tehokkaampi hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa sekä lasten ja vanhempien osallistaminen. Toimintaympäristö ja henkilöstömäärä sopeutetaan hoidettavien lasten määrään. Tarvittavien hoitopaikkojen määrään on tullut ennalta arvaamattomia muutoksia, kun hoito-oikeuden rajauksen poisto astui voimaan 1.8.2020 ja kaikilla lapsilla on oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Muutoksia on aiheuttanut myös varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen pienentäminen 1.8.2021 alkaen. Muutoksia aiheuttaa edelleen vuonna 2023 asiakasmaksujen pienentyminen.

Varhaiskasvatuksen viestinnässä otetaan vuodenvaihteessa käyttöön Wilma. Myöhemmin Wilmaan tullaan kirjaamaan mm. jokaisen lapsen henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä lapsen mahdollisesti tarvitsemat ja saamat tukitoimet. Varhaiskasvatuksessa myös opetellaan ja vakiinnutetaan digitaalisen kasvunkansion käyttöä.

Perusopetuksen opetussuunnitelmat on otettu vaiheittain käyttöön 1.8.2016 alkaen.

Perusopetuksen opetussuunnitelmat on otettu vaiheittain käyttöön 1.8.2016 alkaen.

Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan vähenevän suunnitelmakaudella nykyisestä 430 oppilaasta jonkin verran. Vähennystä tapahtuu erityisesti Kirkonkylän alakoululla. Lukiossa on tällä hetkellä 33 opiskelijaa ja opiskelijamäärä näyttää hieman lisääntyvän. Ensi lukuvuonna lukiolaisia ennustetaan olevan noin 40.

Seuraavassa asetelmassa esitetään oppilasmäärien kehitys kouluittain lukuvuosina 2021 - 2026:

#### TAIVALKOSKEN KUNNAN PERUSKOULUT

Koulu	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27
Huttu	50	53	53	52	52
Kirkonkylän alakoulu	224	198	191	180	174
Kirkonkylän yläkoulu	142	157	149	131	114
<b>Peruskoulut yhteensä</b>	<b>416</b>	<b>408</b>	<b>393</b>	<b>363</b>	<b>340</b>

Oppilasmäärien vähentymisen vuoksi tehdään opettajien virkajärjestelyjä ja vähennetään opetusryhmiä huomioiden kuitenkin oppilaiden lisääntyneen tuen tarve.

Koulutiloja on saneerattu viime vuosina ja toimintaan on oltu tyytyväisiä. Alakoulun 3. vaiheen saneeraus on hoidettu ja yläkoulun tilojen saneeraus on käynnissä.

Lukion uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2021 alkaen vaiheittain. Sähköiset ylioppilaskirjoitukset on otettu käyttöön portaittain syksystä 2016 alkaen ja ne ovat käytössä kaikissa kirjoitettavissa aineissa. Laki ylioppilaskirjoituksista on muuttunut ja muutokset tulevat kokonaisuudessaan voimaan lähivuosina.

Oppivelvollisuus laajeni 18 vuoteen ja toisen asteen maksuttomuus tuli voimaan syksystä 2021.

Nopeasti muuttuvassa maailmassa koulutustarpeet voivat vaihdella hyvin nopeastikin. Tähän haasteeseen kansalaisopisto pyrkii vastaamaan. Pätevien opettajien saaminen kansalaisopistoon on vaikeaa, kun opettajia on jäänyt eläkkeelle tai heitä on muuttanut pois paikkakunnalta. Mikäli uusia opettajia ei saada paikkakunnalta, joudutaan heitä palkkaamaan muualta ja tällöin kustannukset nousevat. Tämä mahdollisuus on kuitenkin tärkeää turvata. Suunnitelmakaudella kansalaisopisto vastaa näihin haasteisiin toimimalla joustavasti ja ketterästi kehittämällä ja uudistamalla jatkuvasti opetustaan. Kansalaisopistossa järjestetään monipuolista ja kaikille ikäluokille ajankohtaista koulutusta. Koulutusta järjestetään myös haja-asutusalueilla. Haasteeksi saattavat muodostua sivukyliltä opiston käyttöön saatavina olevat tilat. Kansalaisopistolla on suunnitelmakaudella edelleen merkittävä rooli kuntalaisten sivistäjänä ja hyvinvoinnin edistäjänä.

Kirjastoissa lainausten määrä on viime vuosien aikana yleisesti laskenut. Kirjastoissa käyntien määrä ei kuitenkaan ole samassa suhteessa laskenut. Taivalkoskella myös kunnan asukasmäärän väheneminen on vaikuttanut lainausten määrään. Lainausta on pyritty lisäämään eKirjastopalveluilla ja sitä kautta käytettävissä olevalla laajemmalla

aineistotarjonnalla. Myös kirjastossa järjestettävillä tilaisuuksilla pyritään lisäämään kirjastokäyntejä ja muodostetaan kirjastosta kuntalaisten kohtausta paikkaa ja pyritään tutustuttamaan kuntalaisia kirjaston toimintaan. Suunnitelmakaudella tavoitteena on lasten ja nuorten lukuharrastuksen sekä kirjaston kiinnostavuuden lisääminen. Myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen kehityksessä pyritään olemaan mukana. Kirjastossa on otettu käyttöön omatoimikirjasto, jolla pyritään laajentamaan palveluaikoja ja siten lisäämään lainausta sekä kirjastokäyntejä tai ainakin hidastamaan niiden vähentymistä.

Kulttuuritoimessa panostetaan suunnitelmakaudella Päätaloviikon ja Naperoviikon kehittämiseen ja monipuolisten kulttuuritilaisuuksien ja Päätalo-keskuksen sisältöjen tuottamiseen ja järjestämiseen, kotiseututyöhön, alueelliseen yhteistyöhön sekä kansainväliseen kulttuuri- ja taiteilijavaihtoon kulloinkin vallitsevan kansainvälisen tilanteen mukaan. Markkinoinnissa pyritään näkyvyyden lisäämiseen ja käytetään yhä enemmän sosiaalista mediaa ja sähköisiä välineitä sekä mahdollisia uusia markkinointitapoja, mutta huomioidaan myös sähköisiä välineitä käyttämättömät kohderyhmät. Koska Päätalo-instituutti on Päätalo-keskuksen yksi merkittävä toimija, on sen toimintaa suunnittelukaudella tuettava, jotta varmistetaan Päätalo-keskuksen näkyvä ja tuloksekas toiminta yhdessä kulttuuripalveluiden, kirjaston ja kansalaisopiston kanssa. Yhteistä tapahtumatoimintaa Päätalo-keskuksessa aktivoidaan ja kehitetään pitkien koronarajoitusten jälkeen.

Nuoriso- ja liikuntatoimella on suunnitelmakaudella merkittävä rooli nuorten hyvinvoinnin edistäjänä. Liikuntatoimella on myös tärkeä rooli aikuisten terveysliikunnan ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ohjauksessa ja neuvonnassa sekä ikääntyvien toimintakyvyn säilyttämisessä. Liikuntatoiminta kehitetään siten, että liikuntapalveluja/liikuntapaikkoja voidaan tarjota kunnan asukkaille sekä matkailijoille ja myös kilpaurheilijoiden harjoitteluun ja leirityksiin. Pyritään kehittelemään liikunta- ja kulttuuripalveluja sekä vetovoimaisia tapahtumia siten, että ne tukevat myös matkailua ja muutoinkin kunnan näkyvyyttä.

Nuorisotoimen toimintatapoja ja –ympäristöjä kehitetään edelleen siten, että nuorisotoimi kykenee toimimaan yhä enemmän siellä missä nuoret liikkuvat ja nuorille tarjotaan ajankohtaisia nuoria kiinnostavia nuorisopalveluja. Nuorten palveluja koordinoidaan mahdollisimman paljon yhdeksi kokonaisuudeksi. Tällä tavalla palvelut saadaan nuorille hyvin saavutettaviksi ja henkilöstön tehtäväkuvia voidaan kehittää ja ajoittain nuorisotyössä välttämätöntä parityöskentelyä voidaan toteuttaa. Nuorten elämässä jatkuvasti kehittyvällä sosiaalisella medialla ja sähköisillä välineillä on yhä merkittävämpi rooli, joten nuorisotoimessa pyritään vastaamaan tähän jatkuvasti muutuvaan haasteeseen.

Sivistystoimi toteuttaa lasten- ja nuorten hyvinvointiohjelmaa omalta osaltaan. Yhteistyön jatkuminen sosiaali- ja terveystoimen kanssa varmistetaan sote-palvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle.

Lisäksi sivistystoimi on aktiivisesti mukana valtakunnallisessa Lapsi- ja perhepalvelu-uudistuksessa, ns. Lape-hankkeessa, jolla tavoitellaan toimivampaa, koordinoitumpaa ja tehokkaampaa palveluverkostoa (perhekeskusta) taivalkoskelaisille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

Työllistämisyksikössä kunta työllistää työttömiä palkkatuella määrärahojen puitteissa. Työttömiä pyritään ohjaamaan heidän tarvitsemiinsa palveluihin, koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille. Toiminnalla pyritään myös estämään kunnan maksettavaksi tulevien työmarkkinatukimaksujen lisääntyminen. Erityisesti nuorten työllistymistä avoimille työmarkkinoille pyritään edistämään. Tässä työssä pyritään hyödyntämään

hankkeita esim. yhteistyökumppanuuksilla. Ns. eläkeputken poistuminen saattaa tulevaisuudessa lisätä velvoitetöyöllistettävien määrää. Toisaalta soten siirtyminen hyvinvointialueelle saattaa puolestaan vähentää siltä osin työllistettyjen sijoittamismahdollisuuksia kunnassa, joten sijoittamisen haasteisiin tulee paneutua suunnitelmakaudella.

Työllistämispalvelut siirtynevät vuoden 2025 alussa kuntien hoidettavaksi. Taivalkosken kunnassa on suunniteltu, että nämä valtiolta siirtyvät ns. ulkoiset työllistämispalvelut tulevat keskushallinnon alaisuuteen. Sivistystoimi hoitaisi edelleen kunnan sisäistä työllistämistä ja työttömien ohjausta. Uudistus pitää sisällään ns. kannustavan rahoitusmallin, jossa kunnan kustannuksiin voidaan vaikuttaa tietyillä edellytyksillä. Tästä johtuen tulisi harkita, tulisiko kunnan maksettavaksi tulevat työmarkkinatukimaksut olla ulkoisen työllistämisen kanssa samassa yksikössä, jossa työllisyystilanteeseen ja samalla työmarkkinatukimaksuihin voidaan vaikuttaa kokonaisvaltaisemmin erilaisin keinoin.

Nuorten työpajatoiminta on muutettu starttipajaksi, jossa painoalueena on elämänhallintataidot. Starttipajalle on myönnetty valtionosuuskelpoisuus.

Starttipaja ja erityisnuorisotyö ovat koulun ja perusnuorisotyön ohessa merkittävässä roolissa syrjäytymisen ehkäisyssä ja ohjaamisessa koulutukseen sekä työhön avoimille työmarkkinoille. Starttipajatoiminnan ja erityisnuorisotyön koordinoimista perusnuorisotyön kanssa mahdollisemman yhtenäiseksi nuorten palvelukokonaisuudeksi jatketaan.

Ateriapalvelut siirtyvät 1.1.2023 PPP Köökki Oy:n hoidettavaksi. Näin ollen kustannukset siirtyvät koulujen ja varhaiskasvatuksen ulkoisiksi palvelujen ostoiksi. Tämän vuoksi on tärkeää, että kustannusten kehitystä seurataan tarkasti ja mahdollisiin kustannusten nousupaineisiin pyritään vaikuttamaan yhtiön kautta mahdollisimman ennakoivasti. Tärkeää on, että kunnan maksettavaksi tulevat vain kuntaan kohdistuvat kustannukset.

Mahdollinen koronapandemian kiihtyminen voi vaikuttaa merkittävästikin sivistystoimen toimintoihin ja tavoitteiden toteutumiseen. Ilmastotyöryhmän esitykset otetaan huomioon sivistystoimen toiminnassa.

Henkilöstön työhyvinvointia kehitetään henkilöstön hyvinvointihankkeen pohjalta laadittavan hyvinvointiohjelman mukaisesti.

Koko sivistystoimessa noudatetaan suunnitelmakaudella Taivalkosken kuntastrategiaa –näkyvä vuoteen 2021. Sivistyspalveluissa kuntastrategiaa toteutetaan noudattamalla kuntastrategiaan sopeutuvia yksiköiden kehittämissuunnitelmia vv. 2022 – 2024 resurssien puitteissa. Mahdolliset kuntastrategian päivitykset, otetaan vastaavasti huomioon kehittämissuunnitelmissa. Vuonna 2024 laaditaan vuosille 2025 – 2027 sivistystoimen uudet kehittämissuunnitelmat silloin voimassa olevan kuntastrategian mukaisesti.

## Toiminnalliset tavoitteet

### Varhaiskasvatus

*Varhaiskasvatuksen tarkoitus on tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista kokonaisvaltaisesti yhteistyössä huoltajien kanssa sekä ehkäistä syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Varhaiskasvatuksessa lapsi oppii tietoja ja taitoja, jotka vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimimista yhteiskunnassa.*

Taivalkosken varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty syksyllä 2022 ja sen käyttöönottoa ja toteuttamista edistetään vuonna 2023.

Vasu – keskustelut, joihin on yhdistetty Lapset puheeksi – keskustelu, pyritään käymään kaikkien lasten vanhempien kanssa hoidon alkuvaiheessa, kuitenkin viimeistään syys-marraskuun aikana, jolloin vuosikellon mukaiset vasujen päivitykset tehdään. Lapsen vasua päivitetään vähintään kerran vuodessa ja Lapset puheeksi – keskustelu käydään tarpeen mukaan. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin perustuvien yksiköiden ryhmävasujen hyödyntämistä kehitetään toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa edelleen. Myös varhaiskasvatuksen ja arvioinnin vuosikellojen toimivuutta tarkastellaan ja niiden noudattamista edistetään.

Digitaalisen toimintaympäristön kehittämiseen liittyen ryhmiksissä on otettu käyttöön digitaaliset kasvunkansiot, joiden käyttämistä harjoitellaan ja vakiinnutetaan osaksi arkea. Varhaiskasvatuksessa on tavoitteena ottaa käyttöön Wilma, aluksi viestintään vanhempien ja työntekijöiden välillä, myöhemmin Wilmaan siirtyä lapsen varhaiskasvatussuunnitelma sekä tieto lapsen tarvitsemista ja hänelle myönnettyistä tukitoimista.

Taivalkoskella on otettu käyttöön valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sisältyvä kolmiportaisen tuen malli tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatusta järjestettäessä. Kolmiportaisen tuen käyttöä opetellaan ja edistetään varhaiskasvatuksen palveluohjaajan avulla.

Yhteistyötä neuvolan, sosiaalitoimen, esikoulun ja eri kuntouttavien työntekijöiden kanssa pidetään yllä ja jo aikaansaatuja yhteistyömuotoja lisätään ja vahvistetaan. Varhaiskasvatuksen palveluohjaaja kokoaa tarvittaessa verkosto- ja muita yhteistyöpalavereita.

Varhaiskasvatuksessa kehitetään S2 eli suomi toisena kielenä mallia, koska muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvien lasten määrä on selkeästi lisääntynyt.

Lasten liikuntaa varhaiskasvatuksessa edistetään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointia edistetään järjestämällä kuukausittaisia yksiköiden yhteisiä palavereita ja tarkoituksenmukaista lisäkoulutusta.

Koronan jälkeistä tukea mm. varhaiskasvatuksessa lisätään varhaiskasvatuksen opettajan työpanoksella. Valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi on myönnetty yhteensä 56.000 € (käyttöaika 31.7.2024 saakka).

## Perusopetus

***Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden.***

Perusopetuksen opetussuunnitelmien uudistumisen takia muutetaan toiminta- ja arviointikulttuuria uusien tavoitteiden mukaisiksi.

Mobiililaitteiden ja sähköisten materiaalien käyttöä opetustoiminnassa pyritään lisäämään. Laitteiden hallintaratkaisuja tulee kehittää yhdessä Tieran kanssa.

Tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä monipuolisesti eri keinoin, esim. vertaissovittelu-, kummi- ja tukioppilastoimintojen avulla sekä Lapset puheeksi – työmallia käyttämällä. Nuoria osallistetaan päätöksentekoon nuorisovaltuuston (NuVa) kautta. Tunnetaitojen käyttöä harjoitellaan eri tilanteissa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti peruskoulun ja Taivalkoskella opiskelevien 2. asteen opiskelijoille pyritään järjestämään rajattu mahdollisuus maksuttomaan lasketteluun ja uintiin Taivalvaaralla.

Peruskoulut ovat mukana Kaikki Harrastaa – hankeessa ja Aktiivisesti yhdessä - hankkeessa. Kunnan ilmasto-ohjelmaa toteutetaan mm. Vihreä lippu -ohjelman avulla. Peruskoulun 9. ja 6. luokan oppilaat vierailevat yrityskylässä Oulussa. Huolehditaan henkilöstön jaksamisesta mm. hyvinvointiohjelman avulla.

Yläkoulua saneerataan parhaillaan ja saneerausalue pyritään ottamaan käyttöön syksyllä 2023.

## Toisen asteen koulutus, lukio

*Taivalkosken lukio on verkostoitunut, moderneja opetusmenetelmiä ja tietoliikenneyhteyksiä käyttävä sekä kansainvälisiä yhteyksiä ja toisen asteen yhteistyötä hyödyntävä oppilaitos. Se antaa opetusta sekä nuorille että aikuisille siten, että he sijoittuvat kilpailukykyisesti jatko-opintoihin ja työelämäänsä, ovat aktiivisia kansalaisia sekä kykenevät toimimaan kansainvälisesti.*

Tuetaan opiskelijoiden osallisuutta ja hyvinvointia moniammatillisesti. Huolehditaan uusien opiskelijoiden ryhmäytymisestä.

Lisätään sähköisten oppimisympäristöjen käyttöä opetuksessa. Huolehditaan opiskelijoiden ja opettajien tietoteknisistä valmiuksista.

Jatketaan yhteistyötä pienten lukioden verkoston ja Oulun aikuislukion kanssa, jotta opiskelijoiden kurssitarjonta olisi riittävän kattava. Ostetaan palveluja tarvittaessa muualta.

Oppivelvollisuus laajeni 18 vuoteen 1.8.2021 ja toisen asteen maksuttomuus tuli voimaan vaiheittain syksyllä 2021. Oppivelvollisuuden seuranta hoidetaan Valpasjärjestelmän kautta.

Uudet opetussuunnitelmat tulivat käyttöön vaiheittain syksystä 2021. Lukiossa haetaan ratkaisuja mm. yliopisto-, yrittäjä-, kaksois- ja kolmoistutkintoyhteistyölle. Laaja-alaisia opintoja toteutetaan mm. teemapäivien kautta.

Markkinoidaan lukiota monipuolisena ja laadukkaana oppilaitoksena, jossa voi suorittaa opintojen ohella erilaisia kursseja mm. liikunnassa.

## Kansalaisopisto

*Kansalaisopisto mahdollistaa elinikäisen oppimisen tarjoamalla yleissivistävää koulutusta, kansalaisvalmiuksia ja ammattitaitoa kehittäviä kursseja sekä harrastustoimintaa kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen sekä lisätä kuntalaisten aktiivista kansalaisuutta, yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana alueensa kehittämistyössä tekemällä laaja-alaista yhteistyötä. Opisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.*

Opetusta suunnataan siten, että se tukee lasten ja nuorten tervettä kasvua lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti, ja muutoinkin kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä aliedustettujen ryhmien kuten esimerkiksi maahanmuuttajien, vammaisten, opinnollista kuntoutusta tarvitsevien ja ikääntyvien osallisuuden lisäämistä ja opetuksen saavutettavuutta haja-asutusalueella. Opetus pyritään säilyttämään monipuolisena ja uudistuvana, vaikka kustannusten noustessa opetusta voidaan joutua vähentämään. Kansalaisopiston painoalueena on kestävä elämäntapa.

Kansalaisopisto tekee joustavaa yhteistyötä muun muassa opetus- ja kulttuuri- sekä kirjastotoimen kanssa. Kansalaisopisto tekee edelleen kiinteää alueellista yhteistyötä Posion, Kuusamon, Pudasjärven ja Ranuan kansalaisopistojen sekä Meri-Pohjolan opistopiirin jäsenopistojen kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan muiden kansalaisopistojen kanssa kansalaisopiston ja sen henkilöstön kehittämiseksi.

Opiston opetusohjelmassa otetaan huomioon ajankohtaiset yleiset koulutustarpeet sekä kuntalaisten toiveet ja järjestetään niiden pohjalta koulutus lukuvuoden mittaisina opintokokonaisuuksina tai lyhyempinä intensiivikursseina. Myös henkilöstökoulutusta järjestetään tarvittaessa. Opiston kursseja markkinoidaan aktiivisesti eri tilaisuuksissa ja sosiaalisessa mediassa sekä opettajia kannustetaan markkinoimaan omia kurssejaan. Tiedotusvälineisiin pidetään aktiivisesti yhteyttä.

Kansalaisopisto osallistuu aktiivisesti opetuksen ja henkilöstön kehittämishankkeisiin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

## Kirjastotoimi

*Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.*

*Taivalkosken kirjasto toimii ihmisten ja sisältöjen kohtaamispaikkana yksilön elämää rikastuttavalla tavalla. Kirjaston toiminnan tavoitteena on parantaa kuntalaisten hyvinvointia ja ehkäistä syrjäytymistä.*

Kirjaston toiminnassa painotetaan lasten- ja nuorten kirjastotyötä sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja osallistumismahdollisuuksien lisäämistä mm. jatkamalla

kirjaston kehittämistä kulttuuriseksi kohtaustilaksi järjestämällä kirjastossa erilaisia tilaisuuksia. Lasten- ja nuortenkirjastotyön tavoitteena on tuottaa lukuintoa ja tarinallisia elämyksiä. Nuoria pyritään saamaan kirjaston käyttäjiksi markkinoimalla heille verkkokirjastoa ja e-aineistopalveluja. Hutun koulun kirjastopalvelut turvataan vaihtuvilla kokoelmilla.

Kirjasto on ollut OUTI-kirjastokimpassa (16 Pohjois-Pohjanmaan kirjastoa) ja Koha-kirjastojärjestelmässä vuodesta 2016 lähtien. OUTI-kirjastokimpassa on kirjaston asiakkaiden käytössä koko kimpan laaja kirja- ja lehtiaineisto. Lisäksi Taivalkosken kirjasto on mukana Pohjoisen eKirjastossa. Kokoelmaa ja palveluita kehitetään yhteistyössä koko alueen kanssa, jolloin siitä saadaan mahdollisimman hyvin asiakkaita ja heidän tiedontarpeitaan palveleva kokonaisuus. Tällöin myös Taivalkosken kirjaston kokoelmaa voidaan kohdentaa oman kunnan asiakaskunnan tarpeisiin. Tämä on tarpeen erityisesti nyt, kun kirjastoaineistoon käytettävää määrärahaa on viime vuosina jouduttu vähentämään. Kirjaston fyysisten kokoelmien kehittämisessä ja lainausten määriä sekä käyntien määrien tarkastelussa tulee lisäksi ottaa huomioon myös sähköisten materiaalien käyttö eKirjastossa. Sähköisen materiaalin lainausmääriä ei voida tällä hetkellä yhteisestä järjestelmästä johtuen tilastoida kunnittain. eKirjastoa ollaan laajentamassa vuoden 2023 aikana koko maata koskeväksi siten, että toiminta alkaisi v. 2024. Kirjaston palveluaikoja pidetään laajana omatoimikirjaston avulla.

Tiivistä yhteistyötä Päätalo-keskuksen muiden toimijoiden kanssa tehdään mm. järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja tapahtumia. Yhteistyötä kirjastotyössä tehdään ja kehitetään erityisesti koulujen, neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa. Yhteistyöllä pyritään tukemaan lasten ja nuorten lukutaitoa Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Resurssien puitteissa osallistutaan mahdollisiin kirjaston kehittämistä ja lukuharrastusta sekä mediakasvatusta tukeviin hankkeisiin.

## Kulttuuritoimi

*Kulttuuripalvelut edistävät omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä asukkaiden hyvinvointia, viikastuttavat kyläkuvaa ja näin edistävät Taivalkosken matkailun kehittymistä ja Taivalkosken kunnan positiivisen imagon luomista ja yleensäkin kunnan elinvoimaa. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle, kokemiselle ja jakamiselle.*

Päätalo-keskuksen toimijat, kulttuuritoimi, kansalaisopisto, kirjasto ja Päätalo-instituutti, joilla kaikilla on oma roolinsa, toimivat joustavasti yhteisen toiminta-ajatuksen pohjalta, tavoitteena monipuolinen pohjoinen kirjoittajakoulutus- ja kulttuurikeskus. Toimijat tekevät keskenään tiivistä yhteistyötä.

Kulttuuritoimi vastaa kahden suurimman vuosittain järjestettävän kulttuuritapahtuman, Päätaloviikon ja Naperoviikon ohjelman kehittämisestä, koordinoinnista sekä kokonaistoteutuksesta. Päätaloviikon ja Naperoviikon ohjelmisto pyritään pitämään monipuolisena ja korkeatasoisena. Tämän lisäksi kulttuuritoimi tuottaa muita monipuolisia ja korkeatasoisia kulttuuritapahtumia ja – palveluja sekä Päätalo-keskuksen sisältöjä määrärahojen puitteissa. Kulttuuritoimi osallistuu omalta osaltaan uuden kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen yhteistyössä koulujen kanssa. Satupolkua ja kulttuuripolkua kehitetään kulttuurikohteina ja tuodaan näkyvämmiin esille mm. kunnan keskustassa erillisellä taululla ja muutoin markkinoimalla.



Kulttuuritoimen työpanosta suunnataan myös kotiseututyöhön ja museotoimintaan sekä kansainväliseen kulttuuriyhteistyöhön. Kotiseututyössä jatketaan sota-ajan perinteen tallentamista. Materiaali laitetaan esille sota-ajan perinnehuoneeseen ja näyttely avataan yleisölle. Hankkeeseen on haettu avustusta. Hankkeessa tehdään yhteistyötä veteraanijärjestöjen kanssa. Kenttäradan markkinointiin ja kunnossapitoon kehitetään malli yhteistyökumppaneiden kanssa. Museon kunnostamista jatketaan nostettujen aittojen hirsikorjauksilla ja päärakennuksen katon korjauksella. Lisäksi aittojen näyttelyt uudistetaan. Näihin pyritään saamaan avustusta. Kansainvälistä yhteistyötä pyritään tekemään mm. ystävyyskuntatoimintana Viron Alutagusen kanssa järjestämällä kulttuuri- ja taitelijavaihtoa koronatilanteen, kansainvälisen tilanteen ja resurssien puitteissa.

Osallistutaan Oulu 2026 kulttuuripääkaupunki – hankkeen valtuuskunnan toimintaan ja ohjelmiston suunnitteluun.

Haetaan kulttuuripalveluille edelleen aktiivisesti uusia sisältöjä, näkyvyyttä ja yhteistyökumppaneita sekä rahoitusta mahdollisuuksien mukaan ja pyritään osallistumaan yhteistyöhankkeisiin myös muiden toimijoiden kanssa resurssien puitteissa. Lähialueen kulttuuriyhteistyötä pyritään lisäämään. Osallistutaan mm. Muraali-hankkeeseen Kallioniemi-Säätiön yhteistyökumppanina ja Pohjois-Pohjanmaan liiton Kulttuurikeno -hankkeeseen.

Kulttuurimatkailua edistetään omalla kulttuuritarjonnalla ja markkinoinnilla sekä pyrkimällä edelleen lisäämään medianäkyvyyttä. Markkinoinnin pääpaino on sähköisessä viestinnässä ja sosiaalisessa mediassa, mutta myös tiedotuksesta sähköisten välineiden ulkopuolella oleville huolehditaan. Kulttuuripalvelujen tuottamiseen varataan tilapäistä henkilöresurssia kiireaikoina toimintasuunnitelman toteuttamiseksi talousarvion puitteissa ja käytetään tarvittaessa ostopalveluja.

Ostetaan edelleen musiikkiopistopalveluja Kuusamon kaupungilta resurssien puitteissa. Kulttuuripalvelut ovat mukana alueteatteritoiminnassa ja Konsertti joka kouluun –toiminnassa.

Kulttuuripalveluita ja sanataiteen opetusta pyritään edelleen ostamaan Päätalo-instituutilta erillisellä kulttuurin yhteistyö- ja ostopalvelusopimuksella. Päätalo-instituutin kehittämiseen varataan 32.000 euron avustusmääräraha.

## Vapaa-aikatoimi

### Nuorisotoimi

*Nuorisotoimi tukee lasten ja nuorten kasvua sekä osallisuutta. Tätä työtä tehdään tarjoamalla mielekkäitä ajanviettopojoja ja mahdollisuuksia keskusteluun luotettavan aikuisen kanssa sekä antamalla vaikuttamismahdollisuuksia nuorten asioihin kunnassamme. Lähtökohtana on siten kaikkien taivalkoskelaisten lasten ja nuorten omien toiveiden huomioonottaminen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä heidän osallistaminen näihin toimintoihin. Näin pyritään tukemaan nuorten valmiuksia vastuunottoon ja tulevaisuuden rakentamiseen sekä ehkäisemään syrjäytymistä.*

Nuorisotoimessa noudatetaan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Nuoria aktivoidaan edelleen mukaan yhteistyöhön nuorisotoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Nuorisotyön toimintaympäristöjä ja –muotoja kehitetään. Nuorisotyötä pyritään edelleen viemään sinne missä nuoret kulloinkin liikkuvat. Kouluilla tehtävää nuorisotyötä jatketaan edelleen, koska sen kautta tavoitetaan nuoret kattavasti.

Tuetaan nuorten harrastamista ja hyvinvointia.

Nuorisotiloja pyritään kehittämään nuorten kokoontumis- ja vapaa-ajanviettopaikkana ja nuorten omien tapahtumien järjestämistilana. Nuorisovaltuuston toimintaa tuetaan ja kunnan päätöksentekoprosessia tehdään tutuksi ja muutoinkin nuoria pyritään osallistamaan. Sivukylien nuorisotoimintaa jatketaan. Nuorisotyötä, nuorten starttipajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä pyritään järjestämään mahdollisimman yhtenäisenä nuorten palvelukokonaisuutena mahdollisten rahoitussäännösten puitteissa, jotta palvelut olisivat mahdollisimman helposti nuorten saatavilla ja niiden resurssit voidaan turvata.

Erityisnuorisotyön työmuotoja kehitetään. Järjestetään tarvittaessa mm. ryhmätoimintaa. Etsivä nuorisotyö jalkautuu mahdollisimman paljon sinne, missä nuoret liikkuvat. Yhteistyötä eri viranomaisten ja toimijoiden kesken edelleen kehitetään. Luontoa sekä muuta ympäristöä hyödynnetään ohjaustyössä ja oppilaitosyhteistyömallia kehitetään. Nuorten palveluista tiedottamista kehitetään edelleen ja yhteydenottokynnystä pyritään pitämään matalana myös digitaalisten viestintäkanavien (esim. instagram, facebook).

Tehdään yhteistyötä muiden kunnan toimijoiden ja nuorten sidosryhmien kanssa. Nuorisotoimi osallistuu mm. lasten ja nuorten palveluverkoston toimintaan ja lape-toimintaan. Niiden toiminnan jatkuvuus pyritään turvaamaan myös sosiaalitoimen siirryttyä hyvinvointialueelle.

Nuorisotoimi osallistuu kansainväliseen Pikku-Syötteen Erasmus -hankkeeseen. Hankkeeseen sisältyy nuorisovaihdot ja vapaaehtoistyön mahdollisuus 13-30 vuotiaille nuorille (Liettua kesäkuu 2023/Pikku-Syöte tammikuu 2024/Italia kesäkuu 2024).

Talousarviossa varataan määräraha nuorten opiskelijoiden kannustinrahaa varten. Kannustinrahan jakamisesta päättää sivistyslautakunta.

## **Liikuntatoimi**

*Liikuntatoimi tukee toiminnallaan Taivalkosken liikuntapalvelutarjontaa. Liikuntatoimi tuottaa itse palveluja, sekä tukee muita kyseisten palvelujen tarjoajia. Tavoitteena on mahdollisimman monipuolinen liikuntatarjonta, joka on mahdollisimman monen tavoitettavissa. Liikuntatoimi tukee omalla erityisosaamisellaan myös Taivalkosken matkailua, matkailualan toimijoita sekä liikuntamatkailuun liittyvän infran kehittämistä.*

Liikuntatoimessa kehitetään edelleen melontakeskuksen, Taivalvaaran hiihtokeskuksen, kiipeily- ja frisbeegolfradan, reitistöjen sekä seikkailupuiston toimintaa siten, että toiminnoilla tuetaan sekä kuntalaisten omaa liikkumista että matkailua. Liikuntapaikat pidetään turvallisessa kunnossa raportoimalla mahdollisista puutteista kunnossa pidosta vastaavalle. Taivalvaaran olosuhteita ja palveluita kehitetään edelleen tukemaan myös harjoittelu-, kilpailu- ja leirit toimintaa. Hiihtokeskuksen toiminta on edelleen yrittäjävetoista. Talousarviossa ei ole varauduttu hiihtokeskuksen toiminnan järjestämiseen kunnan omana työnä. Liikuntatoimi on mukana hiihtokeskuksen toiminnassa omalla erityisosaamisellaan. Taivalvaaraa hyödynnetään myös kesätoiminnassa kuten esimerkiksi frisbeegolfissa ja kiipeilyssä. Liikuntamatkailua edistetään omalla liikuntatarjonnalla ja markkinoinnilla sekä pyrkimällä edelleen lisäämään medianäkyvyyttä resurssien puitteissa.

Liikuntatoimessa paneudutaan edelleen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti erityisesti lasten ja nuorten liikuntaan sekä yleisesti terveysliikuntaan ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Toimintamuotoina ovat mm. erilaiset ohjatut liikunta- ja vesijumpparyhmät sekä uimaopetus. Uimahallin aukioloaikoja ja uimaopetuksen aikatauluja järjestellään ottaen huomioon kävijämäärät ja käytettävissä oleva henkilöresurssi. Hyvä uimaopetuksen taso turvataan. Liikuntatoimi on mukana omalla asiantuntemuksellaan yhteistyökumppanina erilaisten kilpailujen järjestämisessä sekä koulujen ja varhaiskasvatuksen toiminnassa. Mm. heinäkuun alussa järjestetään European Masters Games -kanoottipujottelukilpailut, johon odotetaan kilpailijoita 15 - 20 maasta. Talveksi on suunnitteilla useampia isoja kilpailutapahtumia kuten esim. tammikuussa kumparelaskun Eurooppa cup, helmikuussa maastohiihdon maakuntaviesti, huhtikuussa maastohiihdon FIS-kisat. Mäkihypyn ja yhdistetyn kisoista ei ole vielä saatavilla tietoja.

Hankkeisiin ja erilaisiin kampanjoihin kuten esim. Ui kesäksi kuntoon -kampanjaan osallistutaan resurssien puitteissa. Liikuntatoimessa pyritään tekemään alueellista yhteistyötä mm. koululaisten kilpailutoiminnassa.

Liikunnan, yhdistysten ja muiden tapahtumien järjestäjien toiminnan koordinointiin pyritään edelleen varaamaan henkilöresurssia. Vetovoimaisia uusia tapahtumia pyritään saamaan ja kehittämään paikkakunnalle ja avustetaan järjestelyissä henkilöresurssien puitteissa. Järjestetään Uuden Vuoden tapahtuma ja Koski Palaa - tapahtuma, joita pyritään markkinoimaan myös lähiseudulle.

Kulttuuritoimen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä pyritään talousarvion määrärahojen puitteissa markkinoimaan palveluja ja tapahtumia, jotka sopivat myös liikunta- ja kulttuurimatkailuun ja lisäävät kunnan näkyvyyttä.

## Työllistämisyksikkö

*Työllistämisyksikössä hoidetaan palkkatuella työllistäminen kuntaorganisaatioon ja nuorten työpajatoiminta. Toiminnan tavoitteena on nuorten ja pitkäaikaistyöttömien syrjäytymisen ehkäisy työllistämisen sekä koulutukseen ja kulloinkin tarvittaviin palveluihin ja työhön ohjauksen avulla siten, että he voivat myöhemmin työllistyä avoimilla työmarkkinoilla tai muutoin voivat olla aktiivisesti osallisina yhteiskunnan toiminnassa.*

Työllistäminen on edelleen tärkeää, jotta yhä useampi ei syrjäydy pysyvästi avoimilta työmarkkinoilta ja yhteiskunnasta. Työttömiä pyritään ohjaamaan heidän tarvitsemiinsa palveluihin, koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille. Toiminnalla pyritään myös estämään kunnan maksettavaksi tulevien työmarkkinatukimaksujen lisääntyminen. Erityisesti nuorten työllistymistä avoimille työmarkkinoille pyritään edistämään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Talousarvion puitteissa henkilöitä pyritään työllistämään mahdollisimman paljon. Työntajille maksettavaa tukea työllistämiseen pyritään tarjoamaan edelleen ja siitä tiedottamista lisätään. Työllistämisyksikössä toimitaan nettomäärärahan puitteissa.

Työllisyyden kehittämisellä on merkittävä vaikutus kunnan maksettavaksi tulevien työmarkkinatukimaksujen määrään. Velvoitetyöllistettävien määrä saattaa lisääntyä, koska velvoitteet ovat olleet koronapandemiasta johtuvien poikkeussäännösten vuoksi pysähdyksissä. Lisäksi ns. eläkeputken poistaminen saattaa lisätä velvoitetyöllistettävien määrää. Sotepalvelujen siirtymisen vaikutukset työllistettävien sijoittamiseen sotepalveluihin on vielä epäselvä. Mikäli työllistettyjä ei voida enää sijoittaa sotepalveluihin, on entistäkin tärkeämpää, että kunnan kaikissa

hallintokunnissa on nykyistäkin enemmän valmiutta ottaa vastaan työllistettyjä. Työllistämistuki uudistus tulee voimaan ensi vuoden alusta ja sillä voi olla merkittäviä vaikutuksia kunnan työllistämiseen.

Nuorten starttipajan toimintaa pyritään integroimaan edelleen nuorten palvelujen kokonaisuuteen, johon kuuluvat perusnuorisotyö, etsivä nuorisotyö ja starttipajatoiminnot mahdollisimman yhtenäisenä kokonaisuutena. Toiminnassa painotetaan erityisesti nuorten elämänhallintataitoja ja urasuunnittelua sekä nuorten hyvinvoinnin lisäämistä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Yhteistyötä työvoimaviranomaisten, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä etsivän nuorisotyön kanssa jatketaan tiiviinä. Erityisesti varmistetaan yhteistyön jatkuminen sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle. Valmistaudutaan ulkoisten TE-palvelujen siirtymiseen kuntien tehtäväksi. Edistetään työllistämistä yhteistyössä Taivalkosken Kuohu ry:n ja muiden hallintokuntien kanssa siten, että myös erityisen vaikeassa työmarkkina-asetmassa olevia voidaan työllistää ja ohjata tarvittaviin palveluihin, koulutukseen ja sitä kautta avoimille työmarkkinoille. Tehdään yhteistyötä mahdollisten työllistymistä tukevien hankkeiden kanssa.

## Tavoitteet

Tavoite 2021 (strategia)	Tavoite 2021	Mittari/arviointi
Ennalta ehkäisevät kuntapalvelut	Järjestetään ohjattua nuorten ja muiden kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia tukevaa nuoris- ja liikuntatoimintaa.	-Nuorisotyön palveluihin osallistuneet /vuosi, Tavoite: 1800 henkilöä -Nuorisotilojen aukiolopv/vuosi Tavoite 100 kertaa/vuosi -Sivukylillä nuorisotoimintaa kertaa/vuosi Tavoite: 6 kertaa/vuosi -Kerhotoimintaa sivukylillä kertaa/vuosi Tavoite: 40 kertaa/vuosi -nuorisotyö kouluilla tavoite: 20 kertaa/vuosi -6.luokan oppilaista osaa uida % Tavoite: 90 % -ohjattuja kuntoliikuntaryhmiä kertaa Tavoite: 50 kertaa
	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen yhteistoiminnassa sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa	Kyllä/ei Tavoite: Kyllä
	-Kirjasto toimii ihmisten ja sisältöjen kohtaamispaikkana	-Lainausten määrä (ei sisällä sähköisiä) tavoite: 60.000 lainausta -Käyntien määrä kirjastossa tavoite: 35.000 käyntiä

	<p>Järjestetään kansalaisopistossa monipuolista kuntalaisten hyvinvointia lisäävää koulutusta.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa ohjausresursseja erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tukemiseen</p> <p>Uusien varhaiskasvatussuunnitelmien ja päivitysten määrä</p>	<p>- Kansalaisopiston opetustuntien määrä vuodessa Tavoite: 3800 tuntia</p> <p>-Tarjottujen tuntien määrä sivukylillä Tavoite: 500 tuntia</p> <p>-Opiskelijamäärä kansalaisopistossa (kerran laskettuna) Tavoite: 600 opiskelijaa</p> <p>-Asiakastytytyväisyysindeksi Tavoite: keskiarvo 4</p> <p>Tavoite:</p> <p>-Uusia kursseja %: Tavoite: 10 %</p> <p>Kyllä/ei Tavoite: Kyllä</p> <p>%:lle varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määräästä: Tavoite: 70 %</p>
<p>Nuorten syrjäytymisen vähentäminen</p>	<p>Nuorten aktivointi</p> <p>-Tehdään erityisnuoriso-työtä</p> <p>-Kaikki peruskoululaiset saavat päättötodistuksen ja mahdollisimman moni jatko-opiskelupaikan</p> <p>Työmarkkinatuella olevien määrän kasvun estäminen</p>	<p>Nuorisovaltuuston ja nuorten toimintaryhmien järjestämien tapahtumien määrä/vuosi Tavoite: 10 tapahtumaa</p> <p>Kyllä/ei</p> <p>Tavoite: Kyllä</p> <p>-Päättötodistuksen peruskoulusta saaneet % Tavoite: 100 %</p> <p>-Jatko-opintopaikan saamatta jääneet % Tavoite: 0 %</p> <p>-Henkilömäärä vuoden lopussa: Tavoite: enintään 34 henkilöä</p>

<p>Taivalkoski on Koillismaan kulttuuriveturi</p>	<p>Laadukkaat ja monipuoliset kulttuuripalvelut.</p> <p>Kunta ostaa Pääatalo-instituutilta kulttuuripalveluita.</p> <p>Järjestetään teknisen toimen kanssa säännöllisesti kokouksia teknisten palvelujen tarpeista ja niiden toteutamisesta sivistystoimessa (sisältäen myös kulttuuri-tapahtumien tarpeet)</p>	<p>Kulttuuritilaisuuksiin osallistuneiden määrä yhteensä. Tavoite: 8000 henkilöä -Erikseen Pääatalo-viikon tapahtumiin osallistuneet Tavoite: 7500 henkilöä</p> <p>-Paikalliset hankkeet/ vuosi kpl Tavoite : 2 hanketta -Yhteistyöhankkeet kpl Tavoite: 2 hanketta -Pääatalo-keskuksen kävijämäärä (sis. taidenäyttelyt) henk./vuosi Tavoite: 3000 henkilöä</p> <p>Kunta tekee Pääatalo-instituutin kanssa yhteistyö- ja ostopalvelusopimuksen: Kyllä/ei Tavoite: Kyllä</p> <p>Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä</p>
<p>Kilpailukykyinen ja houkutteleva lukio</p>	<p>-Säilytetään laaja kurssitarjonta käyttäen apuna myös Oulun aikuislukiota etäopetus- sessa ja toimitaan joustavasti aktiiviharrastuksen (esim.urheilu) hyväksymisessä soveltaviksi kursseiksi -Opetus säilytetään korkeatasoisena</p>	<p>Kyllä/ei Tavoite: Kyllä</p> <p>-Ylioppilaskirjoitusten tulokset keskiarvo keväällä Tavoite: vähintään 4,3 -Keskeyttäneet (ilman uutta opiskelupaikkaa jääneet) % Tavoite: 0 %</p>
<p>Yhteisöllisyyden kehittäminen</p>	<p>-Koordinaattoritoiminta, jolla kehitetään yhdistysten yms. tapahtumien järjestämistä ja markkinointia</p> <p>-Tapahtumien järjestäminen ja järjestämisen tukeminen</p>	<p>Kyllä/ei Tavoite: Kyllä</p> <p>Kyllä/ei Tavoite: Kyllä</p>
<p>Liikkuva ja urheileva Taivalkoski</p>	<p>-Osallistutaan liikuntapaikkastrategian päivittämiseen ja käyttöstrategian laadintaan yhdessä teknisen toimen kanssa</p>	<p>Kyllä/ei Tavoite: Kyllä</p>

## Keskeiset toimenpiteet

Keskeisenä toimintatapana on kaikissa yksiköissä ennalta ehkäisevä toimintakulttuuri ja kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen. Nuoriso- ja liikuntatoimessa yhä enemmän painotetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivistyspalvelujen toiminta pyritään säilyttämään laadukkaana ja monipuolisena luovilla ratkaisuilla ja etsimällä uusia toimintatapoja ja yhteistyökumppaneita sekä käyttämällä tarvittaessa ostopalveluja. Mahdollisten tointen/virkojen vapautuessa pyritään ensisijaiset selvittämään, voidaanko tehtävät hoitaa järjestelemällä työtehtäviä uudelleen. Henkilöstössä pyritään kuitenkin säilyttämään ja lisäämään kehittävää ja innostunutta työtettä huolehtimalla työhyvinvoinnista esimerkiksi kehityskeskusteluin ja säännöllisin kokouksin sekä mahdollistamalla tarpeellinen ajankohtainen koulutus ja työnohjaus sekä virkistäytyminen resurssien puitteissa sekä muutoinkin henkilöstön hyvinvointihankkeessa esille tulevien keinojen avulla. Omaehtoiseen koulutukseen kannustetaan. Tietotekniikan ja sähköisten välineiden käyttöä kehitetään lähtökohtana todelliset tarpeet ja hyödyt. Sähköisten ylioppilaskirjoitusten hyvästä laiteympäristöstä ja siinä tarvittavasta sekä opettajien että opiskelijoiden tietotekniikkaosaamisesta huolehditaan. Varhaiskasvatuksessa suunnataan ohjausresurssia erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tukemiseen ja päivitettyjen varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmien jalkauttamiseen. Nuorten palveluja pyritään koordinoimaan mahdollisuuksien mukaan yhdeksi palvelukokonaisuudeksi, jotta ne olisivat mahdollisimman hyvin nuorten saavutettavissa ja palvelut pystytään järjestämään käytettävissä olevilla resursseilla. Varmistetaan, että yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa jatkuu kitkatta hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeenkin. Ateriapalveluiden laatua ja kustannusten kehitystä seurataan ja niihin pyritään vaikuttamaan ennakoivasti kiinteällä ja hyvällä yhteistyöllä PPP Kööri Oy:n kanssa. Kaikissa yksiköissä pyritään taloudelliseen ja tehokkaaseen toimintaan. Kaikissa yksiköissä noudatetaan valtuuston hyväksymien kuntastrategian linjausten mukaisia kehittämissuunnitelmia vv. 2022 – 2024. Kehittämissuunnitelmia päivitetään, mikäli kunnan strategiaa päivitetään.

## Talous

	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	960 191	643 928		643 928	416 481	440 481	440 481	-35,3 %
TOIMINTAKULUT	-8 867 748	-8 623 928	-600 000	-9 223 928	-9 081 365	-9 201 910	-9 294 063	-1,5 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-7 907 557</b>	<b>-7 980 000</b>	<b>-600 000</b>	<b>-8 580 000</b>	<b>-8 664 884</b>	<b>-8 761 429</b>	<b>-8 853 582</b>	<b>1,0 %</b>

## 4.7 Tekninen lautakunta

### Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Teknisen toimen tehtävänä on järjestää laadukkaat yhdyskuntatekniset palvelut sekä ylläpitää kunnan kiinteistöt ja toimitilat taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä edistää hyvää rakennustapaa ja terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön toteuttamista.

Lautakunnan alaista toimintaa:

- kunnan kiinteistöjen ylläpito
- kunnan maa- ja metsätilojen hoito
- toimitilapalvelut: kiinteistöhoito ja kunnossapito sekä toiminnan kehittäminen (huomioidaan konsernikiinteistöt)
- kunnan omistamien toimitilojen vuokrauksen hyvinvointialueelle ja inhouse-yhtiölle sekä yrityksille ja yhteisöille
- kaukolämpölaitostoiminta: kunnan jakeluverkosto ja varalämpökeskus sekä yhteistyö Taivalkosken Voima Oy:n kanssa
- taajaman vesi- ja viemärlaitostoiminta ja kunnan alueen vesihuollon kehittäminen
- jätehuollon järjestäminen ja kehittäminen
- kaavateiden hoito ja yksityistieasioiden koordinointi ja opastus (yksityistiet hoitosopimuksin)
- kunnan asuntoviranomaisasiat
- puistojen, yleisten alueiden ja ympäristön hoito
- maankäytön suunnittelu/kaavoituksen valmistelut
- liikuntapaikat ja reitistö
- väestönsuojelun osatehtävät (valmiussuunnittelu/varautuminen häiriö- ja poikkeusolosuhteisiin)
- kunnan investointitoiminnan koordinointi ja toteutus siltä osin kun investoinnit kuuluvat toimialan toimivaltaan
- konsernitehtävät: toimintasektorinsa osalta konsernin osatehtävissä ja osassa hallintoja
- mukanaolo toimialaan liittyvissä elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kehittämistehtävissä ja yhteistyöhankeissa

Lautakunta toimii myös rakennusvalvontaviranomaisena:

(Rakennusvalvontaviranomainen hoitaa eri laeissa kunnalle tai sen toimielimille määrätyt rakennusvalvontaan liittyvät tehtävät ja tuottaa kuntalaisille rakennus- ja maankäyttö-lainsäädännön vaatimat palvelut)

- valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan, mitä laissa tai sen nojalla säädetään ja määrätään,
- huolehtii kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, toteutetaan osittain ostopalveluna Pudasjärven kaupungilta (lupapäätökset ja katselmukset, jotka vaativat rakennustarkastajan pätevyyttä)
- ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu (ml. maa-ainesten ottamistoiminta) toteutetaan ostopalveluna Kuusamon kaupungilta

Tekninen toimiala tuottaa merkittävässä määrin kunnan sisäisiä tukipalveluja toisten hallintokuntien käyttöön esimerkkinä kiinteistöhoito. Toimitilojen siivous ostetaan inhouse-yhtiö PPP-Köökki Oy:ltä vuoden 2023 alusta alkaen. Toisena selkeänä palvelukokonaisuutena ovat liikelaitostyyppiset palvelut (lämpö, vesi, jätehuolto), joiden kustannukset kokonaisuudessaan katetaan asiakasmaksuin. Kolmantena



kokonaisuutena ovat pääosin verorahoituksella tuotetut/ostetut palvelut kuten kaavoitus, tienpito, puistot, yleiset alueet, liikuntapaikat ja reitistöt.

Teknisten palveluiden toimintaympäristön muutoksina ennakoidaan edelleen kunnan väkimäärän hienoista pienenemistä. Toisaalta Korona-pandemian positiivisena vaikutteena on valtakunnallisestikin havaittu halukkuutta muuttaa maaseutukuntiin. Näin ollen on edelleen tärkeää varautua myös mahdollisiin paikkakunnalle muuttaviin asukkaisiin sekä uusiin yrityksiin sekä näiden tarpeisiin.

Ukrainassa tapahtuva sota on monella tapaa tuonut muutoksia vallitsevaan maailman tilanteeseen. Tämä on käynnistänyt ennen näkemättömän palvelujen ja materiaalien kustannusten nousun, näistä varmasti merkittävänä energian kustannusten nousu. Nämä kustannusten nousut vaikuttavat merkittävästi myös teknisellä toimialalla.

Merkittävänä muutoksena aiempaan tulee olemaan myös Sosiaali- ja terveystieteiden siirtyminen hyvinvointialueelle. Hyvinvointialue Pohde tulee vuokraamaan toimitilat Taivalkosken kunnalta. Samassa yhteydessä siivouspalvelun henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan Inhouse-yhtiö PPP-Köökki Oy:öön. Jatkossa Taivalkosken kunta ja Pohde ostavat siivouspalvelut PPP-Köökki Oy:ltä.

Kunnan teknistä toimialaa on edelleen tärkeää kehittää kuntalaisia palvelemaan palvelukeskustyyppiseen toimintaan. Kuntasuunnitelmaan kirjatut toimialan painopisteet ja tavoitteet tukevat strategiassa linjattuja konsernin painopistealueita. Toiminnan kehittämisellä, kustannusten toimintayksikkölähtöisellä kohdentamisella ja seurannalla kyetään ja pystytään palvelutuotanto sopeuttamaan kysyntään ja resursseihin. Tärkeää on myös ennakoida sektorin tulevaisuuteen vaikuttavat asiakkuudet ja niissä tapahtuvat muutokset.

Digitalisaation voimakasta etenemistä on myös teknisten kuntapalveluiden osalta. Henkilöstön vaihtuvuus on lisääntynyt, kun henkilöstö vaihtaa työpaikkaa tai eläköityy. Henkilön osaamisen jatkuva kehittäminen, vaihtuvuuden ennakointi ja rekrytoinneissa onnistuminen luovat toimintavarmuutta muutoksissa. Toiminnan uudelleen järjestelyitä voidaan toteuttaa mm. uusia henkilöitä rekrytoitaessa. Myös palvelujen hankintaa ostopalveluina kustannustehokkaasti ja asianmukaisina kokonaisuuksina tullaan tarkastelemaan edelleen. Myös kuntayhteistyötä tullaan jatkamaan. Kunnan lakisääteisten palvelujen varmentaminen tulee olla keskeinen osa toimintaa tiukkenevassa taloustilanteessa.

Muuttuvassa toimintaympäristössä on hyvä tarkastella myös kunnan sisäisiä organisaatiota, palveluita ja mahdollisia toimintojen ja palvelujen yhdistämissiä. Palvelukeskustyyppisen toiminnan tavoitteena on mm. tuottaa asiakkaalle mahdollisimman joustavasti saatavat palvelut ns. yhden luukun periaatteella.

Kunnan investointitarpeet suuntautuvat pääosin rakennetun kunnallistekniikan ja rakennuskannan saneeraus- ja uusinvestointien alueelle. Aiempina vuosina Taivalkosken kunta on omarahoitteisesti hoitanut investointitarpeita. Kunta on ottanut myös merkittävää vastuuta alempiasteisen tieverkon ylläpidon rahoituksesta.

Taivalkosken kunnan kiinteistöstrategia on hyväksytty valtuustossa heinäkuussa 2022. Kiinteistöstrategian tavoitteena on ollut hallita kiinteistöomaisuutta entistä ammattimaisemmin ja samalla tuottaa kunnan päätöksentekoa varten vuosittain päivitettävä kiinteistönpidon pitkän tähtäimen suunnitelma.

Tavoitteena on lisäksi selvittää erilaisia hankerahoituksia yleishyödyllisiin sekä elinkeinopoliittisiin perustein toteutettuihin hankkeisiin. Näitä selvityksiä tullaan

tekemään yhteistyössä kunnan eri organisaatioiden ja yhteistyökumppaneiden mm. Koillis-Suomen kehitysyritys Naturpolis Oy:n kanssa.

Rakennusvalvonnan osalta on käynnistetty kuntayhteistyö Pudasjärven kaupungin kanssa vuoden 2021 aikana. Yhteistyö Pudasjärven kaupungin kanssa on ollut toimivaa. Tavoitteena on edelleen ostaa sopimuksella rakennusvalvonnan viranomaispäätöksenteko ja katselmukset Pudasjärven kaupungin rakennusvalvonnalta.

Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun alueellista yhteistyötä koskevat päätökset tehtiin Kuusamon, Posion ja Taivalkosken kunnissa ja valvontayksikkö aloitti vuoden 2011 alusta Kuusamossa. Viranomais tehtävien hoito siirtyi uudelle yksikölle. Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun toiminnan tarkastelua ja sopimuksen päivytystä tullaan tekemään vuoden 2023 aikana.

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle. Tuotteiden hintaan kohdennetaan kaikki kustannusten osatekijät tariffilaskennassa. Lisäksi tariffeissa otetaan huomioon laitosten investointitarpeet, joten laitosten investointiohjelmat katetaan kuluttajamaksuista, eivätkä laitokset näin ollen rasita kunnan taloutta. Liikelaitosten osalta yksi suunnittelukauden painopiste on valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja tehokas varautuminen arjen poikkeustilanteisiin. Lisäksi kaukolämmön ja vesilaitoksen kuluttajien mittaukset uusitaan etäluettaviksi muutamana tulevana vuotena.

Kaukolämmön markkina-asema on ollut viime vuosina erittäin hyvä. Kunnassa on 1990-luvulta saakka tehty vuosittain lämpöverkoston saneeraustöitä ja pääosa runkolinjoista ja osa talolinjoista on uudistettu eli niin sanottua ”korjausvelkaa” ei ole merkittävässä määrin. Varautumisen osalta linjaston varrella oleva LK1 (6 MW) on varmistettu 2013 omalla sähkögeneraattorilla ja Taivalkosken Voima Oy on rakentanut vuoden 2017 aikana generaattorilla toimivaa varautumistehoa myös teollisuusalueen päävoimalaan.

Vuoden 2022 lopulla alueellisia LVI-yrityksiä, jotka tuottavat palvelua Taivalkosken kunnan alueella, on ohjeistettu kaukolämmön laitteiden suunnittelussa, mitoituksessa ja asennuksissa noudattamaan jatkossa ”Rakennusten kaukolämmitys Määräykset ja ohjeet”, julkaisua K1/2021. Lisäksi on sovittu aloitettavaksi asiakaslaitteiden asennusvalvonta (suunnitelmat ja varsinainen asennus). Pääsy asiakkaiden lämmönjakohuoneisiin pitää myös tehdä sopimusehtojen mukaiseksi. Vuoden 2023 aikana on tarkoitus myös päivittää kaukolämmön sopimukset ja sopimusehdot vastaamaan nykyisiä lakeja ja määräyksiä.

Kunnan lämpölaitos tekee tiivistä yhteistyötä yhtiötetyn lämmöntuotannon (Taivalkosken Voima Oy) kanssa. Yhtiö on kasvanut ja kehittänyt toimintaansa.

## **Toiminnan painopistealueet 2022 – 2024/suunnittelukauden tavoite**

### **Hyvinvoinnin edistäminen**

Taivalkosken kunta ylläpitää ja edistää toimia, joilla lisätään kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta sekä terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen otetaan huomioon kaikissa päätöksissä ja toimissa.

### **Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen**

Yritystoiminnan aloittamisen tukeminen ja tarvittavan infran tarjoaminen. Elinvoimapolitiittisista investoinneista huolehtiminen. Elinvoimaan vaikuttavat tekijät huomioidaan kunnan toiminnassa.

### **Talous- ja omistajapolitiikka**

Kuntakonsernin talous on tasapainossa ja omaisuutta hallinnoidaan suunnitelmallisesti.

### **Henkilöstöpolitiikka**

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen ja osaamisen varmistaminen.

### **Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet**

Palvelut tuotetaan asiakaskeskeisesti kunnan omana työnä, kuntayhteistyöllä tai ostopalveluna. Kunnan palveluiden tuotantomarkkinat avataan kilpailulle siten, että se on läpinäkyvää, ja hyödynnetään yksityistä ja kolmatta sektoria.

### **Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen**

Tavoitteena on olla yhteisöllisempi kunta, jossa toisista välitetään. Kunnan hyvinvointityöryhmään pyritään jatkossa ottamaan mukaan edustajia myös kuntaorganisaation ulkopuolelta. Toiminnassa kehitetään sähköistä palautejärjestelmää ja nuoret halutaan mukaan vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin.

## **Hallinto/Kaavoitus**

### **Toiminnalliset tavoitteet 2023**

Toteutetaan toimintaa hyvän hallintotavan mukaisesti.

## **Liikenne- ja yleiset alueet**

### **Toiminnalliset tavoitteet 2023**

Vuosikellon mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen.

### **Liikelaitosmaiset palvelut:**

(Vesilaitos, kaukolämpölaitos, jätehuolto, keskusvarasto ja konekeskus)

### **Toiminnalliset tavoitteet 2023**

Toimialan valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja varautuminen arjen poikkeustilanteisiin.

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle.

## Kunnan rakennukset

### Toiminnalliset tavoitteet 2023

Kiinteistöstrategian mukainen toiminta päätöksenteon mukaisesti. Kiinteistöomaisuus on käyttötarkoituksen mukaista. Sähköisen talokirjajärjestelmän mukainen toiminnan jalkauttaminen.

## Rakennusvalvonta

### Toiminnalliset tavoitteet 2023

Rakennuslupahakemukset käsitellään 1 – 5 viikkoa hakemuksen jättämisestä.

## Investoinnit

### Toiminnalliset tavoitteet 2023

Laaditaan tarpeelliset työohjelmat ja toteutetaan kunnan investointiohjelman mukaisten hankkeiden suunnittelut urakkakilpailutukset ja toteutukset sekä mahdolliset hankkeisiin liittyvät rahoitusanomukset/-tilitykset.

## Tavoitteet

Tavoite 2023	Toimenpide	Mittari/arviointi
Taivalkosken kunnan kiinteistöstrategia	Kiinteistöstrategian täytäntöön pano ja vuosittainen päivittäminen	Kiinteistöstrategiaa toteutetaan. Kyllä/ei
Liikkuva ja urheileva Taivalkoski	Yhteistoiminnan kehittäminen vakiinnuttaminen sivistystoimen ja Taivalkosken eri urheiluseurojen kanssa	Yhteistyöpalaverit pidetty vuosikellon mukaan kyllä/ei
Osaava, motivoitunut ja muutoskykyinen henkilöstö	Työhyvinvointiohjelman täytäntöön pano Tarvittavien rekrytointien toteutus	Työhyvinvointiohjelmaa on toteutettu suunnitelman mukaan kyllä/ei

## Talous

	TP 2021	TA 2022	MUUTOKSET	TA 2022 + M	TA2023	TS 2024	TS 2025	MUUTOS 22-23
TOIMINTATUOTOT	3 322 158	3 147 490		3 147 490	4 196 560	4 196 560	4 196 560	33,3 %
TOIMINTAKULUT	-5 665 467	-5 994 240		-5 994 240	-6 183 689	-6 203 143	-6 222 597	3,2 %
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-2 343 309</b>	<b>-2 846 750</b>	<b>0</b>	<b>-2 846 750</b>	<b>-1 987 129</b>	<b>-2 006 583</b>	<b>-2 026 037</b>	<b>-30,2 %</b>

## 5 TULOSLASKELMAOSA

### 5.1 Kunnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA ULKOINEN	TP2021	TA2022	TA2022 + muutokset	TA2023	TS 2024 1000 eur	TS 2025 1000 eur
<b>TOIMINTATUOTOT</b>						
Myyntituotot	3 268 685	2 760 283	2 760 283	<b>2 085 976</b>	2 086	2 086
Maksutuotot	1 541 016	1 831 800	1 831 800	<b>125 000</b>	125	125
Tuet ja avustukset	1 183 263	386 420	386 420	<b>349 425</b>	368	368
Vuokratuotot	1 094 960	1 277 925	1 277 925	<b>2 117 855</b>	2 118	2 118
Muut toimintatuotot	123 350	21 470	21 470	<b>7 510</b>	8	8
<b>TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ</b>	<b>7 211 274</b>	<b>6 277 898</b>	<b>6 277 898</b>	<b>4 685 766</b>	<b>4 705</b>	<b>4 705</b>
Valmisteverastojen muutos						
Valmistus omaan käyttöön	90 787					
<b>TOIMINTAKULUT</b>						
Palkat ja palkkiot	-13 657 512	-13 774 603	-14 230 432	<b>-6 650 465</b>	-6 763	-6 845
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-3 111 280	-3 209 803	-3 287 965	<b>-1 449 699</b>	-1 469	-1 483
Muut henkilösivukulut	-505 067	-540 936	-560 079	<b>-292 733</b>	-297	-301
Henkilöstökulut yhteensä	-17 273 859	-17 525 342	-18 078 476	<b>-8 392 897</b>	-8 529	-8 630
Palvelujen ostot	-14 360 089	-14 670 483	-15 107 349	<b>-7 299 100</b>	-7 290	-7254
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 245 624	-3 198 148	-3 198 148	<b>-2 374 704</b>	-2 375	-2 375
Avustukset	-1 228 992	-1 246 140	-1 246 140	<b>-681 700</b>	-677	-677
Vuokrat	-792 167	-938 311	-938 311	<b>-623 282</b>	-623	-623
Muut toimintakulut	-64 023	-92 324	-92 324	<b>-125 405</b>	-155	-155
<b>TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ</b>	<b>-36 964 754</b>	<b>-37 670 748</b>	<b>-38 660 748</b>	<b>-19 497 088</b>	<b>-19 650</b>	<b>-19 714</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-29 662 693</b>	<b>-31 392 850</b>	<b>-32 382 850</b>	<b>-14 811 322</b>	<b>-14 946</b>	<b>-15 009</b>
Verotulot	13 528 686	12 880 000	13 626 000	<b>7 078 000</b>	7 040	7 049
Valtionosuudet	19 896 774	20 400 000	20 533 289	<b>8 724 446</b>	8 592	8 592
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	2 041	1 300	1 300			
Muut rahoitustuotot	65 052	89 300	89 300	<b>66 500</b>	67	67
Korkokulut	-35 427	-32 000	-32 000	<b>-110 000</b>	-270	-450
Muut rahoituskulut	-3 238	-4 000	-4 000	<b>-5 000</b>	-5	-5
<b>VUOSIKATE</b>	<b>3 791 195</b>	<b>1 941 750</b>	<b>1 831 039</b>	<b>942 624</b>	<b>478</b>	<b>244</b>
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-1 702 816	-2 510 000	-2 010 000	<b>-1 912 353</b>	-2 092	-2 398
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>2 088 379</b>	<b>-568 250</b>	<b>-178 961</b>	<b>-969 729</b>	<b>-1 614</b>	<b>-2 155</b>
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	11 074	11 240	11 240	<b>11 240</b>	11	11
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>2 099 453</b>	<b>-557 010</b>	<b>-167 721</b>	<b>-958 489</b>	<b>-1 603</b>	<b>-2 143</b>

TULOSLASKELMA (ULK+SIS)	TP2021	TA2022	TA2022 + muutokset	TA2023	TS 2024	TS 2025
					1000 eur	1000 eur
<b>TOIMINTATUOTOT</b>						
Myyntituotot	3 268 685	2 760 283	2 760 283	<b>2 592 416</b>	2 592	2 592
Maksutuotot	1 541 016	1 831 800	1 831 800	<b>125 000</b>	125	125
Tuet ja avustukset	1 183 263	386 420	386 420	<b>349 425</b>	368	368
Vuokratuotot	1 094 960	1 277 925	1 277 925	<b>3 216 425</b>	3 216	3 215
Muut toimintatuotot	123 350	21 470	21 470	<b>7 510</b>	8	8
<b>TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ</b>	<b>7 211 274</b>	<b>6 277 898</b>	<b>6 277 898</b>	<b>6 290 776</b>	6 310	6 308
Valmisteverastojen muutos						
Valmistus omaan käyttöön	90 787					
<b>TOIMINTAKULUT</b>						
Palkat ja palkkiot	-13 657 512	-13 774 603	-14 230 432	<b>-6 650 465</b>	-6 763	-6 845
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-3 111 280	-3 209 803	-3 287 965	<b>-1 449 699</b>	-1 469	-1 483
Muut henkilösivukulut	-505 067	-540 936	-560 079	<b>-292 733</b>	-297	-301
Henkilöstökulut yhteensä	-17 273 859	-17 525 342	-18 078 476	<b>-8 392 897</b>	-8 529	-8 630
Palvelujen ostot	-14 360 089	-14 670 483	-15 107 349	<b>-7 409 700</b>	-7 401	-7362,94
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 245 624	-3 198 148	-3 198 148	<b>-2 766 774</b>	-2 767	-2 767
Avustukset	-1 228 992	-1 246 140	-1 246 140	<b>-681 700</b>	-677	-677
Vuokrat	-792 167	-938 311	-938 311	<b>-1 725 622</b>	-1 726	-1 726
Muut toimintakulut	-64 023	-92 324	-92 324	<b>-125 405</b>	-155	-155
<b>TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ</b>	<b>-36 964 754</b>	<b>-37 670 748</b>	<b>-38 660 748</b>	<b>-21 102 098</b>	-21 256	-21 317
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-29 662 693</b>	<b>-31 392 850</b>	<b>-32 382 850</b>	<b>-14 811 322</b>	-14 946	-15 009
Verotulot	13 528 686	12 880 000	13 626 000	<b>7 078 000</b>	7 040	7 049
Valtionosuudet	19 896 774	20 400 000	20 533 289	<b>8 724 446</b>	8 592	8 592
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	2 041	1 300	1 300			
Muut rahoitustuotot	65 052	89 300	89 300	<b>66 500</b>	67	67
Korkokulut	-35 427	-32 000	-32 000	<b>-110 000</b>	-270	-450
Muut rahoituskulut	-3 238	-4 000	-4 000	<b>-5 000</b>	-5	-5
<b>VUOSIKATE</b>	<b>3 791 195</b>	<b>1 941 750</b>	<b>1 831 039</b>	<b>942 624</b>	477	244
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-1 702 816	-2 510 000	-2 010 000	<b>-1 912 353</b>	-2 092	-2 398
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>2 088 379</b>	<b>-568 250</b>	<b>-178 961</b>	<b>-969 729</b>	-1 615	-2 155
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	11 074	11 240	11 240	<b>11 240</b>	11	11
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>2 099 453</b>	<b>-557 010</b>	<b>-167 721</b>	<b>-958 489</b>	-1 603	-2 143

## 6 INVESTOINTIOSA

KIINTEISTÖT	TA 2023	TA 2024	TA 2025	Yhteensä	Inv. tulo 2023	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025
<b>SOSIAALI-JA TERVEYSTOIMI</b>							
Terveyskeskuksen alueen investoinnit sisäpiha (suunnittelu v. 2022 , toteutus v 2023), sisääntulon uusiminen (v. 2023), kellarikerros (v.2024)	25 000	50 000	100 000	175 000			
Asuntolat 1 ja 2 purku (asuntotoiminnan siirtäminen muualle)		30 000		30 000			
Terveyskeskuksen varavoiman lisääminen/uusiminen (varautuminen)	60 000			60 000			
Hammashoitolan vesiputkiston uusinta		60 000		60 000			
Sinikellon IV-remontti	60 000			60 000			
Palvelukeskus Katajan peruskorjaus ja saneeraus	100 000	800 000	800 000	1 700 000			
<b>SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ</b>	<b>245 000</b>	<b>940 000</b>	<b>900 000</b>	<b>2 085 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>SIVISTYSTOIMI</b>							
Yläkoulun saneerauksen loppuun saattaminen (v.1979 käyttöön otettu alue)	1 110 000			1 110 000			
Yläkoulu liikuntasalin aula, toimistot (sisäilma?)	200 000			200 000			
Katokset (sama malli valaistuksineen kuin kirjaston ja liikuntasalin edessä)		40 000		40 000			
Hutun koulu: mm. liikuntasalin lattia, sisäilmaongelma+ piharakennus+pyöräkatos	20 000	60 000	10 000	90 000			
Alakoulun paloilmoinjärjestelmä	20 000			20 000			
Alakoulun ulkovaipan uusinta (pinnotus ja maalaus)	50 000			50 000			
Keskuskeittiön perusparannus ja varavoiman hankinta (yläkoulu)	40 000			40 000			
Sota-ajan perinnehuoneen rakentamisen loppuun saattaminen	25 000			25 000			
Päivähoidon ja koulukeskuksen aidat, v.2022 aitaprojektin loppuun saattaminen	30 000			30 000			
Pirpanan, Tenavatuvan katos, Taaperotuvan ja muksulan aitaus+ leikkivälineet (turvallisuusnäkökulma)	10 000			10 000			
Koulukeskuksen piha-alueet, parkkipaikat ja valaistus kuntoon, leikkivälineet		50 000		50 000			
Lukion asuntolan (kohtuullinen) saneeraus: sisäremontti + ulkopinta		60 000		60 000			
Pääatalokeskuksen ikkunoiden uusiminen	20 000			20 000			
<b>SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ</b>	<b>1 525 000</b>	<b>210 000</b>	<b>10 000</b>	<b>1 745 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>MUUT KIINTEISTÖT</b>							
B-talon ilmastoinnin perusparannus	25 000			25 000			
Energiatehokkuushankkeet ( siirtimet, automatiot yms.)	120 000	60 000	60 000	240 000			
"Harraste- ja monitoimikampus" *)	100 000	2 000 000	2 000 000	4 100 000			
Väestönsuojien rakentaminen/peruskorjaaminen n.70 m2		140 000		140 000			
<b>MUUT KIINTEISTÖT YHTEENSÄ</b>	<b>245 000</b>	<b>2 200 000</b>	<b>2 060 000</b>	<b>4 505 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>MUUT KOHTEET</b>							
OSAO:n vuosittaiset peruskorjaukset	80 000	80 000	80 000	240 000			
<b>MUUT KOHTEET YHTEENSÄ</b>	<b>80 000</b>	<b>80 000</b>	<b>80 000</b>	<b>240 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>KIINTEISTÖT YHTEENSÄ</b>	<b>2 095 000</b>	<b>3 430 000</b>	<b>3 050 000</b>	<b>8 575 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET							
	TA 2023	TA 2024	TA 2025	Yhteensä	Inv. tulo 2023	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025
<b>LIIKENNEVÄYLÄT</b>							
Rakentaminen ja päällystäminen, Opintie päällyst. 3200 m2, Kauppatien päällystäminen 4500 m2	150 000	150 000	150 000	450 000			
Teollisuusalueen tonttien kuntoonpano mm. saha-alue	100 000	200 000	200 000	500 000			
Taivalvaaran valaistus Lummetie-Kaislatie, Särkitie, Rantatie-Rinntie, Kelo-Honkatie, Pihlaja-, Kuusi- ja Rauhalantie	50 000	50 000	50 000	150 000			
Opasteet, teollisuusalueen taulu ja maapohjatoimitukset	20 000	20 000	20 000	60 000			
Yksityisteiden parannukset. Sorastukset + muu parannustyö	100 000	100 000	100 000	300 000			
<b>LIIKENNEVÄYLÄT YHTEENSÄ</b>	<b>420 000</b>	<b>520 000</b>	<b>520 000</b>	<b>1 460 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>PUISTOT JA YLEISET ALUEET</b>							
Putaanmutkan puistoalueen esteettömyyden ja valaistuksen parantaminen (turvallisuus ja hyvinvointi)	30 000			30 000			
Leikkipaikat ja puistot (turvallisuusnäkökulma)	30 000	20 000	10 000	60 000			
<b>PUISTOT JA YLEISET ALUEET YHTEENSÄ</b>	<b>60 000</b>	<b>20 000</b>	<b>10 000</b>	<b>90 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>URHEILU-, LIIKUNTA JA VIRKISTYSPAIKAT</b>							
Monitoimireitistön kunnostaminen (***)	120 000			120 000	140 000		
Uimaranta, uimakopit, laiturin uusinta ja varoituskyltit	30 000			30 000			
Alakoulun kentän parantaminen ja piha-alueet, ympärysaita (turvallisuusnäkökulma)		20 000		20 000			
Koskimelontaradan kunnostus		30 000		30 000			
Jääkiekkokaukalon kattaminen ( liikuntapaikkastrategia)			600 000	600 000			
Taivalvaaran lumetusjärjestelmän kehittäminen, sähköliittymä soramonttulle			100 000	100 000			
FrisbeeGolf-radan ja skeittiparkin investoinnit (turvallisuusnäkökulma)	30 000			30 000			
Uusi frisbeegolf-rata	20 000			20 000			
Paintball-puisto	30 000			30 000			
<b>URHEILU-, LIIKUNTA JA VIRKISTYSPAIKAT YHTEENSÄ</b>	<b>230 000</b>	<b>50 000</b>	<b>700 000</b>	<b>980 000</b>	<b>140 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
(***) Hankelle saatu avustuspäätös 70 % hankkeen kokonaiskustannuksista							
<b>KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ</b>	<b>710 000</b>	<b>590 000</b>	<b>1 230 000</b>	<b>2 530 000</b>	<b>140 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

LIIKELAITOKSET							
	TA 2023	TA 2024	TA 2025	Yhteensä	Inv. tulo 2023	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025
<b>VESIHUOLTOLAITOS</b>							
Pitkänlamminkankaan varavedenottamo (varautuminen)	300 000	400 000	0	700 000			
Verkoston laajennukset, uudet kaava-alueet mm. Hirsikangas		100 000		100 000			
Verkostosaneeraukset (Rauhalantie, Otsonkuja, Suoperän alue)	150 000	150 000	100 000	400 000			
JV-pumppaamosaneeraukset (SIJA, Kuulampi JVP7 ja JVP9, Suoperä JVP4, PK1 ja PK2)	60 000	30 000	20 000	110 000			
Etäluettavat vesimittarit, Luenta- / laskutusjärjestelmä		60 000	60 000	120 000			
Varautuminen (Varavoimakoneet, kamerat, kulunvalvonta)	20 000	20 000		40 000			
Puhdistamon laitesaneeraukset			30 000	30 000			
<b>Vesihuolto yhteensä</b>	<b>530 000</b>	<b>760 000</b>	<b>210 000</b>	<b>1 500 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>KAUKOLÄMPÖLAITOS</b>							
Kaukolämpö, verkostosaneeraukset (Tynnyritie, Taivalvaaran syöttö, Kelotie, Honkatie yms.)	150 000	150 000	100 000	400 000			
Etäluettavat mittarit, Luenta- ja laskutusjärjestelmä		60 000	60 000	120 000			
Verkostolaajennukset uudet kaava-alueet, muut laajennukset	20 000	50 000	50 000	120 000			
Varautuminen (Varavoimakoneet, kamerat, kulunvalvonta)	10 000	10 000		20 000			
<b>Kaukolämpöhuolto yhteensä</b>	<b>180 000</b>	<b>270 000</b>	<b>210 000</b>	<b>660 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>JÄTEHUOLTO</b>							
Jäteaseman investoinnit, (polttojätevarasto, hyötyjätelavat ym.)	10 000	10 000	10 000	30 000			
<b>Jätehuolto yhteensä</b>	<b>10 000</b>	<b>10 000</b>	<b>10 000</b>	<b>30 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ</b>	<b>720 000</b>	<b>1 040 000</b>	<b>430 000</b>	<b>2 190 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



IRTAIMISTON HANKINTA JA PITKÄVAIKUTTEISET MENOT							
KESKUSHALLINTO	TA 2023	TA 2024	TA 2025	Yhteensä	Inv. tulo 2023	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025
Talouden suunnittelu	25 000			25 000			
Sähköinen allekirjoitus	15 000			15 000			
Henkilöstöhallinnon järjestelmä OSS	26 000			26 000			
Valtuustosalin kalusteet	40 000			40 000			
PPP Köökki Oy osakkeiden myynti **)				0	4 000		
<b>KESKUSHALLINTO YHTEENSÄ</b>	<b>106 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>106 000</b>	<b>4 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
SIVISTYSPALVELUT	TA 2023	TA 2024	TA 2025	Yhteensä	Inv. tulo 2023	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025
Nykytekniikkaa ja kalusteiden uusintaa yläkoulun/lukion remontoituihin tiloihin (ict-laitteet, älytaulut 10 kpl, toimistokalusteiden, tuolien, pulpettien ja verhojen uusiminen)	100 000			100 000			
Keskusradio yläkoululle	15 000			15 000			
Päivähoidon kalusteet	30 000			30 000			
Sota-ajan perinnehuoneen kalustaminen	20 000			20 000			
Primus arkistointi	15 000			15 000			
<b>SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ</b>	<b>180 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>165 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
TEKNISET PALVELUT	TA 2023	TA 2024	TA 2025	Yhteensä	Inv. tulo 2023	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025
Traktorikaivurin renkaat	15 000			15 000			
Viemärinavauslaite	30 000			30 000			
<b>TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ</b>	<b>45 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>45 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>KAIKKI YHTEENSÄ</b>	<b>3 856 000</b>	<b>5 060 000</b>	<b>4 710 000</b>	<b>13 611 000</b>	<b>144 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>INVESTOINNIT YHTEENSÄ NETTO</b>	<b>3 712 000</b>	<b>5 060 000</b>	<b>4 710 000</b>	<b>13 482 000</b>			

\*) Harraste- ja monitoimikampus -hankkeeseen sisältyy hankkeen ja arkkitehtisuunnittelun valmistelu ja kilpailutus (sis.monitoimitalo, urheilukentän huoltorakennus, liikunta- ja monipalvelutiloja mm. TaKun sos.ja toimistotilat, mahd. uimahalli, palveluasumista)+ mahdollinen yhtiöittäminen. Vaihtoehtona hankkeelle on vanhan Koy Koillismaakeskuksen uimahallin peruskorjaus.

Hankkeen suunnittelun ja investoinnin määräraha on varattuna investointiosaan. Valittu toteutustapa vaikuttaa siihen, tulevatko suunnittelu- ja investointikustannukset kunnan taseeseen, Koy Koillismaakeskuksen taseeseen vai mahdollisen uuden yhtiön taseeseen, ja hankkeen valmistelukustannuksia voi olla tarpeen kirjata myös käyttöpuolelle. Tarvitavat määrärahamuutokset tuodaan päätöksentekoon vuonna 2023 hankkeen valmistelun edetessä.

\*\*) Myyntihinta on talousarvion laatimishetken arvio ja tarkentuu omistusjärjestelyiden edetessä.

Investointiosassa valtuuston nähdessä sitovat erät on osoitettu tummansinisellä värillä.

## 7 RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA	TP2021	TA2022	TA2022 + muutokset	TA2023	TS 2024 1000 eur	TS 2025 1000 eur
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>						
<b>Toiminnan rahavirta</b>						
Vuosikate	3 791 216,79	1 941 750	1 831 039	<b>942 624</b>	687	634
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-82 836,21					
<b>Toiminnan rahavirta</b>	<b>3 708 380,58</b>	<b>1 941 750</b>	<b>1 831 039</b>	<b>942 624</b>	<b>687</b>	<b>634</b>
<b>Investointien rahavirta</b>						
Investointimenot	-3 562 108,98	-3 116 000	-3 471 000	<b>-3 856 000</b>	-5 060	-4 710
Rahoitusosuudet investointimenoihin	209 628,00			<b>144 000</b>		
Pysyvien vastaavien luovutustulot	98 555,20					
<b>Investointien rahavirta</b>	<b>-3 253 925,78</b>	<b>-3 116 000</b>	<b>-3 471 000</b>	<b>-3 712 000</b>	<b>-5 060</b>	<b>-4 710</b>
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>454 454,80</b>	<b>-1 174 250</b>	<b>-1 639 961</b>	<b>-2 769 376</b>	<b>-4 373</b>	<b>-4 076</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>						
<b>Antolainauksen muutokset</b>						
Antolainasaamisten lisäykset*)		-30 000	-80 000	<b>-50 000</b>	-50	-50
Antolainasaamisten vähennykset	336,38			<b>69 509</b>	100	70
<b>Antolainauksen muutokset</b>	<b>336,38</b>	<b>-30 000</b>	<b>-80 000</b>	<b>19 509</b>	<b>50</b>	<b>20</b>
<b>Lainakannan muutokset</b>						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys **)	1 500 000,00	2 500 000	2 500 000	<b>3 000 000</b>	5 200	4 900
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-658 380,00	-816 280	-816 280	<b>-816 274</b>	-816	-793
<b>Lainakannan muutokset</b>	<b>841 620,00</b>	<b>1 683 720</b>	<b>1 683 720</b>	<b>2 183 726</b>	<b>4 384</b>	<b>4 107</b>
<b>Oman pääoman muutokset</b>	<b>91 550,93</b>					
<b>Muut maksuvalmiuden muutokset</b>						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	17 258,65					
Vaihto-omaisuuden muutos	6 919,37					
Saamisten muutos	-405 868,35					
Korottomien velkojen muutos	327 787,24					
<b>Muut maksuvalmiuden muutokset</b>	<b>-53 903,09</b>					
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>879 604,22</b>	<b>1 653 720</b>	<b>1 603 720</b>	<b>2 203 235</b>	<b>4 433</b>	<b>4 126</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>1 334 059,02</b>	<b>479 470</b>	<b>-36 241</b>	<b>-566 141</b>	<b>61</b>	<b>50</b>
Rahavarat 31.12.	2 764 551,93	3 244 022	2 728 311			
Rahavarat 1.1.	1 430 492,91	2 764 552	2 764 552			
Rahavarojen muutos	1 334 059,02	479 470	-36 241			
*) Antolainasaamisten lisäykset TA 2022 tekninen korjaus 30 teur; Kvalt päätös 21.10.2021 puuttunut TA-kirjasta						
**) Lainanotto voidaan toteuttaa kokonaan pitkäaikaisena tai yhdistellen pitkäaikaista lainaa ja kuntatodistuksia.						

## 8 KUNNAN KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINTA JA TALOUS

Tytäryhteisöt	Kunnan omistusosuus
Kiinteistö Oy Siikataival	100 %
Kiinteistö Oy Koillismaakeskus	100 %
Taivalkosken Kyläverkot Oy	100 %
Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit	84,02 %

## 8.1 Kiinteistö Oy Siikataival

## Perustehtävä

Yhtiö omistaa ja hallitsee kiinteistöjä sekä pitää yllä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Taivalkoskella. Yhtiö omistaa vuokra-asuntoja yhteensä 229 kappaletta.

## Toiminnalliset tavoitteet

Yhtiö on linjannut, että asunnot pidetään asuttavassa kunnossa ja huoneistoihin tehdään huoltokorjauksia asukasvaihdon yhteydessä. Kiinteistöjen ja asuntojen asuntotarkastuksia tehdään vuosittain ja asukaskyselyt tehdään, kaikille asukkaille kerran vuodessa. Yhtiö on linjannut yhtiökokouksessa Kiinteistö Oy Siikataipaleen kohteen Metsärivin osalta, että omistajan Taivalkosken kunnan kannattaisi luopua/myydä Metsärivin rivitalo kohde. Kiinteistö Oy Siikataipaleen kohteen Paananrivin (Urheilutie 2) vesikaton uusiminen tulee toteutukseen lähivuosina. Joidenkin kiinteistöjen autopaikkojen määrää on lisätty lähivuosina, mutta niitä tulee lisätä useampaan kiinteistöön, koska aika paljon kahden auton talouksia. Joidenkin kiinteistöjen lukitusten uusiminen tulee eteen lähivuosien aikana. Lämmönvaihtimien uusimisia ja muutointien lvi laitteiden ja varusteiden uusimisia on edessä, mm Aravatalon ja Taivalniskan osalta.

## Talouden tunnusluvut

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liikevaihto t€	1375,57	1358,46	1345,12		
Liikevoitto t€	317,68	252,15	306,57		
Tilikauden voitto/tappio t€	-14,54	0,00	0,00		
Taseen loppusumma t€	5339,80				
Omavaraisuusaste %	45,24				
Lainakanta t€	2714,95 yhteensä, josta 72,96 ovat korko 0%	2436,64	2602,66		
Investoinnit t€	0,000	18,000	0,000		

## 8.2 Kiinteistö Oy Koillismaakeskus

### Perustehtävä

Yhtiö omistaa monitoimirakennuksen, jossa sijaitsevat hotelli- ja ravintolatilat sekä alakerrassa uima-allastilat. Yhtiöjärjestyksen ja osakepääoman omistuksen nojalla tiloja hallitsee Taivalkosken kunta. Kunta on vuokrannut hotelli- ja ravintolatilat yksityiselle yrittäjälle.

### Toiminnalliset tavoitteet

Kiinteistön katon uusiminen.

Talouden tunnusluvut

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liikevaihto t€	193,5	235	254	254	254
Liikevoitto t€	-7,2	1	1	1	1
Tilikauden voitto/tappio t€	-7,2	1	1	1	1
Taseen loppusumma t€	2408	2235	2400	2400	2400
Omavaraisuusaste %	90	90	92	90	90
Lainakanta t€	200	300	470	440	410
Investoinnit t€	174	50	270	0	0

## 8.3 Taivalkosken Kyläverkot Oy

### Perustehtävä

Yhtiön toimialana on tietoliikenneverkkojen rakentaminen sekä verkon hallinta, vuokraus ja palvelut. Yhtiö voi toimintaansa liittyen omistaa kiinteää omaisuutta ja arvopapereita. Yhtiön toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen yhtiön osakkeenomistajille.

### Toiminnalliset tavoitteet

Yhtiö kattaa liiketoiminnasta aiheutuvat kustannukset valokuituverkon käytöstä saatavilla verkkomaksuilla.

Talouden tunnusluvut

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liikevaihto t€	123	125	170	165	160
Liikevoitto t€	72	70	70	70	70
Tilikauden voitto/tappio t€	43	40	40	40	40
Taseen loppusumma t€	1356	1219	1147	1075	1003
Omavaraisuusaste %	-16 %	-14 %	-12 %	-10 %	-8 %
Lainakanta t€	1539	1467	1395	1323	1251
Investoinnit t€	0	0	0	0	0

## 8.4 Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit

### Perustehtävä

Yhtiö omistaa kiinteistön rakennuksineen. Tilat on vuokrattu Telatek Works Oy:lle.

### Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteena on toimia siten, että yhtiö voi tarjota vuokralaiselleen toimivat, turvalliset ja kohtuuhintaiset toimitilat. Investointi- ja korjaustarpeet ovat tulevana vuosina varsin suuria toimintaedellytysten turvaamiseksi.

### Talouden tunnusluvut

	<b>TP2021</b>	<b>TA2022</b>	<b>TA2023</b>	<b>TS2024</b>	<b>TS2025</b>
Liikevaihto t€	358	360	396	396	396
Liikevoitto t€	55	50	90	90	90
Tilikauden voitto/tappio t€	36	36	37	37	37
Taseen loppusumma t€	3520	3600	3200	3050	2900
Omavaraisuusaste %	54	55	61	65	70
Lainakanta t€	1530	1660	1190	1020	850
Investoinnit t€	383	320	50	50	50

## LIITTEET

## Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

<b>KUNNANHALLITUS</b>	<b>TP2021</b>	<b>TA2022</b>	<b>TA2023</b>	<b>TS2024</b>	<b>TS2025</b>
Kunnanjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hallintosihteeri	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Hallintojohtaja	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
Asianhallintasihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palveluneuvoja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Taloussihteeri	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Talouspäällikkö	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
ICT-asiantuntija	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palveluohjaaja	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
<b>Kunnanhallitus yhteensä</b>	<b>7,00</b>	<b>7,00</b>	<b>8,00</b>	<b>8,00</b>	<b>8,00</b>
<b>SIVISTYSLAUTAKUNTA</b>	<b>TP2021</b>	<b>TA2022</b>	<b>TA2023</b>	<b>TS2024</b>	<b>TS2025</b>
<b><u>Hallinto</u></b>					
Hallinto- ja taloussihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
<b><u>Perusopetus</u></b>					
Rehtori, myös toimialajohtaja	0,87	0,87	0,87	0,87	0,87
Lehtorit	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00
Luokanopettaja	13,00	13,00	13,00	13,00	13,00
Erityisluokanopettaja	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Erityisopettaja	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Tuntiopettaja	9,00	7,00	10,00	10,00	10,00
Koulusihteeri	1,60	1,40	1,40	1,40	1,40
Palvelusihteeri/koulusihteeri		1,00	1,00	1,00	1,00
Koulunkäynninohjaaja/iltapvtoiminnan ohjaaja	10,00	7,00	13,20	13,20	13,20
Koulukuraattori -palveluohjaaja	1,00	0,90			
Koulukuraattori (toinen aste, peruskoulu)		1,00			
Luokanopettaja, apulaisrehtori	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Keittäjä-siivooja	1,00	1,00			
Siivooja	0,50	0,50			
<b><u>Lukio*</u></b>					
Rehtori	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13
Lehtorit (yksi myös apulaisrehtori)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Koulusihteeri	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
<b><u>Kansalaisopisto**</u></b>					
Rehtori	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Koulusihteeri	0,40	0,20	0,20	0,20	0,20
Koulutussuunnittelija		0,50	0,50	0,50	0,50

<b>Varhaiskasvatus ***</b>					
Päivähoidon ohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palveluohjaaja (-ent.kuraattori 2022 saakka)	0,50	1,00	1,00	1,00	1,00
Lastentarhanopettaja/vaka-opettaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lastenhoitaja	2,00	2,00	6,00	6,00	6,00
Ryhmäperhepäivähoitaja	15,80	15,80	22,80	22,80	22,80
Perhepäivähoitaja	4,40	3,00	3,00	3,00	3,00
Henkilökohtainen avustaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Keittäjä-siivoaja/päiväkotiapul.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Koulusihteeri	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
<b>Kirjasto</b>					
Kirjastonhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirjastovirkailija	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
<b>Kulttuuritoimi</b>					
Kulttuurituottaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
<b>Liikuntatoimi</b>					
Liikunnanohjaaja ( sis. koordin. )	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Uinninvalvoja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Vapaa-aikaohjaaja	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70
<b>Nuorisotoimi</b>					
Vapaa-aikaohjaaja	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Nuoriso-ohjaaja (nuorisotyö)	0,50	0,50	0,70	0,70	0,70
Erityisnuorisotyöntekijä (etsivä nuorisotyö)		0,50	0,50	0,50	0,50
<b>Ruokahuoltoyksikkö ****</b>					
Ravitsemispäällikkö	1,00	1,00			
Vastaava ravitsemistyöntekijä	5,00	5,00			
Vastaava ravitsemistyöntekijä-ruokah. ohjaaja					
Ravitsemistyöntekijä (sis. dieettikeittäjä)	6,50	6,50			
<b>Työllistämisyksikkö</b>					
Palveluohjaaja-starttipajaohjaaja (ent. -kuraattori)	0,25	0,40	0,40	0,40	0,40
Työvalmentaja-työnohjaaja	0,60	0,40	0,50	0,50	0,50
Nuoriso-ohjaaja (työnohjaaja)		0,50	0,50	0,50	0,50
<b>Työpaja</b>					
Starttipajan ohjaaja (pajaohjaaja)	1,00	0,50			
Nuoriso-ohjaaja (starttipajan ohjaaja)	1,00	0,50	0,50	0,50	0,50
Erityisnuorisotyöntekijä (yksilöohjaaja)	1,00	0,50	0,50	0,50	0,50
Palveluohjaaja-starttipajaohjaaja (ent. -kuraattori)	0,25	0,10	0,60	0,60	0,60
<b>Sivistyslautakunta yhteensä</b>	<b>108,90</b>	<b>104,30</b>	<b>108,90</b>	<b>108,90</b>	<b>108,90</b>

\*Lukion tuntiopettajat peruskoulun kanssa yhteisiä, sis. perusopetuksen lukuihin

\*\* Kansalaisopiston sivutoimiset tuntiopettajat eivät sisälly lukuihin, yhteiset opettajat sis. perusopetuksen lukuihin

\*\*\*\* Lasten määrä pienentynyt kunnassa, mutta varhaiskasvatukseen tulevien suhteellinen määrä lisääntynyt, mut

\*\*\*\*Ravitsemispalvelut poistettu vuoden 2023 alusta lukien PPP Köökkiin siirtymisen vuoksi.

<b>TEKNINEN LAUTAKUNTA</b>	<b>TP2021</b>	<b>TA2022</b>	<b>TA2023</b>	<b>TS2024</b>	<b>TS2025</b>
<b>Hallinto, kaavoitus ja mittaus</b>					
Tekninen johtaja (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimialasihteeri (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimistotyöntekijä (oppisopimus)	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00
Toimistorakennusmestari	0,50	0,00	0,25	0,25	0,25
<b>Liikenne ja yleiset alueet</b>					
Maarakennusinsinööri (virka)	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Yhdyskuntatekniikan päällikkö (virka, korvaa mrins.)	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
Rinne-/liikuntapaikkatyöntekijä	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Liikuntapaikkatyöntekijä	1,00	1,00	0,80	0,80	0,80
<b>Liikelaitokset</b>					
<b>Kunnossapito- ja kiinteistöpalvelut</b>					
Käyttöpäällikkö (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
LVI-asentaja (oppisopimus)			1,00	1,00	0,00
Varastonhoitaja	1,00	1,00	0,60	0,50	0,50
Kunnallistekn. Am.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekn. Am.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekn. Am.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekn. Tt., määräaikainen	1,00	0,50	1,00	0,50	0,50
Lähettilä	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
<b>Rakennukset</b>					
Talonrakennusmestari (virka)	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöpäällikkö (virka, korv. Tarm)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Teknisen suunnittelun avustaja (oppisopimus)	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00
Kirvesmies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirvesmies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirvesmies, määräaikainen	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palveluohjaaja (virka)	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Siivoaja (virka)	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Siivoaja	8,60	8,00	0,00	0,00	0,00
Siivoaja, määräaikainen	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Laitosapulainen	6,00	5,00	0,00	0,00	0,00
Laitosapulainen, määräaikainen	1,00	3,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	0,50
Kiinteistöhoitaja	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Rakennusvalvonta</b>					
Toimistorakennusmestari	0,50	0,50	0,50	0,25	0,25
Rakennustarkastaja (virka)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Tekninen lautakunta yhteensä</b>	<b>43,60</b>	<b>44,00</b>	<b>25,15</b>	<b>23,30</b>	<b>20,80</b>
<b>Taivalkosken kunta yhteensä</b>	<b>304,00</b>	<b>303,80</b>	<b>142,05</b>	<b>140,20</b>	<b>137,70</b>

\* Muutos TA 2022-TA2023 johtuu sote-henkilöstön siirtymisestä hyvinvointialueelle; sote-henkilöstö mukana tp 2021 ja ta 2022 luvuissa.



## KOULUTUSSUUNNITELMA

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaa ohjaavat laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (449/2007, myöh. kunnallinen YTL), laki taloudellisesta tuetusta ammatillisesta osaamisen kehittämisestä (1136/2013) sekä laki koulutuksen korvaamisesta (1140/2013). Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman sisältö ja laajuus voivat vaihdella yrityksen koon, toiminnan, henkilöstömäärän, koulutustarpeen ja -asteen, alan kehityksen, työvoiman saatavuuden sekä muiden tarpeiden mukaan.

Kunnallisen YTL 4 a §:n mukaan kunnassa on laadittava yhteistoimintamenettelyssä vuosittain henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, jonka sisällön työnantaja lopuksi vahvistaa. Lailla taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä edistetään työntekijöiden ammatillisen osaamisen kasvua. Tässä yhteydessä ammatillisen osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan työntekijöille tarjottavaa suunnitelmallista koulutusta, joka on tarpeen työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia ja ennakoitavissa olevia muuttuvia osaamistarpeita. Lailla koulutuksen korvaamisesta puolestaan tuetaan työnantajan taloudellisia mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen heidän ammatillista osaamistaan kehittävä koulutusta.

Organisaation tuottavuus perustuu henkilöstön osaamiseen ja työhyvinvointiin, toiminnan palvelulähtöisyyteen sekä tiedon ja taidon hallintaan ja tietoteknologian tehokkaaseen hyödyntämiseen. Tuottavuuteen voidaan vaikuttaa lisäämällä henkilöstön mahdollisuuksia parantaa osaamistaan suunnitelmallisesti niin, että kunnan visiot ja strategiat sekä työyksiköiden tavoitteet ja perustehtävä ohjaavat henkilöstön osaamistarpeiden määrittämistä ja koulutusta.

Kaikkien toimialojen henkilöstön täydennys- ja jatkokoulutustarpeet ja -suunnitelmat tuodaan ao. lautakunnalle tiedoksi.

## KESKUSHALLINTO

Keskushallinnon osalta lakisääteistä kouluttautumisvelvollisuutta ei ole vaan koulutusta varten varatut määrärahat käytetään sellaiseen ajankohtaiseen koulutukseen, joka on tarpeen toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten (muuttuva lainsäädäntö, uudet tai muuttuvat tietojärjestelmät) vuoksi.

Koulutusten kesto vaihtelee 1 – 2 päivää ja ne ovat sisällöltään henkilöstön työtehtäviin liittyviä ajankohtaiskoulutuksia. Koulutuksista tehdään erilliset päätökset esimiehen tai muun vastaavan päätösviranomaisen toimesta. Koulutuksiin osallistuminen pyritään toteuttamaan aina kun on se mahdollista etäyhteyden avulla.

## SIVISTYSPALVELUT

### *Varhaiskasvatus*

Varhaiskasvatuksen henkilökunnalle järjestetään 1-2 koulutuspäivää, joissa aiheina on ajankohtaiset varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttamiseen liittyvät koulutukset. Lisäksi osallistutaan tarvittaessa muihin yksittäisiin ajankohtaisiin koulutuksiin resurssien puitteissa.

### *Perusopetus ja lukiokoulutus*

Opettajille järjestetään veso-koulutusta. Annetaan mahdollisuus osallistua työtä tukeviin koulutuksiin ja saada niistä veso-koulutuspäivä ja -puolikas. Veso-koulutuksena osallistutaan yhteistyössä Koillismaan alueella kuntien kanssa järjestettäviin seudullisiin koulutuksiin ja Opi-päiviin Oulussa. Paikallisesti pyritään järjestämään koulutuksia opetustyön tueksi resurssien puitteissa. Osallistutaan kansalaisopiston järjestämiin koulutuksiin.

Lukion opettajat osallistuvat uuden opetussuunnitelman siirtämiseen opetustyöhön kohdennettuihin koulutuksiin. eLukion opettajien koulutus- ja suunnittelupäivät tarpeen ja resurssien mukaan erillisillä päätöksillä (vuonna 2023 viimeisen kerran). Erillisten päätösten ja resurssien mukaan ajankohtaiset mm. uusiin opetussuunnitelmiin ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvät koulutukset sekä mahdolliset opettajien ajankohtaiset ainekohtaiset koulutukset sekä muun henkilökunnan ajankohtaiset, työntekijäkohtaiset koulutukset.

### *Muu henkilöstö*

Työtehtäviin liittyvät ajankohtaispäivät/seminaarit/neuvottelupäivät/koulutukset (mm. Aluehallintoviraston, ELYn, TE-keskuksen, Kulttuuri- ja opetusministeriön/ Opetushallituksen, FCG:n järjestämät).

Nuorten työpajayhdistyksen ja ALU-sopimuksen mukaiset koulutukset resurssien puitteissa erillisillä päätöksillä. Tarvittaessa erityisliikunnan (esim. kiipeily) ohjaus- ja turvallisuuskoulutusta. Uinninvalvonnan pelastus- ja ensiapukoulutusta ja niiden päivitystä tarvittaessa.

Kirjaston henkilöstö osallistuu eKirjasto- ja tulevaisuuden kirjastoammattilainen ym. ajankohtaisiin koulutuksiin sekä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastojen yhteisiin tapahtumapäiviin. Mahdolliset muut työntekijäkohtaiset koulutukset erillisillä päätöksillä resurssien puitteissa.

Kansalaisopiston henkilökunta osallistuu Kansalaisopistojen liiton ja Meri-Pohjolan opistopiirin järjestämiin koulutuksiin sekä opettajien omiin ainealueisiin liittyviin ja muihin ajankohtaisiin koulutuksiin tarpeiden mukaan. Pyritään osallistumaan tietojärjestelmiin ja ohjelmistoihin sekä muihin kehittämiskohteisiin liittyviin ajankohtaisiin, tarpeellisiin koulutuksiin erillisillä päätöksillä resurssien puitteissa.

Kaikissa yksiköissä kannustetaan myös omaehtoiseen kouluttautumiseen.

Toimialalla on varattu koulutuksiin noin 24.000 euroa.

## TEKNISET PALVELUT

Toimialan henkilöstö osallistuu koko kunnan yhteiseen henkilöstön hyvinvointiohjelmaan, johon Taivalkosken kunta on saanut KEVA:n myöntämän rahoituksen.

Toimialalla henkilöstömuutosten johdosta on tärkeää varata aikaa ja resursseja henkilöstön muutosvalmennukseen.

Toimialan henkilöstömäärä pienenee, kun siivouspalvelut siirtyvät inhouseyhtiöön.

Toimiala käyttää koulutusresurssit toimintaympäristön muutoksiin liittyviin ajankohtaisiin koulutustilaisuuksiin, säädösmuutosten aiheuttamiin koulutustarpeisiin ja työturvallisuus-/työmenetelmäkoulutuksiin.

Lisäksi käyttösuunnitelman puitteissa voidaan vuoden kuluessa tarkastella muutostilanteessa olevien toimintayksiköiden lisäkoulutustarvetta.

Lautakunta osallistuu omilla päätöksillään toimialansa tarpeelliseksi katsomaansa koulutukseen.

Lisäksi käyttösuunnitelman puitteissa voidaan vuoden kuluessa tarkastella muutostilanteessa olevien toimintayksiköiden lisäkoulutustarvetta.

### *Toimistohenkilöstö*

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan esimiehen päätöksellä 1 – 5 pv/v.

### *Toimintayksiköiden esimiehet (tekninen henkilöstö) ja rakennusvalvonta*

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan esimiehen päätöksellä 1 – 5 pv/v.

### *Kirvesmiehet, kiinteistöhoitajat ja kunnallistekniikan ammattihenkilöt*

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan erillisellä esimiehen päätöksellä 1 – 5 pv/v.

Erilaiset ammattikohtaiset koulutukset (korttikoulutukset), kuten esim. tieturva-, työturvallisuus-, tulityö-, hätäensiapukoulutus jne.

Oppisopimuskoulutus.